

Markkinointia ja uusia mahdollisuuksia

Tutkimus Sanssi-kortin käytöstä,
käyttöön liittyvistä kokemuksista ja
vaikutuksista nuorten työllistymiseen

Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisu
Työ ja yrittäjyys
25/2012

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ
ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIET
MINISTRY OF EMPLOYMENT AND THE ECONOMY

SARI PITKÄNEN – AIMO AHO – SANNU SYRJÄ

Markkinointia ja uusia mahdollisuuksia

Tutkimus Sanssi-kortin käytöstä, käyttöön
liittyvistä kokemuksista ja vaikutuksista
nuorten työllistymiseen

Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja

Työ ja yrittäjyys

25/2012

Tekijät Författare Authors Sari Pitkänen, Simo Aho, Sannu Syrjä	Julkaisuaika Publiceringstid Date Kesäkuu 2012 Toimeksiantaja(t) Uppdragsgivare Commissioned by Työ- ja elinkeinoministeriö Arbets- och näringsministeriet Ministry of Employment and the Economy Toimielimen asettamispäivä Organets tillsättningsdatum Date of appointment
Julkaisun nimi Titel Title Markkinointia ja uusia mahdollisuuksia – Tutkimus Sanssi-kortin käytöstä, käyttöön liittyvistä kokemuksista ja vaikutuksista nuorten työllistymiseen	
Tiivistelmä Referat Abstract Työ- ja elinkeinoministeriön toimeksiannosta tehdyn tutkimuksen tehtävänä on ollut selvittää Sanssi-kortin käyttöä, sitä koskevaa tietoutta ja kokemuksia sekä Sanssi-kortin vaikutuksia. Sanssi-kortti otettiin käyttöön vuonna 2010 ja sen tavoitteena on aktivoida nuoria itse hankkimaan työpaikka ja välittää nuorten kautta työnantajille tietoa palkkatuesta. Sanssi-kortin käyttöä tuettiin Sanssi-kampanjalla. Sanssi-kortin käyttöä ja vaikutuksia nuorten työllistymiseen selvittäneen tutkimuksen ovat toteuttaneet yhteistyössä Sosiaalikehitys Oy ja Tampereen yliopiston Työelämän tutkimuskeskus. Tutkimuksessa on käytetty aineistona Sanssi-kortin käyttöä kuvaavia valtakunnallisia tilastoja, työ- ja elinkeinohallinnon URA-tietojärjestelmän pohjalta tehtyä rekisteriaineistoon pohjautuvaa analyysia sekä sähköisiä kyselyitä. Sähköiset kyselyt toteutettiin Sanssi-kortin saaneille nuorille (564 vastausta), työnantajille (614 vastausta) sekä TE-toimistoille ja työvoiman palvelukeskuksille. Rekisteriaineiston analyysissa on poimittu työhallinnon tietojärjestelmästä satunnaisotokset vuosina 2008 ja 2010 työnhakijoina olleista alle 30-vuotiaista. Molempien otosten koko oli 5000 henkilöä. Kyselyaineiston perusteella Sanssi-korttia pidetään hyvänä keinoja saada nuoret nopeasti työelämään. Sanssi-kampanjan merkitys on siinä, että nuorten työllistymiseen on kiinnitetty huomiota. Sanssista ei ole saatu riittävästi tietoa, mutta se koetaan hyväksi, helpoksi ja nuorten työllistymiseen myönteisesti vaikuttavaksi tukimuodoksi. Nuoret suhtautuvat Sanssi-korttiin myönteisesti, mutta kokemukset sen vaikutuksesta omaan työllistymiseen vaihtelevat: esimerkiksi työpaikan löytäminen Sanssi-kortilla ei ole ollut helppoa. Nuorille on ollut yleisimmin hyötyä Sanssi-kortista siinä, että se on mahdollistanut työkokemuksen omalta ammattialalta. Kyselyiden perusteella työnantajien suhtautuminen nuoriin työnhakijoihin on muuttunut myönteisemmäksi, kiinnostus palkata nuoria työnhakijoita on lisääntynyt ja työnantajat ovat aiempaa useammin palkanneet nuoria palkkatuella. Sanssi-kortin koetaan lisänneen nuorten palkkaamista vakituisiin työtehtäviin ja nuorten palkkaamista työharjoittelun jälkeen palkkatuella etenkin yksityisissä yrityksissä. Kehittämistarpeita on palkkatuen saamisen ehdoissa ja palkkatuen käyttöön liittyvissä hallinnollisissa menettelyissä. Tutkimusta varten tehdyn rekisteriaineiston analysoinnin perusteella Sanssi-kortti on jonkun verran lisännyt palkkatuen käyttöä, mutta sen työllisyysvaikutuksista ei ole näyttöä. Työ- ja elinkeinoministeriön yhdyshenkilö: Työllisyys- ja yrittäjyysosasto/Janne Savolainen, puh. 010 606 47042 (14.6.2012 alkaen 029 506 47042)	
Asiasanat Nyckelord Key words Sanssi-kortti, kokemukset, vaikutukset, nuorten työllistyminen	
ISSN 1797-3562	ISBN 978-952-227-660-5
Kokonaissivumäärä Sidoantal Pages 94	Kieli Språk Language Suomi, Finska, Finnish Hinta Pris Price 22 €
Julkaisija Utgivare Published by Työ- ja elinkeinoministeriö Arbets- och näringsministeriet Ministry of Employment and the Economy	Kustantaja Förläggare Sold by Edita Publishing Oy / Ab / Ltd

Esipuhe

Alle 30-vuotiaita työttömiä työnhakijoita TE-toimistoissa oli joulukuussa 2011 noin 54 900. Heistä noin 17 000 oli työnhaussa pelkän perusasteen opetuksen (peruskoulun) varassa, noin 32 000:lla oli jo ammatillisesti suuntautunut tutkinto ja noin 5 300:lla ylioppilastutkinto.

Nuorten yhteiskuntatakuuta valmisteleavassa työssä nuoria työttömiä on tarkasteltu kahdelta suunnalta. Toisaalta on huomioitava ne nuoret, joilla ei ole ammatillisesti suuntautunutta tutkintoa. Tavoitteena näille nuorille on luoda polkua, joka johtaa ammatillisesti suuntautuneen koulutuksen aloittamiseen ja sitä kautta työmarkkinoilla vaadittavan osaamisen lisäämiseen. Toisessa ryhmässä ovat ne nuoret, joilla tutkinto jo on, mutta joilla silti on vaikeuksia ensimmäisessä oman alan työpaikan saannissa ja jotka tästä syystä tarvitsevat tukea työllistymiseen. Näiden nuorten työnantajille palkkatuki on ollut hyvä kimmoke rekrytointiin.

TE-toimisto voi myöntää työnantajalle palkkatukea työttömän henkilön palkkauskustannuksiin. Työnantajien kynnystä palkata vastavalmistuneita nuoria alennettiin työ- ja elinkeinohallinnossa vuoden 2010 lisäbudjetista saaduilla määrärahoilla, joita käytettiin muun muassa nuorille suunnattuun palkkatukeen. Palkkatukimääräyksiä lievennettiin ja palkkatukikelpoisuuden osoittamiseksi ja markkinointivälineeksi nuorille suunniteltiin TE-toimistosta saatava ns. Sanssi-kortti. Sanssi-kortilla nuori antoi tietoa palkkatuesta ja osoitti työnantajalle, että työtä hakevan nuoren palkkaukseen voi saada palkkatukea. Sanssi-kortin käyttöönottoon liittyi vuoden 2011 loppuun jatkunut viestintäkampanja.

Vuoden 2012 alkupuoleen mennessä Sanssi-kortteja oli jaettu kaikkiaan 23 894 kappaletta ja kortin saaneista palkkatuella oli työllistynyt 5 332 henkilöä. Palkkatuen määrä oli noin 550 e/kk kokopäiväisessä työssä (2012 650 e) enintään 10 kuukauden tai koko oppisopimuskoulutuksen ajan. Sanssi-korttia käytettiin haettaessa työtä yrityksistä, yhdistyksistä, säätiöistä tai kunnalta.

Koska nuorten työttömyys jatkui verraten korkeana ja toimiviksi todettuja työllistymisen edistämiskeinoja kaivattiin, koettiin työ- ja elinkeinohallinnossa tärkeäksi selvittää Sanssi-kampanjasta ja Sanssi-kortin käytöstä saatuja kokemuksia ja arvioida vastavalmistuneiden palkkatuen/Sanssi-kortin vaikutusta nuoren työnhaussa. Tästä syystä työ- ja elinkeinoministeriö julkaisi toukokuussa 2011 tarjouspyynnön tutkimuksen toteuttamisesta.

Tutkimus Sanssi-kortin käytöstä ja sen vaikutuksista nuorten työllistymiseen tilattiin syyskuussa Sosiaalikehitys Oy:ltä.

Keskeiset tutkimuskysymykset olivat:

- miten Sanssi-korttia käytettiin
- oliko Sanssi-kortilla vaikutusta nuorten työllistymiseen

- mitä mieltä Sanssi-kortista oltiin
 - työnantajien tietoisuus Sanssi-kampanjasta ja palkkatukimahdollisuuksista.
- Lisäksi tutkimuksen johtopäätöksiin edellytettiin ehdotuksia siitä, millä tavoin työ- ja elinkeinovoimapolkuja, palveluprosessia ja Sanssi-korttia tulee kehittää, jotta nykyistä paremmin tuettaisiin vastavalmistuneiden ja ei-ammattillista koulutusta omaavien nuorten nopeaa siirtymistä työmarkkinoille. Tutkimuksen johtopäätöksiin tuli sisältyä myös arviointi siitä, mitä muita TE-hallinnon palveluja nuoret työnhakija-asiakkaat tarvitsisivat ja miten yhteistyötä eri toimijoiden tulee kehittää vaikuttavuuden parantamiseksi.

Tutkimukselle asetettiin ohjausryhmä, jonka puheenjohtajaksi nimettiin hallitusneuvos Päivi Kerminen TEM/Työllisyys- ja yrittäjyysosasto/RATO ja jäseniksi neuvotteleva virkamies Liisa Winqvist (TEM/ Työllisyys- ja yrittäjyysosasto/TOLA), ylitarkastaja Ahti Avikainen (TEM/Työllisyys- ja yrittäjyysosasto/TYPA), ylitarkastaja Natalia Härkin (TEM/ Työllisyys- ja yrittäjyysosasto/YTY), ylitarkastaja Kirsti Haapaaho (TEM/Työllisyys- ja yrittäjyysosasto/RATO), työmarkkinaneuvos Matti Sihto (TEM/Tieto-osasto), nuorten yksikön päällikkö Silja Liehu Espoon TE-toimistosta sekä Sosiaalikehitys Oy:n edustaja, jona toimi erikoistutkija Sari Pitkänen. Ohjausryhmä kokoontui kolme kertaa.

Nyt valmistunut tutkimus sisältää sekä rekisteriaineistotietoja että työnantajien ja Sanssi-kortin saaneiden nuorten haastatteluaineistoa. Tietojen pohjalta on tehty analyysit ja yhteenveto. Tutkijat esittävät myös suosituksia Sanssi-kortin kehittämiseksi tulevaisuudessa.

Pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen ohjelmaan on kirjattu nuorten yhteiskuntatakuun toteuttaminen nuorten työllisyyden edistämiseksi ja syrjäytymisen ehkäisemiseksi. Nuorten yhteiskuntatakuu -työryhmä asetettiin 1.9.2011. Työryhmän ensimmäisenä tehtävänä oli valmistella ehdotukset yhteiskuntatakuun täysimääräisestä toteuttamisesta, budjettivaikutuksista sekä mahdollisista säädösmuutoksista. Nuorten yhteiskuntatakuu -työryhmä kuuli maaliskuussa 2012 julkaistujen ensimmäisten esitystensä tekovaiheessa Sosiaalikehityksen tutkijoita ja kävi läpi tämän tutkimuksen tuloksia. Työryhmä piti tutkimuksen tuloksia positiivisina ja huomioi ne tehdessään yhteiskuntatakuun toimeenpanoehdotuksia. Työnantajien kynnystä palkata työkokemusta vailla olevia vastavalmistuneita nuoria päätettiin esittää alennettavaksi vakinaistamalla Sanssi-kortti.

Työ- ja elinkeinoministeriö kiittää tutkimuksen tekijöitä ansiokkaasta työstä ja toivovat laajaa tutkimuksen sisältämien tulosten hyödyntämistä palkkatuen ja laajemmin nuorten työllistämisen edistämisessä.

Helsingissä 28.5.2012

TEIJA FELT

Työmarkkinaneuvos

Työ- ja elinkeinoministeriö

Sisältö

Esipuhe.....	5
1 Johdanto.....	9
1.1 Tutkimustehtävän tausta.....	9
1.2 Sanssi-kortti ja sen käyttö.....	10
1.3 Tutkimuksen tavoite ja tutkimuskysymykset.....	13
2 Tietämys Sanssi-kortista	16
3 Sanssi-kortin käyttö.....	24
4 Sanssi-korttia koskevat kokemukset	32
4.1 Nuorten kokemukset Sanssi-kortista.....	32
4.2 Työnantajien ja TE-toimiston työntekijöiden kokemukset Sanssi-kortista	34
4.2.1 Perustelut Sanssi-kortin tarpeellisuudelle	40
4.2.2 Sanssi-kortin lisäarvo palkkatuen käytössä.....	42
5 Kokemukset Sanssi-kortin vaikutuksista.....	45
5.1 Sanssi-kortin koetut vaikutukset nuorten työllistymiseen.....	45
5.2 Nuorten palkkaaminen Sanssi-kortilla ja syitä sen käyttämättömyydelle ja nuoren palkkaamattomuudelle	48
5.2.1 Sanssi-kortin käyttämättömyys ja sillä palkkaamattomuus.....	48
5.2.2 Nuorten palkkaaminen.....	50
5.2.3 Nuoren palkkaamattomuus Sanssi-jakson jälkeen.....	52
6 Sanssi-kortin vaikuttavuus rekisteriperusteisen seurannan mukaan.....	55
7 Sanssi-kortin jatkuvuus	65
7.1 Työnantajien ja TE-toimistojen edustajien näkemykset Sanssi-kortin käytön jatkamisen tarpeellisuudesta.....	65
7.2 Sanssi-kortin laajentaminen vanhempiin ikäryhmiin.....	66
7.3 Sanssi-kortin kehittämiskohteet työnantajien ja TE-toimistojen näkökulmasta.....	68
8 Johtopäätökset ja kehittämis ehdotukset.....	72
8.1 Johtopäätökset	72
8.2 Kehittämis ehdotukset.....	75
Liite 1 Sanssi-korttia koskevat taulukot	78
Liite 2 Taustatietoja työnantaja- ja TE-toimistonkyselyyn vastanneista	82
Liite 3 Seurantatutkimuksen liitetaulukot.....	84

1 Johdanto

1.1 Tutkimustehtävän tausta

Nuorten työttömyydelle tyypillisiä piirteitä ovat suhdanneherkkyys, voimakkaat kausivaihtelut ja keskimäärin lyhyemmät työttömyysjaksot kuin muilla ikäryhmillä. Nuorten työttömyys lisääntyi voimakkaasti taantuman myötä vuoden 2008 syksystä lähtien, minkä jälkeen se on tasaantunut, mutta pysynyt edelleen korkealla tasolla. Nuorten työttömyyden kasvun vuoksi on ollut tarvetta saada yrityksiä rohkaistua rekrytoimaan nuorta työvoimaa sekä käynnistää uusia nuorten työllistymistä edistäviä toimenpiteitä. Uusia toimenpiteitä on tarvittu etenkin ammatillisesta koulutuksesta valmistuvien nuorten ensimmäisen työpaikan saamisen helpottamiseksi, sillä noin puolet työttömistä nuorista on ollut vastavalmistuneita. Hyvä koulutustaso suojaaa nuoria työttömyydeltä, mutta aiemmista suhdannevaihteluista poiketen vuonna 2008 alkanut taantuma vaikeutti myös korkeakoulutettujen nuorten työllistymistä. Nuorten työllistyminen oli asetettu tavoitteeksi työ- ja elinkeinoministeriön konsernistrategiassa ja ELY-keskusten vuoden 2011 tavoitesuunnitelmassa.

Nuorten kouluttautumista ja työllistymistä on pyritty edistämään erilaisten ohjelmien, hankkeiden ja toimenpiteiden avulla. Yksi näistä hankkeista on ollut nuorten yhteiskuntatakuu. Alle 25-vuotiaita työttömiä koskeva nuorten yhteiskuntatakuu on ollut voimassa vuodesta 2005 alkaen. Takuun tavoitteena on ollut edistää alle 25-vuotiaiden nuorten sijoittumista koulutukseen ja työmarkkinoille, estää työttömyyden pitkittymistä kaikin käytettävissä olevin keinoin sekä tukea nuorten keskeisiä uraratkaisuja. Vuonna 2005 käynnistetyn nuorten yhteiskuntatakuun avulla pyrittiin tehostamaan nuorten yksilöllisten työllistymissuunnitelmien tekemistä ja niiden toteuttamiseen liittyvien toimenpiteiden tarjoamista. Vuonna 2007 laaditussa nuorten yhteiskuntatakuuta koskevassa tutkimuksessa tuli esille, kuinka yhteiskuntatakuun myötä nuorten työnhakusuunnitelmien laatiminen lisääntyi ja nopeutui, ja nuorten osallistuminen työvoimapoliittisiin toimenpiteisiin kasvoi jonkin verran. Rekisteriaineiston perusteella nuorten yhteiskuntatakuu ei kuitenkaan lisännyt lyhyellä aikavälillä nuorten työllistymistä. Toisaalta yhteiskuntatakuu vaikutti työvoimatoimistoissa (nykyisissä työ- ja elinkeinotoimistoissa) etenkin palveluprosesseihin ja myös nuorten palveluiden organisoimiseen. Yhteiskuntatakuun toteuttamista vaikeutti paikallistasolla mm. nuorille sopivien toimenpiteiden ja resurssien vähäisyys. Yhteiskuntatakuun toteuttamiseen vaikuttivat lisäksi nuorten taustatekijöihin liittyvät syyt kuten maahanmuuttajataustaisuus ja etninen tausta, ikä ja koulutukseen liittyvät tekijät kuten mukautetun koulutuksen suorittaminen. Myös nuoren sukupuoli vaikutti yhteiskuntatakuun toteutumiseen, sillä esimerkiksi nuorille

miehille ei ollut tarjolla mielekkäitä työharjoittelupaikkoja kunnissa yhtä hyvin kuin naisille.¹

Jyrki Kataisen hallituksen ohjelman mukaisesti nuorten yhteiskuntatutkimus toteutetaan niin, että jokaiselle alle 25-vuotiaalle ja alle 30-vuotiaalle vastavalmistuneelle voidaan tarjota työ-, harjoittelu-, opiskelu-, työpaja- tai kuntoutuspaikka viimeistään kolmen kuukauden kuluessa työttömäksi joutumisesta. Yksi nuorten työmarkkinoille kiinnittymistä tukeva toimenpide on palkkatuettu työllistäminen. Vuonna 2008 palkkatuettua työtä teki yrityksissä noin 2 900 ja kunnissa noin 1 600 alle 25-vuotiaasta nuorta. Työvoimapolitiittisista toimenpiteistä tehtyjen arviointien perusteella palkkatukijakson jälkeen työelämään ovat sijoittuneet parhaiten 20–39-vuotiaat. Arviointien mukaan yksityisen sektorin tukityöllistämisen ja oppisopimuskoulutuksen vaikutus osallistujien myöhempään työllistymiseen on ollut melko hyvä². Vuoden 2010 lisäbudjetissa varattiin 50 miljoonan euron lisämääräraha opetus- ja kulttuuriministeriölle ja työ- ja elinkeinoministeriölle käytettäväksi pääasiassa nuorten työllisyyden tukemiseen ja työttömyyden ehkäisyyn. Käynnistettävissä nuorten työllistymistä edistävissä toimenpiteissä kiinnitettiin huomiota niiden vaikuttavuuteen³.

1.2 Sanssi-kortti ja sen käyttö

Toukokuussa 2010 käyttöön otetulla Sanssi-kortilla pyritään tiedottamaan palkkatukimahdollisuudesta ja aktivoimaan nuoria työn hakemisessa. Kortin käyttö jatkuu edelleen, mutta kampanja päättyi vuoden 2011 lopussa. Sanssi-kortin tavoitteena oli aktivoida nuoria hankkimaan työpaikka itse ja välittämään työnantajille tietoa palkkatuesta. Sanssi-kortilla nuori pystyi todistamaan työnantajalle, että hänen palkkauskustannuksiinsa voidaan myöntää palkkatukea. Sanssi-kortti kohdistettiin 17–29-vuotiaille nuorille, erityisesti vastavalmistuneille, joilla on suoritettuna ammatillinen tutkinto, mutta jotka eivät ole vielä saaneet työpaikkaa. Sanssi-korttia käytettäessä työnantajana voi olla kunta, yritys, yhdistys tai säätiö, mutta ei valtio.

Palkkatuen myöntäminen edellyttää, että nuori on työttömänä työnhakijana TE-toimistossa. Työllistettävältä nuorelta ei edellytetä tiettyä työttömyyden vähimmäiskestoa – riittää, että nuori on rekisteröitynyt työttömäksi työnhakijaksi. Yritys voi saada palkkatukea ilman työttömyyden vähimmäiskestoa, jos nuori palkataan toistaiseksi voimassa olevaan työsuhteeseen. Yrityksiin määräaikaiseen työsuhteeseen työllistyvät alle 25-vuotiaat voivat saada Sanssi-kortin käyttöönsä kolmen kuukauden työttömyyden jälkeen. Palkkatuen myöntämisehtoja lievennettiin väliaikaisesti siten, että ajalla 10.5.–31.12.2010 alle 25-vuotiaan nuoren palkkaamiseen

1 Pitkänen Sari, Aho Simo, Koponen Hannu, Kylmäkoski Merja, Nieminen Jarmo & Virjo Ilkka (2007). Ryhtiä ja ruutia nuorten työvoimapaalveluihin. Nuorten yhteiskuntatutkimus toteutumista ja tuloksia selvittävä tutkimus. Työpoliittinen tutkimus 333. Työministeriö, Helsinki.

2 Mm. Nio Ilkka & Sardar Paula (2009). Työvoimapolitiittisilta toimenpiteiltä sijoittuminen vuosina 2006 ja 2007, TEM analyysseja 18/2009; Terävä Eeva, Virtanen Petri, Uusikylä Petri & Köppä Lasse (2011). Vaikeasti työllistyvien tilannetta ja palveluita selvittävät tutkimus, TEM Työ ja yrittäjyys 23/2011.

3 Nuoret työmarkkinoilla. Miten nuorten työllistymistä tulisi edistää? Valtiovarainministeriön julkaisuja 14/2011.

määräaikaiseen työsuhteeseen yritykseen voitiin myöntää palkkatukea ilman työttömyyden vähimmäiskestoa. Vuonna 2011 tuen myöntämisen edellytyksenä oli, että nuori oli ollut vähintään kolme kuukautta työttömänä työnhakijana. Sanssi-kortti edellyttää 25–29-vuotiailta nuorilta kuuden kuukauden työttömyysjaksoa, kun heidät palkataan määräaikaisiin työsuhteisiin. Sanssi-kortin käytöstä sovitaan työnhakijan kanssa TE-toimistossa henkilökohtaista työllistymissuunnitelmaa tehtäessä. Tukea voi saada enintään kymmenen kuukauden ajan joko toistaiseksi voimassa olevaan tai määräaikaiseen työsuhteeseen. Työnantaja, joka palkkaa nuoren oppisopimuksella, voi saada palkkatukea koko koulutuksen ajan. Palkkatuki oli vuosina 2010–2011 enimmillään 550 euron kuukausittainen perustuki ja mahdollinen lisäosa.

Aiemmissa tutkimuksissa⁴ on todettu, kuinka työnantajat eivät koe saavansa riittävästi tietoa heikossa työmarkkina-asemassa olevien palkkaamiseen liittyvistä asioista. Tiedon puutteen on arvioitu vaikuttavan yritysten kiinnostukseen palkata erityisryhmiä kuten nuoria työnhakijoita. Työ- ja elinkeinoministeriö onkin toteuttanut tiedon lisäämiseksi työnhakijoille ja työnantajille suunnatun viestintäkampanjan, jolla pyrittiin vauhdittamaan nuorten vastavalmistuneiden työllistymistä. Sanssi-kortin viestintäkampanjaan kuului esite, nettisivut ja verkkopresentaatio. Nettisivuilta (www.sanssi.fi) nuoret saattoivat mm. testata, onko heillä mahdollisuus saada Sanssi-kortti käyttöönsä.

Sanssi-kortin sai vuonna 2010 noin 18 800 nuorta ja vuonna 2011 noin 5 900 nuorta. Palkkatuella työllistyneitä Sanssi-kortin saajia oli vuonna 2010 noin 3 200 ja vuonna 2011 noin 2 300 nuorta. Enemmistö eli noin 60 % Sanssi-kortin saaneista on 20–24-vuotiaita. Alle 10 % Sanssi-kortin saaneista nuorista on 25–29-vuotiaita. Nuoret miehet ovat saaneet Sanssi-kortin nuoria naisia useammin. Nuorten palkkatukupäätöksiä on tehty yleisimmin yrityksiin, joihin on työllistynyt noin 80 % Sanssi-kortin saaneista nuorista. Sanssi-kortteja annettiin vuonna 2010 eniten Uudellamaalla (noin 3 400) sekä Pirkanmaalla ja Varsinais-Suomessa (noin 2000). Vuonna 2011 Sanssi-kortteja annettiin yleisimmin Uudellamaalla ja Varsinais-Suomessa (noin 1 000). Sanssi-kortin saaneet ovat tyypillisimmin keski-asteen koulutuksen suorittaneita. Vuonna 2010 Sanssi-kortin saaneista nuorista 84 % oli suorittanut keskiasteen koulutuksen, ja 10 % oli suorittanut alimman, alemman tai ylemmän korkeakouluasteen. Sanssi-kortin saaneista nuorista alle kymmenesosa oli suorittanut perusasteen koulutuksen. Yleisimmät koulutusalat, jonka suorittaneet ovat saaneet Sanssi-kortin, ovat tekniikan alan, palvelualan, kaupan alan koulutuksen ja yleissivistävän koulutuksen eli ylioppilastutkinnon suorittaneet. Sanssi-kortteja on annettu runsaasti myös taidealan, tietojenkäsittelyalan, maa- ja metsätalousalan sekä sosiaali- ja terveysalan keskiasteen koulutuksen suorittaneille. (ks. liite 1, liitetaulukot 1,3–5,8)

Nuorille annettujen Sanssi-korttien määrä on laskenut, mutta samalla sen avulla työpaikan saaneiden osuus on kasvanut. Vuonna 2010 keskimäärin viidesosa (17 %)

4 Mm. Ala-Kauhaluoma Mika & Härkäpää Kristiina (2006). Yksityinen palvelusektori heikossa työmarkkina-asemassa olevien työllistäjänä. Työpoliittinen tutkimus 312, Työministeriö, Helsinki.

Sanssi-kortin saaneista työllistyi, kun vuonna 2011 vastaava osuus oli noin kaksi viidesosaa Sanssi-kortin saaneista nuorista (39 %). Vuonna 2010 Sanssi-kortin saaneilla ei ollut merkittävää ikäryhmittäistä eroa palkkatuetun työpaikan saamisessa. Vuonna 2011 palkkatuella työllistyminen lisääntyi nuoren iän kasvaessa. Nuoret alle 25-vuotiaat miehet työllistyivät ikäluokan naisia paremmin, kun 25-29-vuotiaista naiset saivat palkkatuetun työpaikan miehiä useammin. Tilastojen mukaan Sanssi-kortin saaneista, joille oli tehty palkkatukipäätös, 60,8 % työskenteli määräaikaaisessa työssä. Suhteessa parhaiten ovat työllistyneet ne nuoret, joiden työttömyys on kestänyt Sanssi-kortin saamisen aikana enintään neljä kuukautta. Kun nuoren työttömyys on kestänyt ennen Sanssi-kortin saamista noin yhdeksän kuukautta tai pidempään, palkkatukipäätösten myöntäminen on harvinaistunut. Esimerkiksi yli vuoden työttömänä olleita nuoria on ollut noin 8 % Sanssi-kortin saaneista, kun heitä on noin 2 % palkkatukipäätöksen saaneista. (ks. liite 1-7)

Tilastokeskuksen vuoden 2010 tietojen perusteella yleisimmin vuoden kuluttua valmistumisesta työttömänä olleita ovat kulttuurialan, tekniikan ja liikenteen alan, luonnonvara- ja ympäristöalan, luonnontieteiden alan sekä matkailu-, ravitsemis- ja talousalan tutkinnon suorittaneet. Tällä perusteella tarkasteltuna Sanssi-kortin antaminen mm. tekniikan, kulttuurin, luonnonvara- ja palvelualan koulutuksen suorittaneille on voinut vaikuttaa siihen, ettei nuori ole jäänyt koulutuksen työttömäksi.

Taulukko 1. Sanssi-kortin saajat ja palkkatuella työllistyneet Sanssi-kortin saajat vuosina 2010–2011.

Sanssi-kortin saajat vuosina 2010 ja 2011						
2010			2011			Vuodet 2010–2011
M	N	yhteensä	M	N	yhteensä	yhteensä
11 127	7 649	18 776	3 611	2 272	5 883	24 659
Palkkatuella työllistyneet Sanssi-kortin saajat päätösvuoden mukaan						
2010			2011			Vuodet 2010–2011
M	N	yhteensä	M	N	yhteensä	yhteensä
1 901	1 335	3 236	1 353	933	2 286	5 522

Taulukossa eivät ole mukana indeksipäätökset 1.1.2011. Peruspäivärahan muutokset otetaan vuodenvaihteen yli jatkuvissa päätöksissä huomioon URAn tekemillä päätöksillä. Päätöspäiväksi tulee 1.1.

Työ- ja elinkeinoministeriön asettama nuorten yhteiskuntatakuuta valmistellut työryhmä⁵ on esittänyt, että työnantajien kynnystä palkata vastavalmistunut ammatillisen koulutuksen suorittanut ja vailla työkokemusta oleva nuori, alennetaan vakinaistamalla Sanssi-kortti. Työryhmä on esittänyt, että samalla kevennetään palkkatuen käyttöön liittyvää työnantajien hallinnollista taakkaa.

5 Nuorten yhteiskuntatakuu 2013, TEM raporteja, 8/2012.

1.3 Tutkimuksen tavoite ja tutkimuskysymykset

Työ- ja elinkeinoministeriön tarjouspyynnön mukaisesti tutkimuksessa tuotetaan tietoa Sanssi-kortin käytöstä ja sen vaikutuksista nuorten työllistymiseen.

Tutkimuksen tehtävänä on selvittää,

1) Millaiset ovat työnantajien tiedot Sanssi-kampanjasta ja palkkatukimahdollisuuksista?

- Oliko työnantajilla tietoa palkkatuetusta työstä ennen Sanssi-kampanjaa? Onko tietämyksessä eroja työnantajasektoreittain?
- Lisäsikö markkinointikampanja työnantajien tietoa palkkatuesta ja sen käytöstä? Jos lisäsi, niin johtiko lisätieto palkkatuen käyttöön?
- Lisäsikö markkinointikampanja työnantajien myönteisempää suhtautumista nuoriin työnhakijoihin? Jos lisäsi, niin miten?

2) Miten Sanssi-korttia käytettiin?

- Paljonko Sanssi-kortteja jaettiin? Vastasiko jaettujen Sanssi-korttien määrä ja kohderyhmän suuruus toisiaan? Jos ei, miten korttien antamista rajoitettiin?
- Käyttivätkö nuoret työnhakijat Sanssi-kortteja kortin saatuaan? Jos käyttivät, miten?
- Miten TE-toimistot toteuttivat Sanssia nuorten työllistymisessä osana palveluprosessia?
 - Mitkä olivat Sanssi-kortin antamiskriteerit?
 - Missä työttömyyden vaiheessa kortti annettiin?
 - Mitä muita julkisia työvoimapalveluja (palvelun tyyppi ja kesto) Sanssi-kortin saaneille nuorille tarjottiin heidän olleessaan työnhakijoina?
 - Paljonko myönteisiä ja kielteisiä tukipäätöksiä tehtiin? Jos tehtiin kielteisiä tukipäätöksiä, niin mistä syystä?
- Miten nuorten työllistymistä seurattiin?

3) Mitä mieltä Sanssi-kortista oltiin?

- Miten nuoret ja työnantajat kokivat Sanssi-kortin käytön ja koettiinko Sanssi-kortilla/palkkatuella olevan merkitystä työllistymisen edistämisessä?
 - Lisäsikö kortti nuoren aktiivista, omaehtoista työnhakua?
 - Olisiko työpaikka saatu ilman Sanssi-korttia?
- Miten työ- ja elinkeinohallinnon virkailijat sidosryhmineen (oppilaitokset ja työmarkkinajärjestöt) kokivat Sanssi-kortin käytön?
- Miten Sanssi-korttikäytännöt/palkkatukikäytännöt sujuivat?
- Koettiinko Sanssi-kortilla olevan merkitystä nuoren työllistymisen edistämisessä?

4) Oliko Sanssi-kortilla vaikutusta nuorten työllistymiseen?

- Millaisia vaikutuksia Sanssi-kortilla ja palkkatuetulla työllä oli nuorten työllistymiseen?
 - Saiko Sanssi-kortin avulla työtä? Jos sai, niin määräaikaista vai toistaiseksi voimassa olevaa työtä? Miltä työnantajasektorilta ja millaisiin työtehtäviin nuoret työllistyivät?
 - Mitkä tekijät edistivät avoimille työmarkkinoille sijoittumista?
 - Paljonko Sanssi-kortin avulla työllistyneistä nuorista on käyttänyt palkkatukea, mutta ei ole onnistunut kiinnittymään työmarkkinoille tai muuta ratkaisua ei ole löytynyt (nuori on edelleen työttömänä työnhakijaa tai työn ja koulutuksen ulkopuolella)? Johtiko Sanssi-kortin avulla saatu työ uuden työn saantiin palkkatuetun työn jälkeen vai palautuiko nuori työnhakijaksi TE-toimistoon?
 - Mikä rooli palkkatuetulla työllä on ollut kohderyhmään kuuluvien työmarkkinoille siirtymisen vaiheessa ennen ja jälkeen kevään 2010 Sanssi-kampanjan (vertailu palkkatuetun käytöstä kohderyhmän kohdalla toukokuusta 2008 joulukuun loppuun 2009 ja Sanssi-kortin aikana toukokuusta 2010 joulukuun loppuun 2011)?
- Työllistyivätkö nuoret ilman palkkatukea, vaikka käytössä oli Sanssi-kortti?
- Oliko lakimuutoksella vuonna 2010 vaikutusta kohderyhmän työllistymisen nopeutumiseen ja työllistymiseen yleisemmin?

Tutkimuksessa on käytetty seuraavia aineistoja:

1. Kirjallinen aineisto: Sanssi-kortin käyttöä kuvaavat valtakunnalliset tilastot (liite 1)

2. Rekisteriaineisto: Työhallinnon tietojärjestelmän pohjalta tehtävä tarkastelu (tarkempi kuvaus luvussa 6).

3. Sähköiset kyselyt

a. Nuorten kysely (564 vastausta). Nuorten kysely toteutettiin lähettämällä satunnaisesti poimituille Sanssi-korttia käyttäneelle 4 000 henkilön otokselle sähköpostikysely. Nuorten kyselyyn vastanneiden taustatietoja on esitelty seuraavan luvun 2 alussa.

b. Työnantajien kysely (614 vastausta) Työnantajien kysely toteutettiin lähettämällä satunnaisesti poimitulle TE-toimiston palveluita käyttäneelle 4 000 työnantajan otokselle sähköpostikysely. Pöimintaan otettiin puolet työnantajia, joilla oli merkintä palkkatuen käytöstä. Toinen puoli otoksesta oli työnantajia, jotka olivat käyttäneet muulla tavoin TE-toimiston palveluita. Taustatietoja työnantajakyselyyn vastanneista on liitteessä 2 liitetaulukoissa 1-4.

c. TE-toimistojen ja työvoiman palvelukeskusten kysely (188 vastausta). TE-toimistoille lähetettiin kysely toimistokohtaisten osoitteiden kautta ja pyydettiin

välittämään henkilöille, jotka tietävät Sanssi-kortista. Vastauksia saatiin kaikkien ELY-alueiden TE-toimistoista. Kyselyyn vastanneista yli 10 % oli TE-toimistojen johtoon kuuluvia henkilöitä ja noin 80 % muita TE-toimiston henkilöstöön kuuluvia. Taustatietoja TE-toimistokyselyyn vastanneista on liitteessä 2 liitetaulukoissa 1 ja 5.

Kyselyjen avulla selvitettiin nuorten, työnantajien ja TE-toimistojen edustajien näkemyksiä Sanssi-kortin tunnettuudesta, käytöstä, käyttökokemuksista ja vaikutuksista nuorten työllistymiseen.

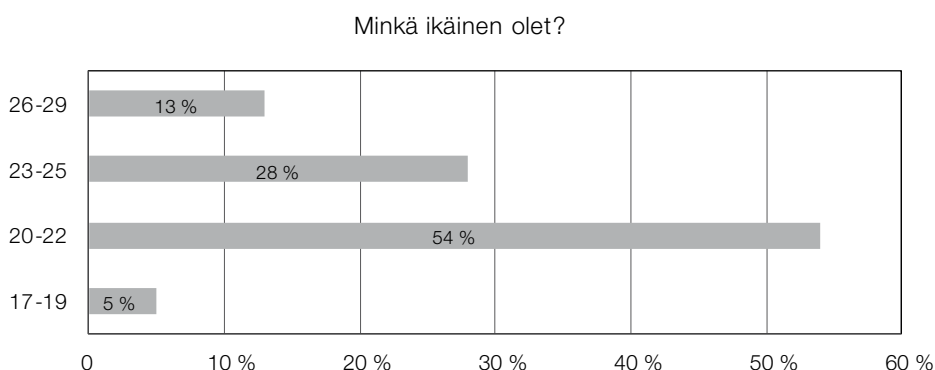
Raportissa työnantajien ja TE-toimiston edustajien tulokset on esitetty pääosin yhdessä, mutta nuorten vastaukset omissa alaluvuissaan. Tämä johtuu siitä, että nuorille esitettiin osin erilaisia kysymyksiä kuin työnantajille tai TE-toimistojen edustajille.

2 Tietämys Sanssi-kortista

Nuorten näkemykset

Nuorten kyselyyn vastasi yhteensä 564 henkilöä. Heistä sukupuolensa oli ilmoittanut 538 henkilöä, 304 naista ja 234 miestä. Selvästi suurin vastaajaluokka olivat 20–22-vuotiaat, jotka muodostivat yli puolet (54 %) vastaajista. Yli 25-vuotiaita vastaajista oli 13 %.

Kuvio 1. Vastaajien ikä (N=532)

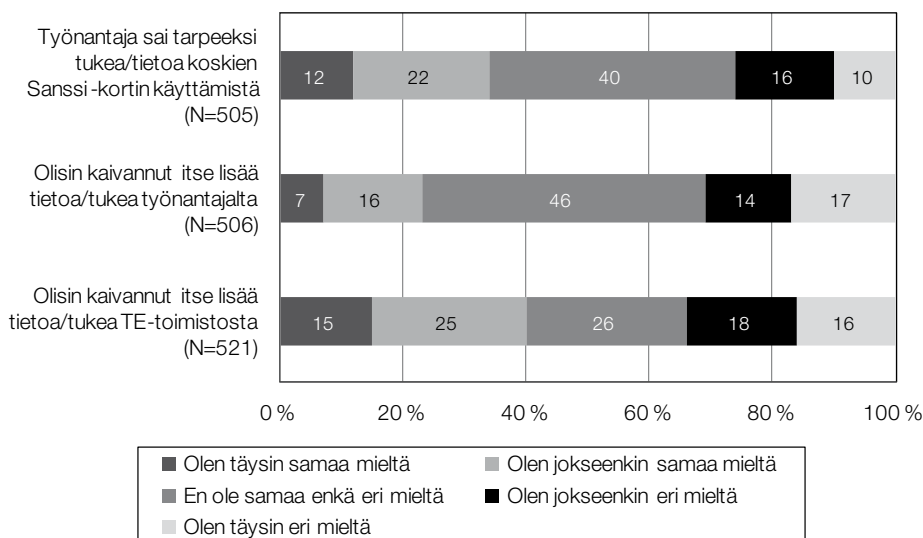
Vastaajista yli puolella (59 %) oli keskiasteen ammatillinen koulutus. Seuraavaksi eniten vastaajissa oli korkea-asteen koulutuksen (ammattikorkeakoulu, yliopisto) saaneita (19 %) ja ylioppilaita (11 %). Vastaukset jakautuivat alueittain siten, että eniten vastauksia tuli Uudeltamaalta (18 %), Pirkanmaalta ja Varsinais-Suomesta (molemmat 13 %) sekä Hämeestä (12 %).

Nuorille suunnatun kyselyn mukaan tietoa Sanssi-kortista on saatavilla TE-toimistoista, Sanssin internet-sivuilta sekä esitteistä. Sanssi-kortin saaneista nuorista lähes kaksi kolmesta oli sitä mieltä, että tietoa Sanssi-kortista oli helposti saatavilla.

Selvä enemmistö Sanssi-kortin saaneista nuorista oli saanut tiedon kortista TE-toimistosta. Pieni osa oli saanut tiedon Sanssi-kortin esitteestä tai verkkosivuilta. Vastaajista 70 prosenttia piti sekä omaa että työnantajan ennakkotietämystä Sanssi-kortista puutteellisena, eli kortin tunnettuudessa on parantamisen varaa. Sen sijaan TE-toimistosta ennen kortin saamista saatuja tietoja pidettiin pääosin riittävinä.

Sanssi-kortin saaneille nuorille esitettiin erilaisia tiedonsaantiin ja tiedotukseen liittyviä väittämiä. Seuraavasta kuviosta 2 näkyy, että vastauksissa on melko paljon hajontaa. Kuitenkin 26 prosenttia vastaajista koki, että työnantaja ei ollut saanut tarpeeksi tietoa ja/tai tukea Sanssi-kortin käyttämiseen liittyen. Itse lisää tietoa ja/tai tukea työnantajalta olisi kaivannut 23 prosenttia vastaajista, TE-toimistosta puolestaan 40 prosenttia.

Kuvio 2. Tiedonsaantiin liittyviä väittämiä

Myös avovastausten perusteella tiedonsaannissa olisi kehitettävää. Tiedotusta TE-toimistosta sekä palkkatuella palkatuille nuorille että heidät työllistävälle työnantajille olisi lisättävä esimerkiksi seuraavien avovastausten perusteella:

Työnantajat tarvitsevat kortista lisätietoa. Lisäksi TE-toimiston kuuluisi kertoa kortista asiakkailleen, eikä vain olettaa että se tieto löytyy jostain itsestään!

Sanssi-kortin näkyvyyttä olisi lisättävä, jotta työpaikat tietäisivät mitä se on. Siis muutkin kuin kaupungin työpaikat....

On hyvä että työnhakijat tietävät Sanssi-kortista mahdollisimman paljon. Olisi myös erittäin hyvä, jos työnantajat tietäisivät tästä mahdollisuudesta enemmän. Sanssi-kortti voi olla usein ratkaiseva asia uuden työntekijän palkkaukseen, joten yrityksen johto voisi miettiä rekrytointistrategiaansa paljon laajemmin tietäessään Sanssi-mahdollisuudesta.

Sanssi-korttia pitäisi mainostaa enemmän yrityksille. Lähettää esim esitteitä tms. Nyt yksi työnantaja jopa hieman kimmastui kun kerroin omaavani Sanssi-kortin. Hän sanoi että "hänellä ei ole aikaa täytellä kaiken maailman lappuja ja maksaa Kelalle erinäisiä maksuja." Henkilöllä ei siis ilmeisestikään ollut aiempaa tietoa Sanssi-kortista.

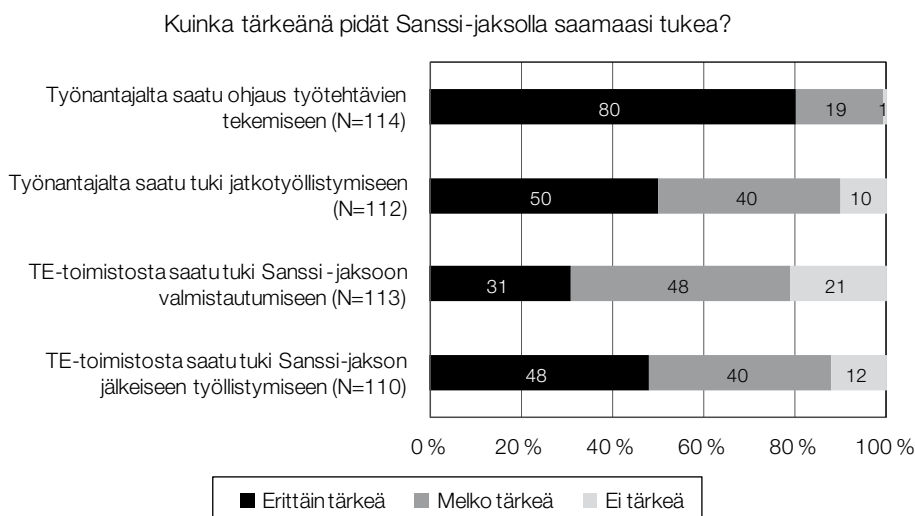
Eräs nuori ehdotti tehokkaampaa tiedotusta oppilaitosten kautta.

Sanssi-korttia pitäisi luovuttaa aiemmin vastavalmistuneille. Esimerkiksi vuoden vaihteen jälkeen mainostaa tätä enemmän nuorille, jotta sellaista huomataan ja osataan hyödyntää jatkossa paremmin. Esimerkiksi koulusähköposteihin tuleville valmistuneille opiskelijoille, jolloin se saavat sen ajoissa käsiinsä kun hakevat kesätöitä.

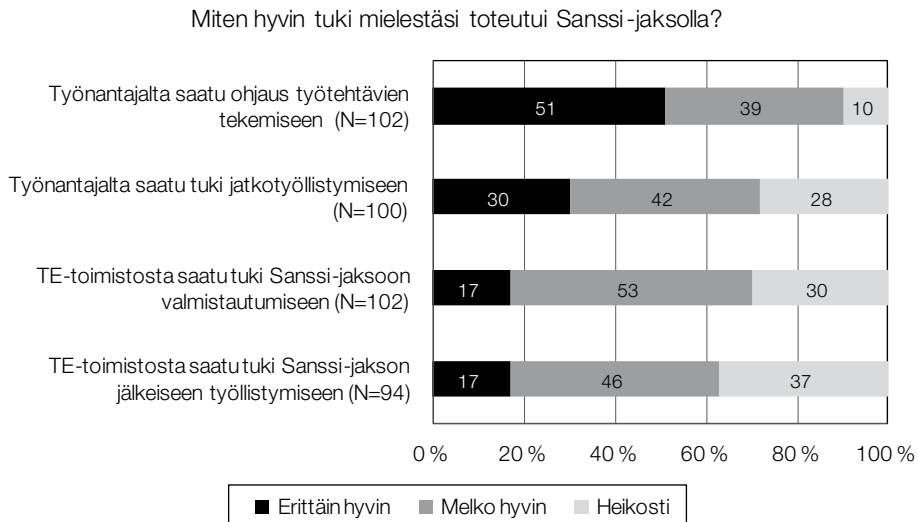
Nuorilta Sanssi-kortin saaneilta kysyttiin myös tarkemmin siitä, kuinka tärkeänä he pitivät työnantajalta ja TE-toimistosta saamaansa tukea, ja miten hyvin he kokivat tukea saaneensa. Kuvioista 3 ja 4 nähdään, että nuoret pitivät työnantajalta saatua ohjausta työtehtävien tekemiseen tärkeimpänä tuen muotona, ja sen koettiin myös toteutuneen parhaiten. Yhdeksän kymmenestä vastaajasta oli sitä mieltä, että työnantaja oli opastanut työtehtävissä erittäin tai melko hyvin. Työnantajalta kaivattiin myös enemmän tukea jatkotyöllistymiseen – viidennes vastaajista koki tämän tuen toteutuneen heikosti.

TE-toimistosta nuoret kaipasivat tukea sekä Sanssi-jaksoon valmistautumiseen että jakson jälkeiseen työllistymiseen – jälkimmäistä pidettiin hieman tärkeämpänä. TE-toimiston onnistumista kyseisissä asioissa arvioitiin sen sijaan kriittisemmin. Vastaajista 30 prosenttia piti Sanssi-jaksoon valmistautumiseen TE-toimistosta saatua tukea heikkona, ja 37 prosenttia koki TE-toimiston tukeneen jatkotyöllistymisessä heikosti. Näyttääkin siltä, että palkkatuella työskennelleiden nuorten ”jälkihoitoon” ja seurantaan olisi syytä kiinnittää entistä enemmän huomiota. Avovastauksen perusteella vaikuttaa siltä, että TE-toimistojen tietotasossa ja paneutumisessa Sanssi-asiakkaisiin on suuriakin eroja.

Kuvio 3. Sanssi-jaksolla saadun tuen tärkeys

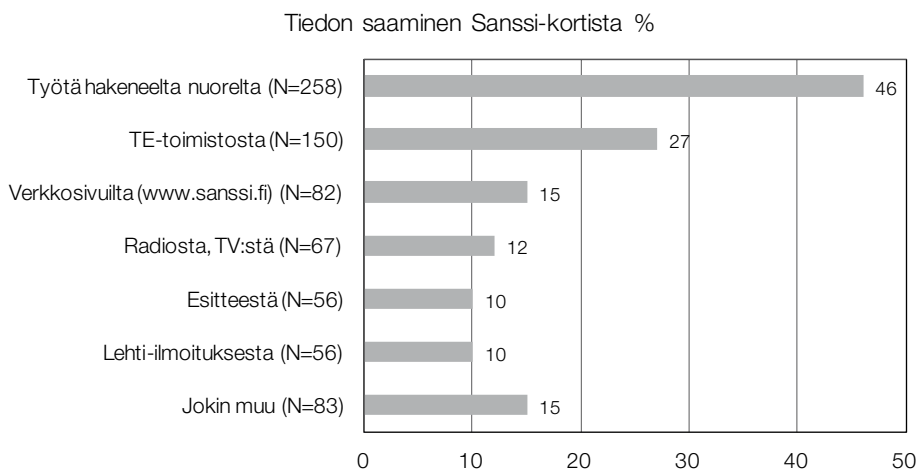
Kuvio 4. Sanssi-jaksolla saadun tuen toteutuminen

Tutkimuksen yhtenä päätehtävänä oli selvittää, millaiset ovat työnantajien tiedot Sanssi-kampanjasta ja palkkatukimahdollisuuksista.

Työnantajille suunnatun kyselyn mukaan noin 50 prosenttia työnantajista oli saanut tiedon Sanssi-kampanjasta nuorelta, noin 30 prosenttia TE-toimistosta, noin 15 prosenttia Sanssi-kortin verkkosivuilta ja noin 10 prosenttia esitteestä, radiosta/ tv:stä tai lehti-ilmoituksesta.

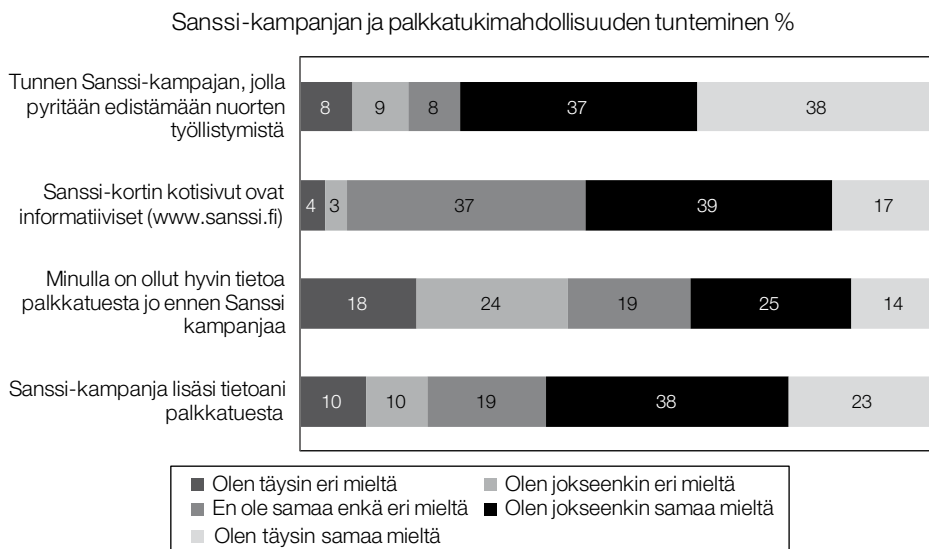
Kuvio 5. Tiedon saaminen Sanssi-kortista

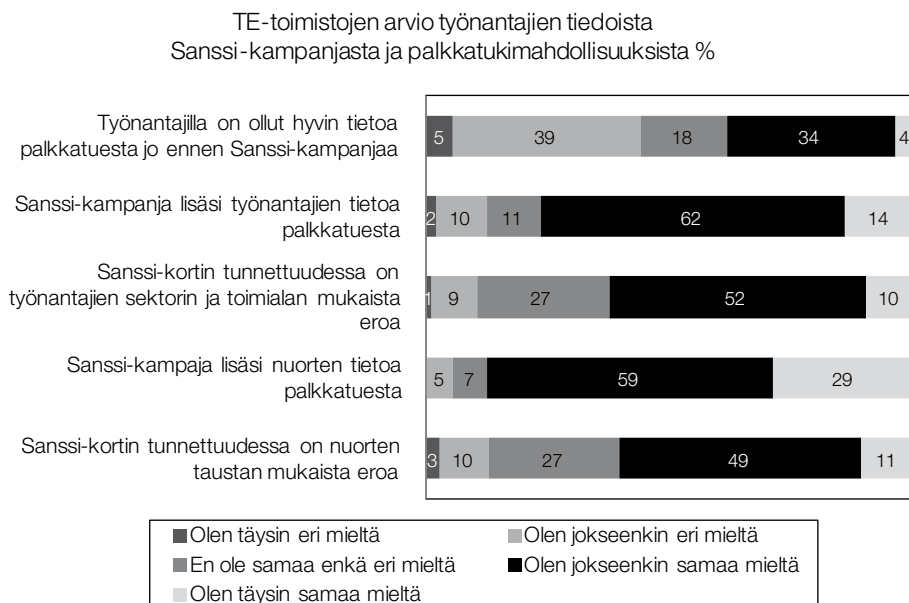
Työnantajakyselyyn vastanneilta tiedusteltiin, mistä muualta kuin listasta mainituista lähteistä he olivat saaneet tiedon Sanssi-kortista. Tavallisimmin vastauksissa täsmennettiin TE-toimistoa koskevaa tietoa. Kyselyn mukaan TE-toimiston virkailijat olivat välittäneet tietoa työnantajille palkkatukihakemuksen jättämisen yhteydessä tai TE-toimiston edustajan käydessä yrityksessä. Toiseksi yleisimmin tieto on saatu vastausten mukaan tutkimusta varten toteutetun kyselyn kautta. Muita tiedon lähteitä ovat olleet kollegat kuten omat työntekijät ja kilpailevat saman alan yritykset, työnhakijat, koulutusorganisaatiot kuten ohjaavan koulutuksen järjestäjät ja aikuiskoulutuskeskukset sekä artikkelit. Vastauksissa kerrotaan tiedon saamisesta työnetsijältä, messuilta ja seminaarista sekä paikallisen tason muulta toimijalta kuten paikallisesta kehitysyhtiöstä, yrittäjien järjestöstä ja kunnan yhdyshenkilöltä.

Kyselyyn vastanneista työnantajista 75 prosenttia on tuntenut Sanssi-kampanjan. Noin 60 prosenttia pitää Sanssi-kortin kotisivuja informatiivisina. Noin 40 prosentilla on ollut hyvin tietoa palkkatuesta jo ennen Sanssi-kampanjaa ja 60 prosenttia työnantajista kokee Sanssi-kampanjan lisänneen tietoa palkkatuesta. (Kuvio 6) TE-toimistojen edustajien arvion mukaan vain noin 40 prosentilla työnantajista on ollut hyvin tietoa palkkatuesta jo ennen Sanssi-korttia. Noin 90 prosenttia arvioi Sanssi-kortin lisänneen nuorten tietoa ja noin 75 prosenttia työnantajien tietoa palkkatuesta. Noin 60 prosenttia TE-toimistojen edustajista on nähnyt työnantajien sektorin/toimialan tai nuoren taustan mukaista eroa Sanssi-kortin tunnettuudessa. (Kuvio 7)

Kuvio 6. Työnantajien arvio Sanssi-kampanjaa ja palkkatukimahdollisuuksia koskevasta tiedosta

Kuvio 7. TE-toimistojen arvio työnantajien Sanssi-kampanjaa ja palkkatuki-mahdollisuuksia koskevasta tiedosta

Työnantajille suunnattuun kyselyyn vastanneilta tiedusteltiin, **miten Sanssi-kampanja vaikutti heidän tietämykseensä nuorten palkkatuesta**. Myös TE-toimistojen edustajilta tiedusteltiin heille suunnatussa kyselyssä, **miten Sanssi-kampanja on vaikuttanut työnantajilla ja nuorilla palkkatuen käyttöön ja nuorten palkkaamiseen**.

Työnantajat kertovat Sanssi-kampanjan lisänneen paljon heidän tietämystään nuorten palkkatuesta ja vastavalmistuneiden palkkaamisesta. Sanssi-kortista on saatu tietoa internet-sivujen, lehti-ilmoituksen, TV:ssä tiedottamisen tai muussa mediassa nähdyin kampanjailmoituksen kautta, jonka jälkeen työnantajat ovat hankineet lisätietoa Sanssi-kortin internet-sivuilta. Julkisen kampanjan myötä saatua tietoa on syvennetty TE-toimistosta sen jälkeen, kun nuori on hakenut työtä työpaikasta. Sanssin internet-sivut saavat hyvää palautetta. Internet-sivuista antoivat hyvää palautetta myös ne työnantajat, jotka tutustuivat Sanssi-korttiin vasta tutkimusta varten tehdyn kyselyn myötä, ja kävivät sivustolla annetun linkin kautta.

Osalle työnantajista palkkatuki on ollut jo aiemmin tuttu tukimuoto. Ennen Sanssi-korttia työnantajilla on ollut tietämättömyyttä siitä, onko nuori oikeutettu saamaan palkkatukea. Työnantajien mukaan nuoren palkkaaminen Sanssi-kortilla on koettu helpommaksi, kun nuoren oikeus palkkatukeen on ollut selvillä ilman soittoa TE-toimistoon. TE-toimistojen työpaikkakäyntiä on pidetty hyvänä tiedostuskanavana, jota kerrotaan käytettävän liian vähän. Kyselyn perusteella Sanssi-kortin myöntämisessä on eroja paikallisten TE-toimistojen kesken. Työnantajat kertoivat

mm. siitä, kuinka työntekijän kotikaupungin TE-toimistossa hakijalle on ilmoitettu Sanssi-kortin koskevan vain yhdistyksiin ja julkiselle sektorille työllistämistä, kun yrityksen kotikaupungissa puolestaan on kerrottu Sanssi-kortin koskevan myös yksityisiä yrityksiä. TE-toimistoja kritisoidaan myös siitä, ettei tieto ole kulkenut eri paikkakunnilla olevien toimipaikkojen välillä sähköisestä järjestelmästä huolimatta. Tieto ei ole myöskään aina kulkenut saman TE-toimiston sisällä.

TE-toimistojen edustajat kertovat, kuinka nuorten työllistämistä on tuettu palkkatuella pitkään. TE-toimistojen näkökulmasta Sanssi-kampanja lisäsi sekä työnantajien että nuorten tietoisuutta palkkatuesta. Sanssi-kampanjan myötä on kiinnitetty enemmän huomiota nuorten työllistymisen tarpeeseen. Tiedotuskampanja on ollut hyvä ja internet-sivuston perusteella työnantajat ovat osanneet kysyä palkkatuesta. Sanssi-kortti on vastaajien mielestä selkeyttänyt yksityisille työnantajille palkkatuen käytön mahdollisuutta. Tiedotuskampanjan myötä myös nuoret ovat osanneet tiedustella Sanssi-korttia. Vastausten mukaan osa työnantajista on käynyt Sanssi-kortin internet-sivuilla ja tutkinut asiaa hyvinkin tarkkaan ennen yhteydenottoa TE-toimistoon, kun osa taas on nähnyt mainoksen ja tullut sen jälkeen kysymään lisää palkkatuen ehdoista. Kampanjassa laadittua esitettä TE-toimistojen vastaajat pitivät toimivana tiedotusmuotona.

TE-toimistojen edustajat arvioivat, että kampanja on nostanut positiivisesti esille työnantajien kiinnostuksen tarjota nuorille työtä. Sanssi-kampanjan koetaan vaikuttaneen siihen, että työnantajat ovat aktiivisemmin kyselleet juuri nuoria työntekijöitä ja nuoria on työllistynyt yrityksiin aikaisempaa enemmän. Sanssi-kampanjaan vaikutus käy ilmi siinä, kuinka sen päättymisen jälkeen palkkatuen kysyntä on vähentynyt. Virkailijoiden mukaan Sanssi-kortin markkinointia olisi pitänyt jatkaa myös kampanjan jälkeen.

Työnantajien mielestä "Sanssi-summa" 550 e/kk on ollut hyvä raha, ei ole pidetty liian pienenä. Sanssi-mainonta on lisännyt palkkatuen kysyntää sekä nuorilta että työnantajilta. Sanssi-tukea ei koeta niin "noloksi", kuin muuta palkkatukea ja itse kortti on paljon parempi kuin muut palkkatukisetelit.

Työnantajalle iso juttu! Helpottaa kokeilemaan sellaistaakin henkilöä, jota ei ehkä aluksi olisi muuten ajatellut työllistää tai olisi "liian helposti" todennut ettei nyt ole työtä tarjolla. Nuorten kohdalla taas on tullut viestiä että ollut jotenkin helpompi kysyä töitä kun on ollut sanssikortti, jossa kerrottu tuen määrät, perusteet tuen käytölle ja yhteystiedot.

Osa työnantajista kertoi vastauksissaan, kuinka heillä olisi ollut tarjota työtä, mutta työnhakijoiden välittäessä epämääräistä ja ristiriitaista tietoa yrityksissä ei ole ehditty käyttää aikaa asian selvittämiseen. Nämä työnantajat ovat hieman pettyneitä saamaansa informaatioon eivätkä ole tiedon puutteen vuoksi työllistäneet ketään Sanssi-kortilla. Työnantajat pitävät tarpeellisena sitä, että heidän sijastaan

Sanssi-kortista tiedottamista suunnattaisiin enemmän nuoriin, joilla ei itsellään ole ollut riittävästi tietoa asiasta. Sanssi-kortin mainostamista voitaisiin työnantajien mukaan lisätä erilaisten informaatiokanavien kautta. Tällöin tieto kortista tulisi mahdollisimman monelle. Tiedon myötä työnhakijat osaisivat hakea Sanssi-korttia ja saada helpommin työpaikan. Tietoa voitaisiin työnantajien mukaan välittää enemmän oppilaitosten kautta. Sanssi-kortin markkinoinnin tarpeesta kertoo osaltaan se, että Sanssi-korttia käyttämättömät työnantajat pyysivät tutkimuksen tekijältä runsaasti puhelimitse, sähköpostitse ja palauttamalleen kyselylomakkeelle kirjattuna lisätietoa Sanssi-kortin käyttömahdollisuudesta omassa yrityksessään.

Ennen en tiennyt asiasta mitään ja kun päädyimme palkkaamaan Sanssi-nuoren, oli tiedon saanti vaikeata, koska asia oli silloin uusi ja kukaan ei oikein täysin osannut neuvoa ja opastaa. Aikamoinen paperisota oli aluksi, mutta sitten homma alkoi pyörimään. Toivottavaa olisi että TE-toimistot kertoisivat jokaiselle työttömälle nuorelle Sanssi-kortista, koska se voi auttaa työllistymisessä - Pidän tätä hyvin tärkeänä ja toivottavana.

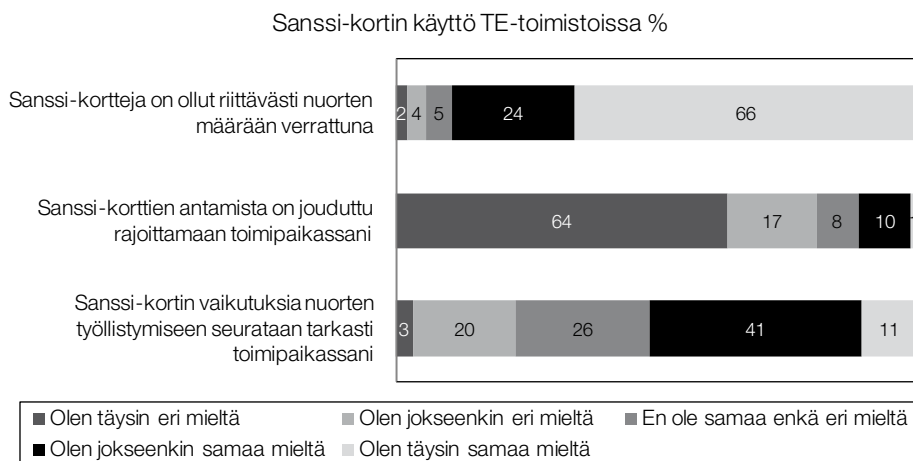
Kyselyn perusteella osa TE-toimiston edustajista kokee Sanssi-kortin vaikutuksen tietoisuuden lisääntymiseen ja nuorten työllistymiseen olleen ennakoitua vähäisempää. Osa nuorista on kiinnostunut Sanssi-kortista ja se on aktivoinut nuoria oma-toimiseen työn hakuun. Sanssi-kortti on ollut konkreettinen kohdennettu väline nuorten työllistymisen lisääntymiseen. Toisaalta kaikilla alueilla nuoret eivät juuri-kaan ole kysyneet Sanssi-kortista eivätkä ole markkinoinnin seurauksena erityisemmin kiinnostuneet työllistymisestä Sanssin-kortin avulla. Vastaajien mukaan nuoret ovat myös ujoja markkinoimaan itseään työhön, mikä vähentää kortin vaikuttavuutta. Vaikka Sanssi-kortti tunnetaan, muistetaan ja se on nuorilla tallessa, todellista työpaikan haun lisääntymistä sen avulla ei ole kaikkien TE-toimistojen edustajien mukaan tapahtunut.

3 Sanssi-kortin käyttö

Yhtenä Sanssi-kortin käyttöön liittyvänä tutkimustehtävänä oli selvittää, miten TE-toimistot käyttivät Sanssi-korttia nuorten työllistymisessä osana palveluprosessia.

TE-toimistojen edustajien mukaan noin 89 prosentissa toimipaikoista kortteja oli ollut riittävästi nuorten määrään verrattuna ja 11 prosentissa toimipaikoista oli jouduttu rajoittamaan Sanssi-korttien jakamista. Sanssi-kortin vaikutuksia seurataan tarkasti 52 prosentissa toimipaikoista. Sanssi-kortin työllistymisvaikutusten seuranta on vähäistä 23 prosentissa TE-toimistoista. (Kuvio 8) Sanssi-kortin käyttöä on jouduttu rajoittamaan tavallisimmin siksi, että palkkatukeen käytettävissä olevat rahat loppuivat välillä. Myös paikalliset linjaukset ja fyysinen korttien loppuminen ovat vaikuttaneet yksittäisemmin Sanssi-korttien rajoittamiseen.

Kuvio 8. Sanssi-kortin käyttö TE-toimistoissa

TE-toimistoja pyydettiin kertomaan, **millä kriteereillä Sanssi-kortti annetaan toimipaikassa**. Kortteja annetaan palkkatukilinjausten eli työttömyyden kes-
ton ja osaamisen vajeiden perusteella sekä TEMin antamien ohjeistusten mukai-
sesti. Hyvänä pidetään annettua täsmennystä työttömyyden määrittämiseen, jota
ennen Sanssi-kortin myöntämiskriteerit olivat epäselvät. Tyypillisimmin kortti on
myönnetty vastavalmistuneille alle 25-vuotiaille nuorille, joiden työttömyys on kes-
tänyt kolme kuukautta. Muutamissa vastauksissa kerrotaan nuorten palvelutar-
peen olevan ensisijainen kriteeri Sanssi-kortin antamiseen. Vastavalmistuneille
on pyritty antamaan Sanssi-kortti mahdollisimman pian. Vastavalmistuneeksi on
jossain toimistossa katsottu myös sellainen henkilö, joka on valmistunut amma-
tillisesta tutkinnosta yli vuosi sitten, mutta jolla ei ole oman alan työkokemusta.

Ammattikouluttamattomille nuorille on myönnetty Sanssi-kortti tyypillisesti vain oppisopimuskoulutukseen. Käytännössä on havaittu, että jos ammattikouluttamattomille nuorille myönnetään ensin palkkatuki, heitä ei enää kiinnosta sen jälkeen työharjoitteluun meneminen. Muita yhteyksiä, joissa nuorille myönnetään tavallisimmin Sanssi-kortti, ovat olleet työllistymissuunnitelman laatiminen, työnhakuvalmennus ja nuoren tekemä tiedustelu asiasta.

TE-toimistojen mukaan Sanssi-kortin saaneiden nuorten kohdalla on tehty kielteisiä tukipäätöksiä tyypillisimmin työnantajasta johtuvista syistä. Tavallisimmin kielteiseen tukipäätökseen ovat vaikuttaneet työnantajan verovelat. Syyt ovat liittyneet myös työnantajan tilanteeseen kuten siihen, että työnantaja on irtisanonut tai lomauttanut henkilöstöään. Yleinen työnantajaan liittyvä syy on ollut myös se, että yrittäjällä on ollut liian paljon tuella palkattuja.

Toiseksi yleisimmät syyt kielteiseen tukipäätökseen ovat liittyneet ehtojen täyttämättömyyteen nuoren kohdalla. Tavallisin nuoriin liittyvä syy kielteiseen tukipäätökseen on se, että nuori on opiskelija tai hänen työttömyytensä ei ole kestänyt vaadittua kolmea kuukautta. Nuorimmilla ammattikouluttamattomilla 17-18-vuotiailla nuorilla on palkkatuen sijasta ollut mielekkäämpää tukea opiskeluvaihtoehtoa. Osa nuorista olisi työllistynyt myös ilman tukea samaan yritykseen, jolloin taustalla on ollut keinotekoinen lyhyt työttömyys. Nuoria on lisäksi pyrkinyt koulutusta vastaamattomaan työhön, jonne he eivät voi työllistyä pysyvästi ilman uuden alan koulutusta.

Syyinä palkkatuen eväämiselle on toisinaan puolestaan ollut se, että nuoren työsuhte on alkanut ja tukea on haettu työn jo alettua. Myös hakemusten saapuminen myöhässä sekä puuttuvat selvitykset, liitteet ja todistukset ovat estäneet tuen saamisen.

Myös työnantajien vastauksissa kerrottiin perusteluja sille, miksi työnantajat eivät olleet kaikissa tapauksissa saaneet palkkatukea. Nuori oli saanut Sanssi-kortin, mutta työnantajaan liittyvistä syistä TE-toimisto ei ollut myöntänyt palkkatukea selvitysten jälkeen. Sanssi-korttia kuvataan työnantajien tarpeisiin nähden liian hitaana ja kömpelönä mallina. Kun nuorelle on tullut kutsu työhön, aika-tilat eivät ole enää sopineet työllistämistuen saamiselle. Esimerkiksi pienet yritykset eivät ole voineet käyttää Sanssi-korttia, koska hakemisajat ovat olleet pitkiä, työnantajien mukaan jopa noin 1,5-2,5 kuukautta. Palkkatuen myöntämiseen on tehty muutos, jonka perusteella yrityksiin määräaikaiseksi palkattavilta nuorilta edellytetään kolmen kuukauden työttömyysjaksoa. Työsopimusta ei ole voitu tehdä, vaikka työnantajalla on ollut tarve saada työntekijä heti oppilaitoksesta valmistumisen jälkeen työhön. Työnantajakyselyn vastauksissa kerrotaan, kuinka tämän muutoksen jälkeen he ovat ryhtyneet palkkaamaan nuorten sijasta jo pidempään alalla työskennelleitä henkilöitä. Vastavalmistuneilla nuorilla ei koeta olevan koulutuksen jälkeen riittävästi työelämän tarpeita vastaavaa osaamista eikä tuen myöntäminen pidemmän työttömyysajan jälkeen kannusta palkkaamaan nuoria.

Sanssi-kampanja lisäsi tietämystä nuorten palkkatuesta. Sanssi-kortilla ei ole ollut mitään merkitystä nuorten työllistämisessä työpaikallani. Sanssi-kortti ei toiminut meidän / nuoren työntekijän tarpeiden kannalta ollenkaan. En ymmärrä, miksi Sanssi-suunnittelijat asettivat vastavalmistuneelle nuorelle muutaman viikon kestänyt työttömyys ”tavoite”, ennen kuin nuoren voi palkata Sanssituelle. Koetin palkata työntekijän, joka valmistui toukokuun lopussa 2011. Suunnittelimme palkkaamista Sanssituen avulla heti päättäjien jälkeen. Tällaiseen tapaukseen (heti päättäjien jälkeen) ei voitu myöntää Sanssitukea. Koulunsa päättävän täytyi sääntöjen mukaan olla työttömänä ensin 3 viikkoa, vai peräti 5 viikkoa.

TE-toimistot pitävät säännöstä, jonka mukaan Sanssi-korttia ei ole voinut saada määräaikaan työsuhteeseen yksityiselle sektorille kuin vasta kolmen kuukauden työttömyyden jälkeen, ristiriitaisena verrattuna tavoitteeseen, että nuoret tulisi saada töihin jo ennen kolmen kuukauden työttömyyden täyttymistä. Sen jälkeen, kun yksityisiin yrityksiin ei ole voitu palkata nuoria määräaikaan työsuhteisiin ilman kolmen kuukauden työttömyysetoa, Sanssi-korttien jakaminen on vähentynyt huomattavasti.

Kolmen kuukauden työttömyysehdon täyttyminen - esim. nuori valmistui autonhuoltopuolelle toukokuussa, suoritti armeijan heinä-tammikuussa, meni matkailun sesonkitöihin helmi-huhtikuu, tuli työnhakijaksi, olisi saanut sanssituelle ammattikoulutustaan vastaavan työpaikan heti jäätyään työttömäksi, jonka jälkeen vuorotteluvapaan sijaisuus. Kun ei ollut 3 kk työttömänä, ei sanssitukea voitu myöntää.

Työsuhteen määräaikaisuus. Ammattiin valmistutaan toukokuussa. Kesällä olisi monelle työtä tarjolla, mutta odotellaan kolme kuukautta, että tuki voitaisiin myöntää. Syksyn tullen työmahdollisuudet usein vähenevät. Onko parempi kuluttaa aikaa tekemättä juuri mitään - vs olla työssä?

Nuoret Sanssi-kortin käyttäjinä

Nuorille suunnatun kyselyn perusteella aloite Sanssi-kortin käyttöön oli tullut useimmiten (miltei 80 % tapauksista) juuri TE-toimistolta. Omasta aloitteestaan Sanssi-kortin oli saanut 13 prosenttia kyselyyn vastanneista nuorista.

Kyselyn perusteella Sanssi-korttia tarjotaan TE-toimistoissa pääsääntöisesti varhaisessa vaiheessa nuoren työttömyyttä. Kuten alla olevasta kuviosta 9 käy ilmi, yli puolet nuorista oli saanut Sanssi-kortin oltuaan työttömänä korkeintaan kolme kuukautta. Oman työttömyyden syyksi avovastauksissa nimettiin useimmiten taantuma, alueen tai alan huono työtilanne, kokemuksen ja/tai koulutuksen puute, tai oman elämäntilanteen (asevelvollisuuden suorittaminen, raskaus) aiheuttama katkos opiskelun ja työelämän välillä.

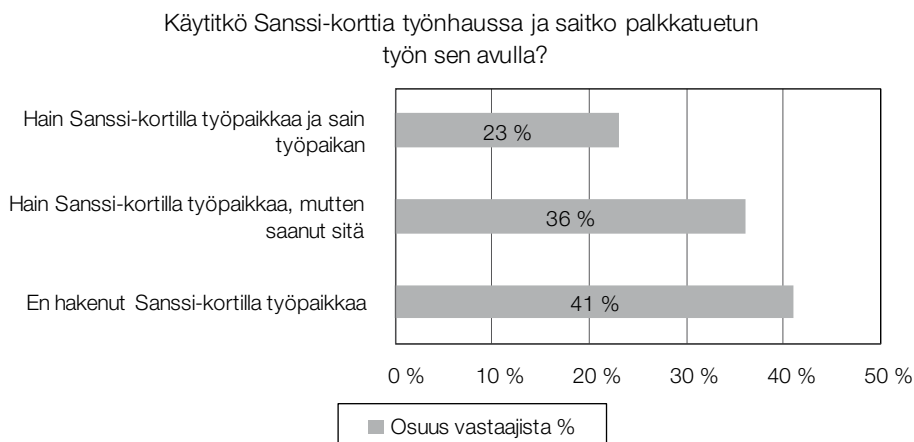
Kuvio 9. Työttömyyden kesto ennen Sanssi-kortin saamista (N=536)

Vastaushetkellä eli joulukuussa 2011 vastaajista vajaa kolmannes oli työttömänä työnhakijana. Seuraavaksi suurimmat vastaajaryhmät muodostivat opiskelijat (16 %) ja yhä työsuhteessa Sanssi-jakson työnantajaan olevat (12 %). Noin kymmenes vastaajista oli työssä muussa kuin Sanssi-jakson työpaikassa.

Kyselyyn vastanneista nuorista lähes 60 prosenttia oli käyttänyt saamaansa Sanssi-korttia työnhakuun, ja miltei viidennes vastaajista oli saanut hakemansa työpaikan. (Kuvio 10). Määräaikaista työtä heistä oli saanut reilu puolet, toistaiseksi voimassa olevan työsuhteen oli solminut peräti 42 prosenttia. Pieni osa vastaajista, kaksi prosenttia, oli aloittanut Sanssi-kortin avulla oppisopimuskoulutuksen.

Kuvio 10. Käytitkö Sanssi-korttia työhaussa ja saitko palkkatuetun työn sen avulla? (N=564)

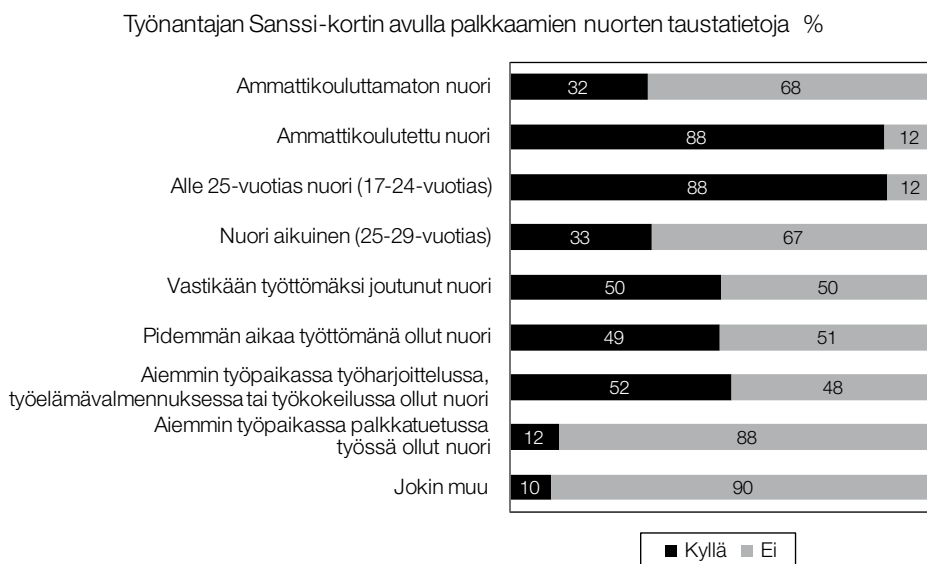

Sanssi-kortin käytön kohdentuminen

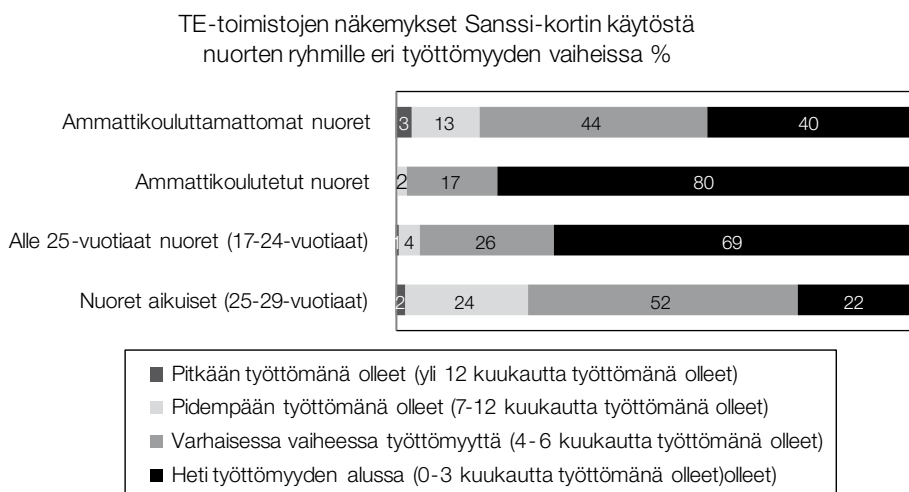
Noin 70 prosenttia kyselyyn vastanneista yrityksistä oli käyttänyt palkkatukea ja saman verran aineistossa oli myös TE-toimiston kautta avoimen työpaikan ilmoittaneita työnantajia. Noin kolmasosa oli käyttänyt TE-toimiston palvelua, jossa etsitään ja esitellään sopivia työnhakijaehdokkaita työnantajalle. (Ks. liite 2 liitetäulukko 4) Kyselyyn vastanneista työnantajista 72 prosenttia (340 kpl) oli palkannut yhden tai useamman 17-29-vuotiaan nuoren. Aineistossa noin 57 prosentilla työnantajista (270 kpl) oli kokemuksia Sanssi-kortin käytöstä 17-29-vuotiaiden nuorten palkkaamisessa. Kyselyyn vastanneet työnantajat olivat siten palkanneet nuoria myös ilman Sanssi-korttia.

Työnantajista yhden tai useampia nuoria (17-29-vuotiaat) oli palkannut noin 70 prosenttia ja Sanssi-kortilla palkanneita oli noin 60 prosenttia. Tavallisimmin Sanssi-kortilla oli palkattu alle 25-vuotiaita (noin 90 %) ja ammattikoulutettuja (noin 90 %) nuoria. Ammattikouluttamattomia nuoria ja 25-29-vuotiaita oli palkannut noin 30 prosenttia työnantajista. Nuoret ovat olleet yhtä usein vasta työttömäksi joutuneita tai pidemmän aikaa työttömänä olleita. (molempia noin 50 %) (Kuvio 11). Myös TE-toimistojen kokemusten mukaan Sanssi-kortilla on palkattu tavallisimmin ammattikoulutettuja (noin 80 %) ja alle 25-vuotiaita (noin 70 %) nuoria. TE-toimistojen edustajien mukaan pidemmän aikaa työttömänä olleita (noin 25 %) ja ilman ammattikoulutusta olevia nuoria (noin 10 %) on palkattu harvemmin (Kuvio 12).

Kuvio 11. Työnantajan Sanssi-kortilla palkkaamien nuorten taustatietoja

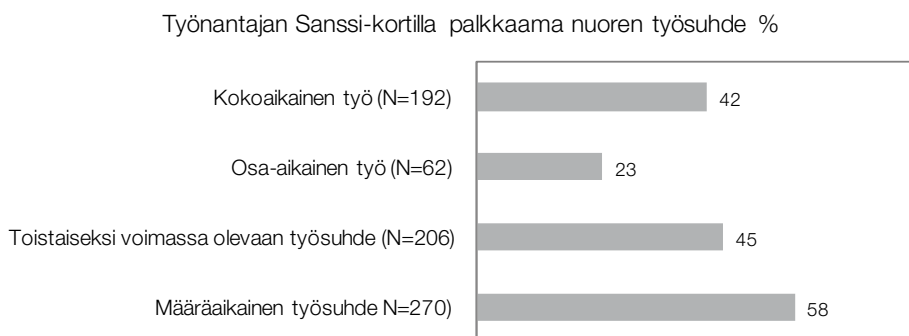

Kuvio 12. TE-toimistojen näkemykset Sanssi-kortilla palkatuista nuorista

Kyselyyn vastanneista työnantajista noin 60 prosenttia on palkannut nuoren Sanssi-kortilla määräaikaiseen työsuhteeseen ja noin 40 prosenttia toistaiseksi voimassa olevaan työsuhteeseen. Työsuhteista noin 40 prosenttia on ollut kokoaikaisia ja noin 20 prosenttia osa-aikaisia (Kuvio 13).

Kuvio 13. Työnantajan Sanssi-kortilla palkkaaman nuoren työsuhde

Työnantajakyselyn mukaan Sanssi-kortin avulla on palkattu mm. diplomityön tai lopputyön yritykseen tehneitä nuoria, ohjaavasta koulutuksesta tai työpajalta yritykseen ohjautuneita nuoria ja oppisopimusoppilaita. Kyselyssä pyydettiin kertomaan tarkemmin, millaisiin työtehtäviin nuoria on palkattu Sanssi-kortilla. Työtehtävät ovat olleet työnantajan ammattialan tehtäviä mm. kuljetusalalla, automaatio- ja sähköalalla, asennustehtävissä, autonkorjausalalla, teollisessa tuotantotyössä, asiakaspalvelutehtävissä, toimistotöissä, ravintola-alan, kauneudenhoitoalan myyntialan ja hoitoalan tehtävissä. Mm. rakennusalalla nuoria on palkattu muottikirvesmiehen ja betonirau-doittajan ammatteihin, joissa vastausten mukaan varsinainen ammattitaito kehittyy

vasta työssä valmistumisen jälkeen. Nuoria on palkattu myös mm. koululaisten iltapäivätoimintaan, jossa on ollut tarkoitus solmia nuorelle hyvin sujuneen Sanssi-jakson määräaikaisen työsuhteen jälkeen oppisopimus. Vastauksissa kerrotaan, kuinka nuoria on palkattu vanhempien vakituisten työntekijöiden kanssa tehtäviin vastuullisiin töihin. Nuoria on palkattu heidän koulutustaan ja kokemustaan vastaaviin tehtäviin. Vain yksittäisemmin nuoria on työllistetty avustaviin töihin, joita nuoret ovat tehneet siirtyessään muualle kuin omalle koulutuslalle.

TE-toimistojen edustajien mukaan nuoria on palkattu tavallisimmin palvelualalle mm. ravintola-alalle, myyjäksi ja matkailualalle ja toimistotyöhön sekä teollisuuteen etenkin pieniin yrityksiin metallialalle, rakennuslalle ja sähkölalle. Muita aloja ovat mm. hoitoalan työpaikat, päiväkodit ja vanhusten palvelukodit. Työsuhteet ovat olleet tyypillisesti määräaikaisia tai sesonkitöitä. Yhdessä kunnassa pienet yritykset ovat palkanneet nuoria yhdessä kaupungin myöntämällä tuella. Sanssi-kortilla saatava tuki on yksistään verrattain pieni ja pelkällä Sanssi-kortilla on työllistetty vain satunnaisesti, kun tavallisempaa on ollut työllistyminen kaupungin myöntämän lisätuen avulla.

Työnantajien ja TE-toimistojen näkemykset Sanssi-kortin käytöstä

Työnantajakyselyssä tiedusteltiin myös siitä, **kuinka Sanssi-kampanja on vaikuttanut työnantajilla palkkatuen käyttöön ja nuorten palkkaamiseen**. Työnantajien mukaan Sanssi-kortin merkitys rekrytoinnissa on liittynyt etenkin siihen, että se on helpottanut ja mahdollistanut nuoren työllistämisen työpaikkaan. Sanssi-kortin avulla työnantajalla on ollut matalampi kynnys työllistää ilman työkokemusta oleva nuori. Palkkatukiaika on käytetty ilman työkokemusta olevan nuoren kouluttamiseen työtehtäviin ja nuoria on palkattu yritykseen pysyvämmiin. Työnantajat kertoivat, että he haluavat olla tukemassa nuorten työllistymistä työelämään, mutta eivät ilman Sanssi-korttia olisi ottaneet palkkalistoilleen juuri valmistunutta ilman työkokemusta olevaa nuorta. Tyypillisimmin palkkatuki on ollut tärkeä ja palkkaamispäätöstä helpottava asia, muttei ratkaisevin tekijä nuoren palkkaamisessa. Kuitenkaan osassa työpaikoista nuorta ei olisi voitu palkata ilman taloudellista tukea kokopäiväiseen työhön tai pidempiaikaiseen työsuhteeseen.

Sanssi-kortin avulla nuori työntekijä sai "madaltuneen" kynnyksen palkkaukselle, ja pääsi oppimaan ja osoittamaan halunsa kehittyä ammattilaisena. => jatkaa edelleen toistaiseksi voimassaolevana sopimuksella, ja on erittäin hyvä ja pidetty työntekijä.

Palkkaamamme henkilö pääsi hyvin työhön kiinni ja sai tarvitsemaansa työkokemusta. Työsuhde päättyi työntekijän lähdettyä armeijaan ja armeijan jälkeen hän työllistyi toiseen alan yritykseen, sillä yrityksellämme ei ollut siinä vaiheessa tarjota hänelle töitä. Ymmärtääkseni hänen saamansa työkokemus ja uudet kontaktit yrityksessämme olivat merkittävä tekijä siinä, että hän työllistyi eteenpäin - ilman Sanssi-korttia häntä ei olisi voitu ottaa töihin yritykseen. Eli Sanssikortti toimi hänen tapauksessaan enemmän kuin hyvin.

Tuntemani nuori vastavalmistunut lähihoitaja esitteli itse Sanssitukea. Tarvitimme sijaista ja valitsimme tietenkin Sanssitukeen oikeutetun, koska se oli sekä taloudellinen että muuten hyvä ratkaisu. Sijaisuuteen olisi ollut muitakin hakijoita. Sijaisuuden päätyttyä kyseinen nuori työllistyi kuntaan koulutoimen puolelle, koska oli saanut työkokemusta ja hyvän työtodistuksen.

Työnantajien kyselyssä kerrottiin myös palkkatuen taloudellisesta merkityksestä. Työnantajat kertovat kyselyssä Sanssi-kortin vaikuttaneen yhteiskuntavastuun kasvamiseen. Työnantajalla ei välttämättä ollut akuuttia tarvetta lisähenkilöstölle, mutta palkkatuen turvin nuoria on palkattu saamaan nuorelle arvokasta työkokemusta jatkoa varten. Työnantajat kuvaavat vastauksissaan, kuinka työpaikan työtilanne on voinut olla epävarma, mutta Sanssi-kortti on madaltanut kynnystä palkata nuori yritykseen ja riskinotto on lopulta kannattanut. Yrityksissä uuden opettaminen vie aina aikansa ja muut työntekijät kokevat sen raskaaksi. Monet kyselyyn vastanneet työnantajat haluavatkin, että työntekijä jää vaativan perehdyttämisajan jälkeen pidemmäksi aikaa töihin.

Etenkin pienille ja vasta aloittaneille yrityksille sekä uusille kasvuyrityksille palkkatuella on ollut merkittävä vaikutus. Em. yrityksille Sanssi-kortti on ollut tekijä, joka on mahdollistanut nuoren palkkaamisen yritykseen. Sanssi-kortin merkityksestä nuoren työllistymiseen kertoivat käytännön esimerkkejä pienet teollisuusalan työpaikat, palvelualan yritykset ja akateemisen alan kansainväliset yritykset. Nuoria on rekrytoitu Sanssi-kortin myötä mm. vastikään toimintaansa aloittaneeseen koneurakointialan yritykseen, jonne on erittäin vaikea löytää osaavaa miehitystä ja jonne nuoren kokemattoman palkkaaminen on ollut riski. Työpaikkoja on saatu myös metsäkoneyritys- ja maatalousalan yrityksiin, jonne eräs nuori on Sanssi-jakson jälkeen palkattu vastaajan omaan yritykseen ja toinen Sanssi-kortilla palkattu nuori on siirtynyt toiseen saman alan yritykseen. Palvelualalla Sanssi-kortti on auttanut palkkaamaan sesonkiaikaan tai vaihtelevaan työtilanteeseen matalammalla kynnyksellä.

Minusta on hieno juttu, että tällainen Sanssi-kampanja on keksitty. Usein nuori joka on vasta valmistunut, ei tahdo saada alansa töitä koska työnantajat vaativat työkokemusta, mutta se raha mikä tukena saadaan mahdollisti esim. meillä sen että pystyimme perehdyttämään toisen työntekijän avulla uuden ihmisen perusteellisesti talon tavoille ja siitä ei aiheutunut talolle enempää kustannuksia kuin jos olisin palkannut ”konkarin”, koska saimme sen tuen. Nyt meillä on tällä hetkellä aivan huippuihminen töissä, kun hän sai vain mahdollisuuden.

Myös TE-toimistojen edustajat kokevat, että Sanssi-kortti on vaikuttanut myönteisesti nuorten ja etenkin vastavalmistuneiden tilanteeseen. Moni nuori on työllistynyt olemalla ensin työelämävalmennusjaksolla ja sen jälkeen Sanssi-jaksolla. Vaikka useimmilla työsuhteet ovat olleet määräaikaaisia, TE-toimiston edustajien mukaan nuoria on palkattu myös pysyviin työsuhteisiin.

4 Sanssi-korttia koskevat kokemukset

4.1 Nuorten kokemukset Sanssi-kortista

Nuorille tehdyn kyselyn mukaan nuoret pitivät Sanssi-jakson merkittävimpanä hyötynä työkokemuksen saamista. Kaksi kolmesta Sanssi-kortilla työllistyneestä kertoi saaneensa työkokemusta omalta, koulutusta vastaavalta alalta. Muulta kuin koulutusta vastaavalta alalta saadusta työkokemusta kertoi hyötynensä kolmannes vastaajista. Myös nuoret kokivat Sanssi-kortin madaltavan työnantajan kynnystä palkata nuori, vailla pitkää kokemusta oleva työntekijä:

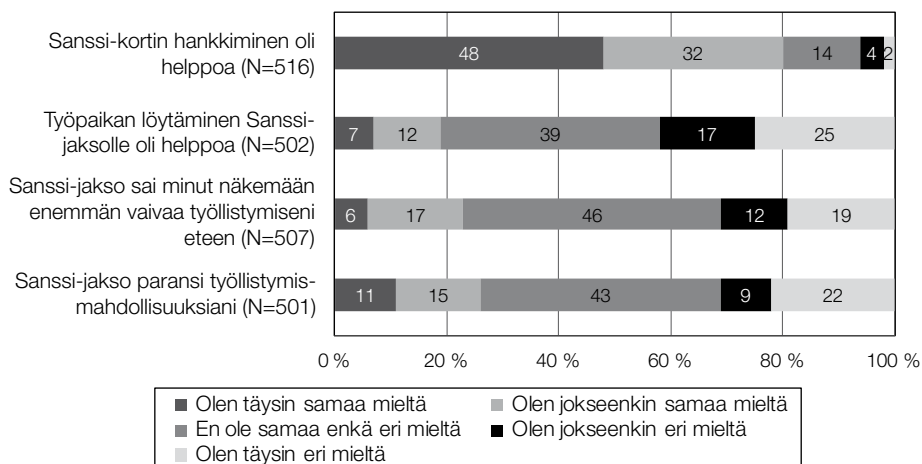
Työnantaja voi helpommin tarjota työtä nuorille jolla välttämättä ei löydy kokemusta kovin paljon kun riski nuoren työntekijän kokemuksen puutteen vaikutuksesta on tuen myötä pienempi. samalla tietysti nuoret saavat todella arvokasta kokemusta vähintään ja tietysti osalle aukenee tie vakituiseen työsuhteeseen. hieno keksintö joka auttaa nuorten työttömyyden torjumisessa ja tarjoaa vaihtoehtoa.

Työnantajilla on varmasti matalampi kynnys palkata nuoria kykyjä halvemmalla.

Sain hyvää työkokemusta mielenkiintoisessa työssä ja heti valmistumisen jälkeen pääsin palkkatuella työhön, eikä tarvinnut olla pitkään työtön..

Kuviossa 14 on esitetty nuorten vastauksia eräisiin Sanssi-korttiin liittyviin väittämiin. Sanssi-kortin hankkiminen oli nuorten kokemusten mukaan helppoa: 80 prosenttia vastaajista oli jossain määrin samaa mieltä väitteen kanssa. Työpaikan löytämistä sen sijaan pidettiin vaikeana. Vain viidennes vastaajista oli väitteen kanssa jossain määrin samaa mieltä. Väitteiden "Sanssi-jakso paransi työllistymismahdollisuksiani" ja "Sanssi-jakso sai minut näkemään enemmän vaivaa työllistymiseni eteen" kohdalla arviointi on ollut selvästi vaikeampaa. Vaihtoehtoon "en ole samaa enkä eri mieltä" on valinnut lähes puolet vastaajista. Noin neljännes on ollut jossain määrin samaa mieltä väitteiden kanssa, toinen neljännes puolestaan jossain määrin eri mieltä.

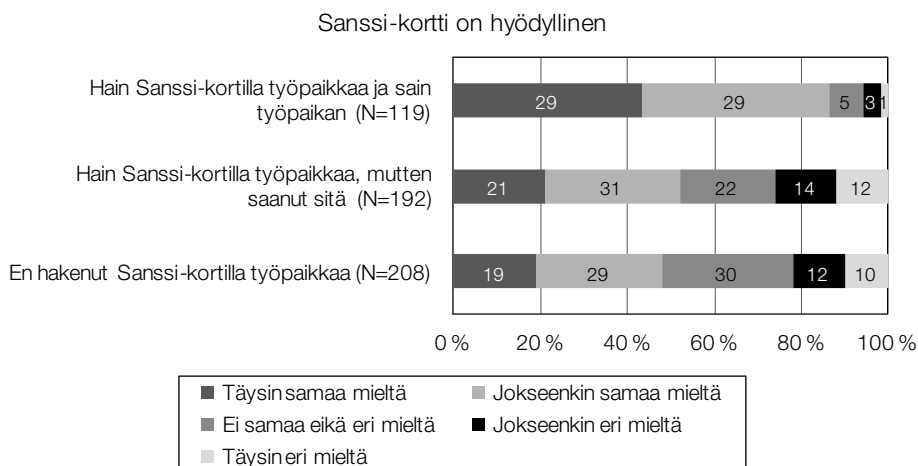
Kuvio 14. Sanssi-korttiin liittyviä väittämiä

Seuraavissa kuvioissa 15 ja 16 vastaukset kahteen eri väittämään on eritelty sen mukaan, onko vastaaja käyttänyt saamaansa Sanssi-korttia vai ei ja onko hän työllistynyt kortilla.

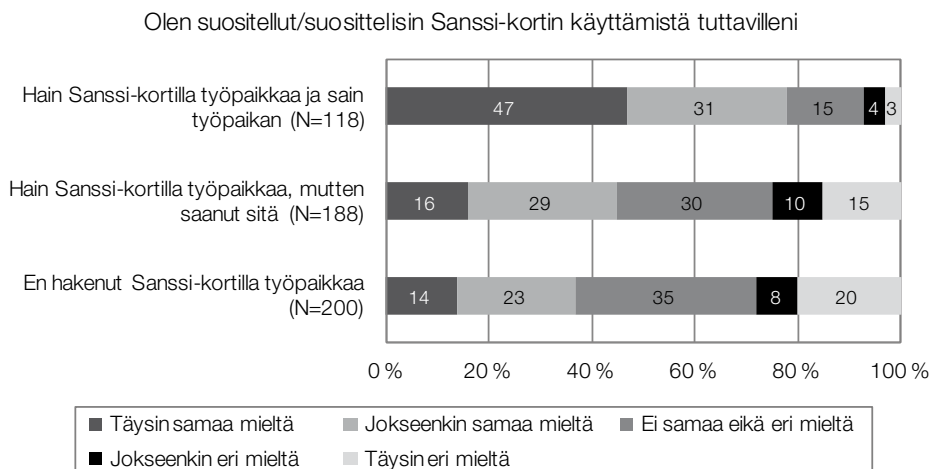
Väitteen ”Sanssi-kortti on hyödyllinen” kanssa täysin tai jokseenkin samaa mieltä olivat useimmiten nuoret, jotka olivat työllistyneet Sanssi-kortin avulla. Noin 60 prosenttia heistä oli väitteen kanssa jossain määrin samaa mieltä. Seuraavaksi vakuutuneimpia Sanssi-kortin hyödyllisyydestä olivat nuoret, jotka käyttivät Sanssi-korttia työnhaussa, mutta eivät työllistyneet Sanssi-jaksolle (52 % jossain määrin samaa mieltä). Lähes yhtä myönteisesti väitteeseen suhtautuivat nuoret, jotka eivät olleet käyttäneet Sanssi-korttia lainkaan: heistäkin 48 prosenttia oli väitteen kanssa jossain määrin samaa mieltä.

Kuvio 15. Väite ”Sanssi-kortti on hyödyllinen” Sanssi-kortin käytön mukaan (N=519)

Nuorilta kysyttiin myös suosittelevatko tai olivatko he jo suositelleet Sanssi-kortin käyttämistä tuttavilleen. (Kuvio 16) Sanssi-kortilla työllistyneistä nuorista miltei 80 prosenttia oli väitteen kanssa jossain määrin samaa mieltä. Vastaava luku työpaikkaa hakaneilla mutta sitä vaille jääneillä oli 45 prosenttia, ja nuorilla, jotka eivät korttia käyttäneet, 37 prosenttia.

Kuvio 16. Väite ”Olen suositellut/ suosittelisin Sanssi-kortin käyttämistä tuttavilleni” Sanssi-kortin käytön mukaan (N=506)

Sanssi-kortin saaneille nuorille suunnattu kysely osoittaa, että nuoret pitävät Sanssi-korttia hyvänä, riippumatta siitä, ovatko he itse olleet Sanssi-kortin avulla järjestyneessä palkkatuetussa työssä. Kysyttäessä kehittämissuhteita vastauksista erottuivat selkeät teemat. Nuoret näkivät, että Sanssi-kortista olisi tiedotettava paremmin työnantajille. Palkkatukijakson toivottiin myös olevan pidempi tai jatkettavissa. Tukisummaa osa nuorista piti liian pienenä – nykyisellä tasollaan tuki on hyödyllinen vain matalapalkka-aloille haettaessa.

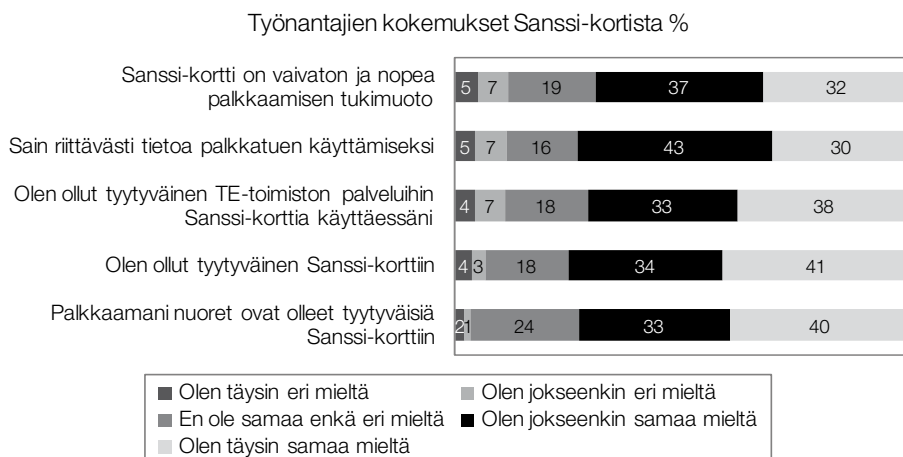
4.2 Työnantajien ja TE-toimiston työntekijöiden kokemukset Sanssi-kortista

Työnantajakyselyyn vastanneista selvä enemmistö eli 75 prosenttia on tyytyväisiä Sanssi-korttiin. Noin 70 prosenttia pitää Sanssi-korttia vaivattomana ja nopeana palkkaamisen tukimuotona. Samoin noin 70 prosenttia työnantajista on saanut riittävästi tietoa palkkatuen käyttämiseksi ja on tyytyväisiä TE-toimiston palveluihin Sanssi-korttia käytettäessä (Kuvio 17).

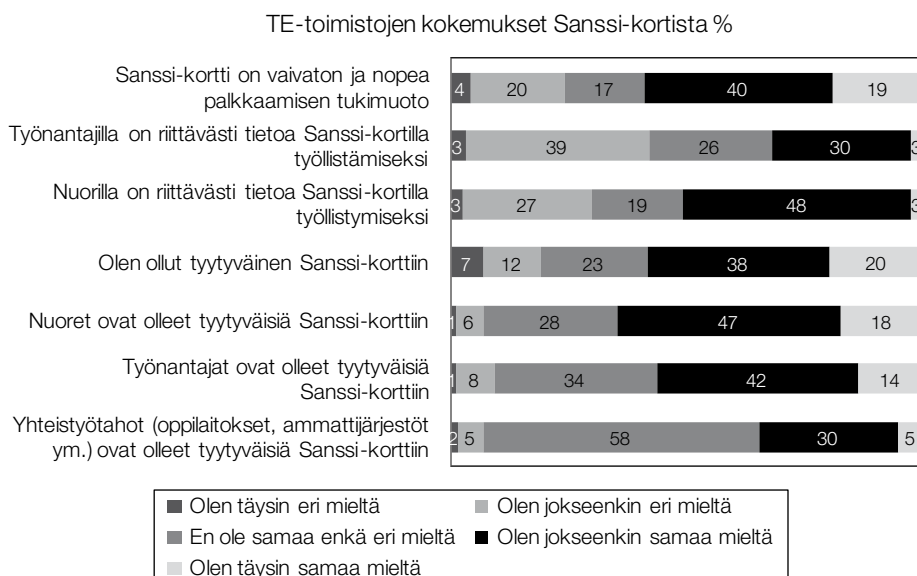
TE-toimistojen edustajat ovat miltei yhtä usein tyytyväisiä Sanssi-korttiin kuin työnantajat. TE-toimistojen edustajista 65 prosenttia arvioi nuorten olevan tyytyväisiä Sanssi-korttiin ja noin 60 prosenttia piti Sanssia-korttia vaivattomana ja nopeana

palkkaamisen tukimuotona ja oli itse tyytyväinen Sanssi-korttiin. Noin 55 prosenttia arvioi työnantajien ja 35 prosenttia yhteistyötahojen olevan tyytyväisiä Sanssi-korttiin. Yhteistyötahojen tyytyväisyyttä on ollut osin haasteellista arvioida, sillä noin 60 prosenttia kyselyyn vastanneista ei ole osannut esittää arviotaan asiasta. TE-toimistojen edustajista noin 50 prosenttia arvioi nuorilla olevan riittävästi tietoa Sanssi-kortista, mutta vain 33 prosenttia arvioi työnantajilla olevan tarpeeksi tietoa Sanssi-kortista (Kuvio 18).

Kuvio 17. Työnantajien kokemukset Sanssi-kortista

Kuvio 18. TE-toimistojen työntekijöiden kokemukset Sanssi-kortista

Työnantajille suunnatussa kyselyssä vastaajilta tiedusteltiin, **mitä mieltä he ovat Sanssi-kortista ja sen käytöstä**. Työnantajia pyydettiin myös kertomaan palautteesta, jota he ovat saaneet nuorilta ja muilta sidosryhmiltä. Myös TE-toimistojen edustajia pyydettiin kertomaan omin sanoin, mitä mieltä he ovat itse olleet Sanssi-kortista ja sen käytöstä sekä kertomaan nuorilta, työnantajilta ja sidosryhmiltä saadusta Sanssi-korttia koskevasta palautteesta.

Sanssi-korttia pidetään osassa vastauksia hyvänä ratkaisuna nuorille päästä työelämään ja organisaatiolle nuoren rekrytoinnin kynnystä madaltavana välineenä. Lisäksi Sanssi-kortin käyttö koetaan vaivattomaksi, kunhan sen saamisen ehdot täyttyvät. Sanssi-korttia kuvataan käteväksi ja helppokäyttöiseksi tukimuodoksi, jota ei pidetä yhtä byrokraattisena kuin joitakin aiempia tukimuotoja. Työnantajien mukaan Sanssi-kortti on tarpeellinen ja sen tulisi olla saatavilla myös yksityisten yritysten määräaikaisiin työsuhteisiin ilman työttömyysehtoa. Sanssi-kortin todetaan olevan pienelle yritykselle hyvä mahdollisuus palkata nuori, joka ei kuitenkaan ole ammattilainen ja vaatii tukea työskentelyynsä. Sanssi-kortti koetaan ehdottoman hyväksi kanavaksi nuorelle päästä helpommin työelämään, sillä hän vie perehdyttämistarpeen vuoksi enemmän muiden työntekijöiden aikaa. Sanssi-kortissa annetaan erityistä kiitosta pitkille 10 kuukauden kestoisille tukijaksoille, joiden aikana nuoret ehtivät oppimaan työelämän pelisääntöjä ja saamaan alan ammattiosaamista.

Sanssi-kortti on havaittu hyväksi ja sitä haluttaisiin käyttää myös jatkossa, jos se olisi mahdollista. Sanssi-kortti on työnantajien kokemuksen mukaan hyvä väline, josta on hyötyä sekä heille itselleen että ilman työkokemusta oleville nuorille. Sanssi-kortin myötä ovat palkanneet tuen turvin myös ne työnantajat, jotka eivät ole aiemmin palkanneet palkkatuella ketään. Työnantajilla on ollut pääasiassa hyviä kokemuksia kortin käytöstä, vaikka muutama nuori onkin vaihtanut toiseen työpaikkaan työn oppimisen jälkeen. Työnantajien vastauksissa korostuu, kuinka tärkeä rooli TE-toimiston asiakaspalvelun nopeudella ja opastuksen saamisella on Sanssi-korttiin suhtautumiseen. Työnantajat kertovat myönteisiä kokemuksia TE-toimistoista: käytännön asiat on saatu järjestymään sujuvasti yrityksen saaman tiedon ja neuvonnan avulla.

Sanssi-kortissa on parasta se, että palkkatuki tulee 10 kuukaudesta, jolloin nuori kiinnittyy oikeaksi työyhteisön jäseneksi ja työkokemuksen voi laskea jo oikeaksi työkokemukseksi eli työelämän säännöt on opittu. Minulla on pelkästään hyviä kokemuksia ja myös nuoret ovat olleet tyytyväisiä. Lähiesimiehet ovat olleet tyytyväisiä, koska nuoret ovat sitoutuneet hyvin työhönsä.

Sain Sanssi-kortilla hyvän työntekijän. Tämä kanava on hyvä, koska palkkakustannukset ovat melkoinen osa kuluja työnantajalle ja tällä tavalla on apu molemmin puolinen niin työnhakijalle kuin työnantajalle. Uskon, että tämä kyllä valikoi nuoret todella työtä haluavat hakemaan työpaikkaa. Tämä Sanssi-kortti pitää vain hyvin iskostaa työttömän juuri valmistuneen henkilön "hakuavuksi" hänelle itselleen. Monesti arveluttaa ottaa nuori ensimmäiseen työpaikkaan ja mistäpä sen

kokemuksen saa, jollei pääse edes siihen ensimmäiseen työpaikkaan. Tätä Sanssi-kortti kampanjaa pitää jatkaa, koska kyllä tämä nuoria auttaa työpaikan saamisessa.

Sanssi-kortista on vain positiivisia kokemuksia, käsittelyaika lyhyt TE-toimistossa, nopea tuen maksu ja täsmällinen palvelu. Muiden sidosryhmien palautetta ei ole tullut, mutta itse olemme Sanssi-korttia mainostaneet muille yrittäjille hyvänä tukimuotona palkkaukseen.

TE-toimistojen näkökulmasta Sanssi-kortissa on ollut hyvää sen yhdistäminen markkinointikampanjaan. Sanssi-korttia on markkinoitu TE-toimistoissa puhelinpalveluiden ja infojen kautta. Esimerkiksi Porissa on toiminut työnantajille tarkoitettu "kuuma linja" eli Sanssi-puhelin johon on pystynyt soittamaan ja tiedustelemaan tarkemmin asioista. Sanssi-puhelimesta on saatu positiivista palautetta nuorilta, työnantajilta, yhteistyötahoilta ja medialta. Tiedotuksessa tarvitaan toistoa sekä nuorten kiinnostusta herättäviä konkreettisia esimerkkejä, joissa nuoret kertovat nimenomaan Sanssi-kortin avulla saamistaan töistä. Sanssi-kortin tueksi toteutetulla kampanjalla koetaan olleen enemmän positiivisia vaikutuksia kuin itse Sanssi-kortilla. Sanssi-korttia pidetään palkkatukiseteliä selkeämpänä ja hyvin mainostettuna tuotteena. Työnantajat ovat ihmetelleet TE-toimistojen edustajille, miksei asiaa ole aiemmin mainostettu. Myös muut sidosryhmät ovat kyselleet kortista. TE-toimistojen yhteistyötahoista oppilaitokset ovat ohjeistaneet hyvin valmistuvia nuoria Sanssi-kortista ja nuoret osanneet itsekkin kysyä Sanssi-kortin saamisen mahdollisuudesta. Vastausten mukaan Sanssi-kortista saatu palaute on ollut positiivista, sillä työnantajat saavat helpommin tietoa siitä, mistä on kyse.

TE-toimistojen saaman palautteen perusteella nuoret pitävät Sanssi-korttia hyvänä markkinointikeinona työnantajille, sillä sen avulla on helpompi lähestyä työnantajia. Palautteen mukaan Sanssi-kortti toimisi paremmin, jos sen lisäksi olisi tarjolla napakka esite tai virallinen esitys palkkatukimahdollisuudesta nuorille annettavaksi mukaan työnantajille.

TE-toimistot ovat saaneet myönteistä palautetta etenkin aktiivisilta nuorilta, jotka virkailijoiden mukaan saattaisivat työllistyä muutenkin ilman Sanssi-korttia muita nuoria paremmin. Sanssi-kortin etuna on pidetty nimenomaan sitä, että se kohdentuu etenkin vastavalmistuneille, joille ei ole yhtä paljon palveluita tarjota kuin ammattikouluttautumattomille nuorille. Sanssi-kortin käyttö ja palkkatuen myöntämisen ehtojen "huojentaminen" työttömyyden keston suhteen myös määräaikaiseen työsuhteeseen oli hyvä asia ja madalsi työnantajien kynnystä palkata nuori työntekijä palvelukseensa. Sanssi-kortti on lisännyt nuorten työllistymismahdollisuuksia toistaiseksi voimassaoleviin töihin.

Hyvä, että nuoret pääsevät nopeasti työhön. Hyvä, että ministeriö on lähtenyt kampanjoimaan Sanssia, jolloin saatu asialle tunnettavuutta. Muuten sama byrokratia kuin muussa palkkatuessa, ei merkittävää eroa muuhun palkkatukeen. Työnantajat ovat tyytyväisiä, että nuoriin panostetaan.

TE-toimistojen edustajat korostivat Sanssi-korttiin yhdistetyn markkinointikampanjan merkitystä. Se tulee esille myös siinä, kuinka työnantajien kokemusten mukaan huonot kokemukset Sanssi-kortista liittyvät yleisimmin nimenomaan tiedon puutteeseen asiasta. Työnantajilla ei ole ollut riittävästi tietoa palkkatuella työllistämisestä. Useissa vastauksista kerrottiin siitä, kuinka Sanssi-kortista ei ole tietoa eikä sen käytöstä ole kokemuksia. Työnantajat olivat halunneet saada enemmän tietoa asiasta kampanjan aikana, jotta he olisivat osanneet kysellä Sanssi-korttia nuorilta työnhakijoilta. Myös ne työnantajat, jotka ovat käyttäneet Sanssi-korttia, kertovat tarpeesta saada lisätietoa siitä.

Huonoja kokemuksia on ollut siitä, kuinka nuorilla ei ole tietoa Sanssi-kortin merkityksestä, käyttötavasta ja ehdoista. Sanssia-korttia pidetään hyvänä lisäetuna nuorilla työhankijoilla, mutta todetaan, että nuoret eivät osaa sitä käyttää ja tuoda esille työhaastatteluissa. Työnantajien mukaan nuorten työnhakuaktiivisuus ei ole Sanssi-kortista huolimatta lisääntynyt riittävästi. Tietoa haluttaisiin enemmän nuorten lisäksi TE-toimistoilta. TE-toimistojen kotisivuja pidetään huonoina palkkatuesta tiedustelemisen kannalta, sillä niistä on vaikea löytää puhelinnumeroa tai henkilöä, joka hoitaa palkkatukiasioita. Kyselyn mukaan työnantajalta vaaditaan sinnikkyyttä, jotta he saavat tarvitsemansa työntekijäkohtaiset tiedot.

Ihmettelen kuinka eri ihmisillä saman toimiston sisällä on niin suuret eriävät mielipiteet siitä kenelle tuki myönnetään ja kenelle ei. Venytetään päätöksen tekemistä eikä anneta oikeaa osoitetta mihin ja kenelle hakemus tulee osoittaa. Eikä anneta yhteystietoja keneltä päätöksen tekemisen edistymisestä voisi kysyä. Eikä suostuta kertomaan onko nuorelle mahdollista saada tukea vai ei, sen kuulemma tietää sanoa vasta sitten kun on tekemästä päätöstä että tuntuuko hyvältä antaa sille nuorelle mahdollisuus työllistymiseen. Tuntuu välillä aika mielivaltaiselta.

Toiseksi yleisemmin tuotiin työnantajien vastauksissa esille palkkatuen hakemisen ja saamisen hallinnollisiin käytäntöihin liittyvät ongelmat. Myös TE-toimistojen edustajat ovat saaneet palautetta ja pitävät itsekin palkkatuen hakemiseen liittyvää byrokratiaa (palkkaus, työaika, liitteet, allekirjoitustiedot) hankalana ja pitkäkestoisena. Vastauksissa kerrotaan, kuinka virkailijasta riippuen hakemuksen käsittelyaika voi olla 14 päivää, mikä on usein liian pitkä aika työnantajalle. Samoin työnantajien vastauksissa todetaan, kuinka pitkät hakemusten käsittelyajat ovat aiheuttaneet yrityksille tulojen menetyksiä. Sanssi-kortti on TE-toimistojen näkökulmasta lähinnä markkinointiväline, joka ei tee palkkatuen hakemisesta yhtään vaivattomampaa tai nopeampaa. Sanssi-kortin käytössä työnantajat ovat pitäneet hankalana palkkatyön aloittamisvaiheeseen liittyviä käytäntöjä, joihin menee aikaa eikä nuori voi aloittaa työtä ilman päätöksen saamista. TE-toimistojen mukaan työnantajat tutustuvat Sanssi-sivuihin ja hakemusohjeisiin kiireellä, jolloin palkkatukihakemukset ovat usein puutteellisia.

Osa työnantajista kokee hankalaksi useiden paperien täyttämisen ja kuukausittain tehtävät hakemukset. TE-toimistot ovat samoin saaneet työnantajilta palautetta

siitä, että he kokevat tilitysprosessin eli tilitysten tekemisen liitteineen määrääkaaan mennessä liikaa työllistäväksi. Yksittäistapauksissa on tullut palautetta liian pienestä tukisummasta, mutta enemmänkin on ollut kyse tuen hakemiseen liittyvistä asioista. Sähköisiä palveluita voitaisiin käyttää myös palkkatuen hakemiseen ja helpottaa sen määrittämistä esimerkiksi internetissä olevan laskurin avulla. Työnantajien mukaan kuukausittainen palkkaraportointi pitäisi pystyä tekemään verkossa tai helpottaa sitä muulla tavoin. Palkanmaksajalle on aiheuttanut ylimääräistä työtä se, että Sanssi-kortin työnantajasuoritukset täytyy eritellä kuukausittain eikä esimerkiksi palkanmaksukausittain. Yritykseltä vaaditaan mm. verovelkaotteita kuukausittain, vaikka ne ovat voimassa kolme kuukautta. Lomakkeet haluttaisiin täyttää kauden alussa ja lopussa, ja muutoin vain jos tilanne muuttuu. Myös TE-toimistojen saaman palautteen mukaan työnantajat kokevat palkkatukihakemuksen täyttämisen työlääksi ja palkkatukeen liittyvät lomakkeet liitteineen liian hankaliksi ja aikaavieviksi. Nimenkirjoitusoikeus aiheuttaa joskus runsaasti byrokratiaa sopimusten laadinnassa. Hakemuksen liitteeksi tarvittavien kaupparekisteriotteen ja verovelkatodistuksen hankkiminen koetaan sekin aikaavievänä. Työnantajien keskuudessa kritiikkiä on herättänyt myös tiedonkulku TE-toimistojen välillä ja ristiriitaiset tiedot, joita työhallinnon viranomaiset antavat.

TE-toimistossa poukkoilu aiheutti tilanteen, että ensin luvattu Sanssi-kortti evähtiin ja siten työsuhteen solmiminen oli epävarmaa. Yhden työntekijän yritykselle on ensiarvoisen tärkeää, että kokemattoman nuoren palkkaamiseen saa tukea, koska hän ei ole täysitaitoinen heti koulusta tullessaan. TE-keskuksen virkailija ikään kuin teki tulkinnan, että ilman tukeakin työsuhde solmittaisiin. Kun Sanssi-kortin eväämiselle ei kuitenkaan ollut perusteita, tuki myönnettiin. Nuori oli kovin pettynyt saamaansa kohteluun TE-toimistossa. Säännöt muuttuivat työllistymisen edetessä.

Järjestelmä osoittautui mutkalliseksi, byrokraattiseksi ja joustamattomaksi. Työnhakijan onneksi olisimme joka tapauksessa palkanneet hänet. Perustelut: jos työntekijä tarvitaan nopeasti, se on mahdotonta. Työntantajan pitäisi odottaa jopa kolme kuukautta päätöstä palkkatuesta, jos vaikka te-keskuksessa sattuu olemaan lomat päällä tai muuten ruuhkaa. Ei yksikään työntekijä tai työnantaja voi odottaa sellaista aikaa. Ehdotan, että työnantajat voivat ottaa valitsemansa työntekijän töihin heti eikä odottaa päätöstä. Sehän on jo periaatteessa annettu, koska nuori esittää kortin hakiessaan paikkaa. Työnantajalle voidaan sitten maksaa tuki jälkikäteen tai siitä lähtien, kun päätös on annettu. On järjetöntä, että palkkaus on kielletty ennen päätöksen saamista.

TE-toimistojen näkökulmasta Sanssi-kortissa on ollut huonoa jo ennestään kireät linjaukset palkkatuen myöntämisessä. Selkeästi eniten kritiikkiä on herättänyt se, ettei tuella ole voinut vuonna 2011 palkata yrityksiin määrääkaaiseen työsuhteeseen

heti työttömyyden alettua. Työnantajien vastausten mukaan etenkin uudistus, jonka myötä nuorilta edellytetään työttömyyttä yksityiselle sektorille määräaikaiseen työsuhteeseen pääsemiseksi, on aiheuttanut aiemmin Sanssi-korttia käyttäneillä työnantajilla kokemuksia järjestelmän sekalaisuudesta. Työttömyyden keston rajaaminen ja ikärajat ovat vaikeuttaneet kortin käyttöä ja sääntöjä on tiukennettu koko ajan. Järjestelmä on ollut monimutkainen ja Sanssi-kortin on koettu vähentäneen sen selkeyttä ennestään. Nuorten palkkatukijärjestelmän haluttaisiin olevan paljon yksinkertaisempi ja erillistä korttia pidetään vanhanaikaisina monikanavaisten palveluiden aikana. Vaikka markkinointi on luonut muunlaista kuvaa palkkatuesta, Sanssi-kortista huolimatta TE-toimistoissa on noudatettava samoja ohjeita ja linjauksia kuin muutoinkin palkkatukea myönnettäessä. Jotkut työnantajat ovat pitäneet Sanssi-korttia lupauksena palkkatuesta, jonka saamisen kriteerit ovat olleet epäselvät sekä työnantajalle että työnhakijalle. Haasteita on aiheuttanut etenkin se, että ELY-keskukset ovat tehneet linjauksia, ettei alueella myönnetä palkkatukea osa-aikatyöhön. Tärkeänä pidettäisiin, että Sanssi-kortissa olisi 85 prosentin työaikaedellytys kuten muissakin tukimuodoissa. Sanssi-kortilla on kuitenkin ohjeiden mukaan jo nyt mahdollisuus myöntää palkkatuki osa-aikatyöhön. Yksittäisen TE-toimiston linjaus osoittaa työnantajien havainnot ristiriitaisista linjauksista todenmukaisiksi.

Työnantajien mukaan Sanssi-kortilla saatavan palkkatuen suuruus voisi olla suurempi tilanteissa joissa nuorella on mukautettu ammatillinen tutkinto ja käytännön ammattitaidot puuttuvat vielä. Tällöin asioissa joudutaan lähtemään liikkeelle hyvin perusasioista, kuten työelämän pelisääntöjen opettelemisesta. Yhtenä epäkohtana työnantajat näkivät sosiaalisten yritysten aseman Sanssi-kortin käytössä. Sanssi-kortin käyttöön liittyvää edelleensijoituskieltoa pidetään nuorten kannalta huonona, sillä se estää sosiaalisia yrityksiä hyödyntämästä tukimuotoa nuorten hyväksi. Sosiaaliset yritykset kertovat edelleensijoittaneensa nuoria ilman Sanssi-korttia, mutta sen käyttöönnoton mahdollistuminen auttaisi nuoria.

TE-toimistojen edustajista osa kokee, että palkkatuki käytetään myös sellaisissa tilanteissa, joissa rekrytointi saattaisi tapahtua ilman tukea. Palkkatukityöllistämisen ei myöskään koeta olevan tuloksekasta. Uusia työpaikkoja ei ole juurikaan syntynyt ja esimerkiksi yhdessä TE-toimistossa noin kymmenes jaetuista Sanssi-korteista on johtanut palkkatukityöhön. Sanssi-kortin toivottaisiin johtavan pitempiaikaiseen työsuhteeseen.

Kyselyn perusteella Sanssi-kortin käyttöön ja hallinnollisiin käytäntöihin tarvitaan muutosta. Tästä näkökulmasta tutkimustulokset vahvistavat Nuorten yhteiskuntatakuu -työryhmän ehdotusta palkkatukeen liittyvien käytäntöjen helpottamisesta.

4.2.1 Perustelut Sanssi-kortin tarpeellisuudelle

Työnantajilta ja TE-toimistojen edustajilta tiedusteltiin, **miksi Sanssi-korttia tarvitaan nuorten palkkaamiseksi**. Työnantajakyselyn vastauksissa kerrottiin poikkeuksetta nuoren opastamiseen ja perehdyttämiseen liittyvän ajan ja resurssien

korvaamiseen liittyvistä perusteluista. Myös TE-toimistojen edustajat toivat työnantajien tavoin perusteluna nuorten ammattitaitoon liittyvät tekijät. Nämä perustelut tuotiin toiseksi yleisimmin esille TE-toimistojen vastauksissa. Työnantajien mukaan palkkatuki on kannustin yrittäjälle, joka mieluummin palkkaisi pidemmän työkokemuksen omaavia henkilöitä. Nuorilla on intoa oppia, muttei tarvittavaa kokemusta. Sanssi-korttia tarvitaan kompensoimaan nuorten työkokemuksen puutetta, sillä sen vähäisyyden vuoksi nuoret eivät ole samalla viivalla työnhaussa muiden kanssa. Vastavalmistunut nuori ei ole ammattilainen ja palkkatuki voi auttaa edes vähän siinä, että nuori pääsee työpaikkaan.

Sanssi-kortin avulla voidaan työnantajien mukaan välttää opintojen jälkeinen työttömyysjakso ja rakentaa silta työelämään. Palkkatuki madaltaa perehdyttämistä vaativan nuoren palkkauskynnystä ja antaa työnantajalle mahdollisuuden kokeilla työsuhdetta rohkeammin, kun tuki kattaa osan perehdyttämisen edellyttämistä kustannuksista. Sanssi-kortin avulla voidaan kompensoida ammattitaidon puutetta, joka vähenee pitkän työjakson aikana karttuvan osaamisen ja työkokemuksen saamisen myötä. Työnantajan kerrotaan ottavan nuoren palkkaamisessa riskin, sillä nuoret vaihtavat useammin työpaikkaa. Työnantajien kokemusten mukaan Sanssi-kortti on lisännyt työntekijöiden pysyvyyttä, sillä nuoret ovat olleet sitoutuneempia ja harkinneet työnhakua syvällisemmin kuin vain onneaan kokeilevat työpai-
kan vaihtajat. Myös TE-toimistojen edustajien vastauksissa todetaan, kuinka Sanssi-kortilla kompensoidaan nuorten työmoraalia kohtaan tunnettua epäluuloisuutta. Sanssi-korttia tarvitaan TE-toimistojen edustajien mukaan etenkin suuremmilla paikkakunnilla.

Se alentaa nuoren kokemattoman työllistämisen kustannuksia, eli yhteiskunta osaltaan kustantaa ensimmäisen työpaikan "perehdytyskuluja".

Nuorten ammattitaidossa on usein selkeitä puutteita. Nuorilla on peruskoulutus, mutta harvoin riittävästi työkokemusta selvitäkseen työtehtävistä itsenäisesti. Työkokemuksen hankkiminen kokeneemman työntekijän avustuksella ilman mitään tukia ei ole useinkaan mahdollista. Jos tarjolla on työkokemusta omaava työntekijä ja vastavalmistunut nuori, ilman palkkatukea palkkaisin kokeneen työntekijän.

TE-toimistot kertoivat vastauksissaan yleisimpänä perustelunaan Sanssi-kortin tarpeellisuudelle siitä tiedottamiseen ja markkinointiin liittyvän hyödyn. TE-toimistojen mukaan Sanssi-korttia tarvitaan, sillä se on hyvä markkinointi- ja tiedotuskeino, joka on aktivoinut nuoria selvittämään palkkatukimahdollisuuksia ja hakemaan työtä. Sanssi-kortin koetaan olevan selkeä uusi nimike vanhalle palkkatuki-käsitteelle ja vastauksissa käytetään Sanssi-kortista sanontaa hyvä markkinointituki. Sanssi-kortti on palkkatukea parempi termi markkinoinnissa, sillä se ei aiheuta leimautumista. Sanssi-korttia on tarvittu myös siksi, että se on konkreettinen työnantajille

esittelyyn tarkoitettu väline, joka on saanut työnantajat ottamaan yhteyttä TE-toimistoon. Sanssi-kortin myötä työnantajat ja nuoret ovat saaneet kaipaamansa konkreettisen paperin ja ohjeen, joka on madaltanut kynnystä työnantajilla hakea tukea. Sanssi-kortti on edistänyt palkkatuen suuntaamista nimenomaan nuoriin. Sanssi-korttia on yksi vaihtoehto lisää, sillä nuoret unohdetaan helposti palkkatukea myönnettäessä. Sanssi-korttia on tarvittu työvälineeksi siksi, että se on mahdollistanut nuoren tilanteeseen puuttumisen heti työttömyyden alkuvaiheessa.

4.2.2 Sanssi-kortin lisäarvo palkkatuen käytössä

Sanssi-toimintamalli eroaa normaalista palkkatuesta muun muassa siinä tehdyn tuotteistus- ja viestityskampanjan sekä työttömyyden kestovaatimuksen perusteella. Työnantajilta ja TE-toimistojen edustajilta tiedusteltiin heille suunnatussa kyselyssä, mitä lisäarvoa Sanssi-kortti on tuonut palkkatuen käyttöön.

Työnantajien mukaan Sanssi-kortin etuna on ollut se, että se on kohdistunut nuoriin työnhakijoihin, joilla on ollut mahdollisuus työllistyä palkkatuella ilman pitkäaikaista työttömyysjaksoa. Lisäarvoa on tuottanut se, ettei nuorten työttömyysjakson ole tarvinnut olla pitkä palkkatuen saamiseksi ja sen vuoksi työn aloittaminen on joustavampaa. Työnantajien arvion perusteella Sanssi-korttia ovat käyttäneet keskimääräistä paremman työ- ja toimintakunnon omaavat nuoret. Työnantajan kannalta tämä on ollut hyvä, sillä se on helpottanut nuoren valintaa kokeneemman hakijan sijasta. Sanssi-kortti on tarjonnut työnantajille taloudellisen tuen, jolla on voitu kompensoida kokeneemman työntekijän vastavalmistuneelle antamaa opastusta. Taloudellisen tuen lisäksi Sanssi-kortti on toiminut työpaikalla keskustelun avaajana tulevasta työpaikasta, työtehtävistä ja työsuhteesta. Työnantajien mukaan nuoret ovat kokeneet Sanssi-kortin omakseen ja kortin arvioidaan lisänneen nuorten omaa aktiivisuutta. Sanssi-kortin avulla nuorten on ollut helpompi hakea töitä ja työnantajan on helpompi työllistää heitä. Tämän seurauksena nuoret ovat saaneet kokopäivätyötä ja pidempiä työsopimuksia.

Se on tuonut ikään kuin "kasvot" nuorten palkkatuelle. Sanssista lieene helpompi puhua nuorten kanssa kuin palkkatuesta.

Selkeyttä. Aktivoinut nuoria etsimään työtä. He tuovat hyvin ylpeinä esille että omaavat Sanssi-kortin.

TE-toimistojen edustajien mukaan Sanssi-kortin lisäarvo liittyy tavallisimmin TE-toimistojen mukaan nuorten työllistymisen tukemiseen ja palkkatuen myönteiseen näkyvyyteen. Sanssi on ollut nuoret huomioiva uusi työkalu nuorten palveluun, ja se on herättänyt myönteisiä mielikuvia yrittäjissä. Kampanjointi nuorten työllistämistä on toiminut sujuvasti yrittäjäjärjestöjen lehtien kautta. Sanssi-kortti on hyvä palkkatuen markkinointiväline, sillä sen avulla palkkatuen käyttöä ei ole

TE-toimistojen mukaan koettu niin byrokraattiseksi. Sanssin avulla on kiinnitetty enemmän huomiota nuorten työllistymiseen. Sanssi on myös saanut aikaan ”teh-
dään yhdessä” -henkeä, jonka myötä työnantajat ovat olleet avoimempia ja myönteisempiä nuorten palkkaamiselle. Sanssi-kortin hyvän mainonnan ansiosta työnantajat ovat ottaneet enemmän yhteyttä TE-toimistoihin ja kysyneet sen palveluista. Myönteinen suhtautuminen nuorten työllistämiseen on saanut yritykset aktivoitumaan ja työllistämään nuoria. Sanssi-kortin on koettu olevan helppo, selkeä ja työnhakijaa leimaamaton malli, sillä sen on saanut heti työttömyyden alusta asti. Sanssi-kortti on auttanut työllistymisessä sellaisia nuoria, joilla työttömyys muutoin olisi voinut pitkittyä verkostojen puuttumisen ja työn hakemiseen korkean kynnyksen vuoksi.

Myös työnantajat nostavat toiseksi yleisimpänä Sanssi-kortin lisäarvona sen, että kortin myötä tietoisuus palkkatuesta on lisääntynyt. Sanssin erityisenä hyötynä on ollut se, että se näkyy yritykselle selkeänä tuotteistettuna palkkatukena. Sanssin etuna on ollut muuhun palkkatukeen verrattuna sen helppokäyttöisyys: Sanssi-kortin omaava työntekijä on tiedetty valmiiksi tukikelpoiseksi ja prosessi on siksi ollut selkeämpi. Työnantajien palkkaamiskynnystä on alentanut se, että nuorilla on ollut näyttää konkreettinen kortti tukeen oikeuttamisesta. Sanssi-kortissa on ollut selvät kriteerit, minkä perusteella tuki myönnetään ja kuinka paljon tukea myönnetään. Työnantajat kuvaavat Sanssi-kortin olevan yritykselle nopea ja helppokäyttöinen tukimuoto. Sanssi-korttiin liittyvä byrokratia on koettu pienemmäksi ja opastus hyväksi. Työnantajat, jotka eivät ole käyttäneet Sanssi-korttia, eivät ole luonnollisesti saaneet siitä lisäarvoa, mutta pitävät sitä lähtökohtaisesti hyvänä ideana. Sanssi-kortti on lisännyt palkkatuen tunnettuutta ja selvittänyt palkkatukimahdollisuutta myös niille yrityksille, jotka eivät olleet sitä vielä käyttäneet.

Yksinkertaiset ja selkeät pelisäännöt. Hyvät ohjeet ja verkkisivut. Tuotteistettu konsepti. Ei tarvitse etsiä ”viidakosta” eli yrittää löytää erilaisista byrokraattisista sanahelinöistä.

TE-toimistojen vastauksissa kerrotaan kolmanneksi yleisimmin siitä, mitä lisäarvoa Sanssi-kortti on tuonut virkailijoille. Sanssi-kortti on ollut ulkonäöltään ja kooltaan parempi kuin palkkatukisetelit. Sanssi-kortin keskeinen lisäarvo on ollut se, että kortti on konkreettinen ja mieleen jäävä väline. Konkreettinen kortti on helppo esitellä ja jakaa nuorille. Sanssi-kortin myötä palkkatuesta on tullut helpommin lähestyttävä ja ymmärrettävä asia. Sanssi-kortissa on ollut hyvää se, että työnhakijat itse mainostavat sitä, mikä puolestaan herättää kiinnostusta työnantajissa. Sanssi-kortin avulla nuorten on ollut helppo päästä asiaan työtä hakiessaan. Sanssi-kortti on lisäksi tuonut uutta intoa työnhakijoille, jotka jo ovat jossain määrin luopuneet toivosta työllistyä.

Työnantajien tavoin vähemmistössä TE-toimistojen vastauksista kerrotaan siitä, kuinka Sanssi-kortti ei ole tuonut erityistä lisäarvoa palkkatukeen. Sanssi-kortti ei

ole välttämättä tuonut muutosta muutoinkin toimistoissa tehtyyn palkkatuen käyttämiseen, sillä nuorten työllistämistä olisi voitu markkinoida muutoinkin ilman korttia. Vaikka palkkatuki on saanut näkyvyyttä kampanjan aikana, palkkatuen käyttöä se ei ole lisännyt. On koettu myös, että Sanssi-kortin saaneita nuoria olisi voitu työllistää muutenkin palkkatuella. Lisäksi kiristyneet työttömyysaikaan liittyvät kriteerit ovat tehneet sen käytöstä kankeampaa. Sanssi-kortin voisivat korvata selkeät palkkatukilinjaukset. Sanssi-kortin todetaan jossain määrin sekoittaneen työnantajia ja työnhakijoita palkkatukiasioissa.

5 Kokemukset Sanssi-kortin vaikutuksista

5.1 Sanssi-kortin koetut vaikutukset nuorten työllistymiseen

Nuorten näkemykset

Nuorille suunnatun kyselyn perusteella useimmiten Sanssi-kortilla työllistettiin yrityksiin: 70 prosenttia nuorista oli työllistynyt yrityksen palvelukseen. Kunnalle oli työllistynyt 20 prosenttia nuorista, loput 10 prosenttia olivat työllistyneet yhdistyksiin, säätiöihin tai seurakuntiin. Kyselyn vastaajat olivat olleet tuetussa työssä melko tasaisesti eri aloilla. Yleisimmin oli tehty hallinto- ja toimistotyötä (15 % vastaajista), rakennus- tai kaivostyötä (13 %), palvelutyötä tai terveydenhuollon ja sosiaalialan työtä (12 % kumpaakin). Enemmistö (63 %) vastaajista oli palkkatuetussa työssä omalla alallaan, vajaa viidennes kertoi ottaneensa vastaan paikan alaan katsomatta, seitsemän prosenttia halusi puolestaan vaihtaa alaa.

Vaikka osa vastaajista kritisoikin työnantajia palkkatukijaksojen ketjuttamisesta eli aina uusien tukityöllistettyjen palkkaamisesta ja toivoi tämän mahdollisuuden poistamista, yli puolella vastaajista (53 %) työsuhde oli jatkunut samassa työpaikassa tukijakson jälkeenkin. Kun huomioidaan lisäksi toistaiseksi voimassa olevien työsopimusten yleisyys, voidaan todeta Sanssi-kortti johtaneen usein myös varsinaista palkkatukijaksoa pidempään työsuhteeseen.

Oma aktiivisuus näyttää kyselyn perusteella olevan tärkeä tekijä Sanssi-kortilla töitä haettaessa. Vaikka aloite kortin käyttöön useimmiten tulikin TE-toimistosta, reilu puolet (57 %) nuorista oli löytänyt palkkatuetun työpaikan itse. TE-toimiston kautta tiedon paikasta oli saanut 16 prosenttia vastaajista, ja kymmenessä prosentissa tapauksista nuoren aiemmin työllistänyt työnantaja oli ehdottanut palkkatuen käyttämistä.

Yksi Sanssi-kortin tarkoituksista on kannustaa nuoria aktiivisempaan työnhakuun. Sanssi-kortin saaneille nuorille suunnatun kyselyn perusteella kortti sinällään ei saanut nuoria hakemaan töitä aktiivisemmin. Kortin vaikutus on ollut suurin niiden nuorten kohdalla, jotka olivat hakeneet Sanssi-kortilla töitä mutta jääneet vaille työpaikkaa. Näistä nuorista kolmannes vastasi hakeneensa töitä aiempaa aktiivisemmin. Sanssi-kortilla työllistyneistä nuorista joka neljännes kertoi olleensa aktiivisempi työhaussa.

Niiltä nuorilta, jotka eivät olleet hakeneet töitä Sanssi-kortilla kysyttiin syytä käyttämättä jäämiseen. Useimmat kertoivat syyksi sen, että kortti ei ollut tarpeellinen, sillä he olivat työllistyneet ilman sitäkin. Toisaalta monella syy oli se, että sopivia työpaikkoja ei ollut löytynyt.

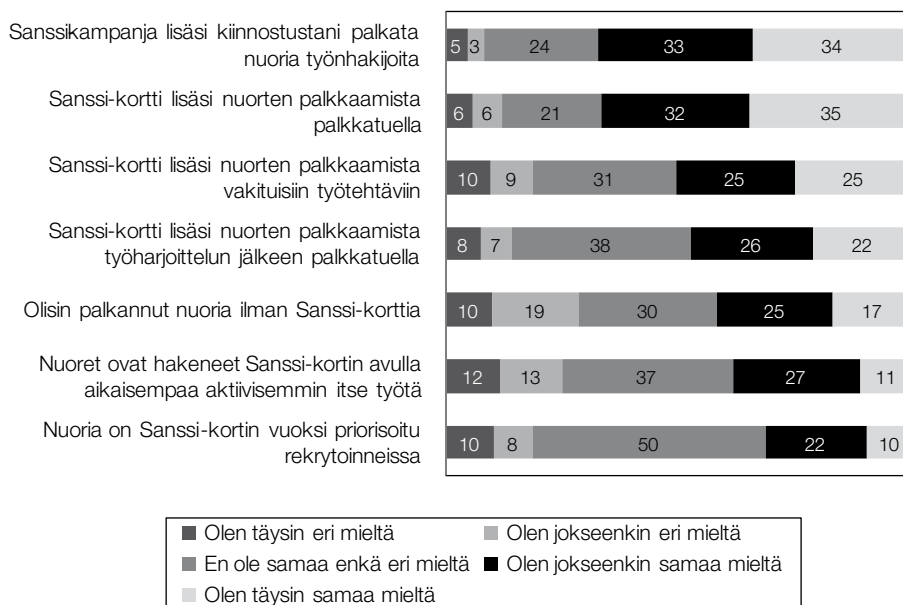
Työnantajien ja TE-toimistojen näkemykset

Noin 70 prosenttia työnantajista kokee, että Sanssi-kampanja lisäsi heidän kiinnostustaan palkata nuoria työnhakijoita. Yhtä usein työnantajat toteavat, että Sanssi-kortti lisäsi nuorten palkkaamista palkkatuella. Noin 50 prosenttia kyselyyn vastanneista työnantajista kertoo Sanssi-kortin lisänneen nuorten palkkaamista vakituisiin työtehtäviin sekä nuorten palkkaamista työharjoittelun jälkeen palkkatuella. Noin 40 prosenttia työnantajista olisi palkannut nuoria ilman Sanssi-korttia. Samoin noin 40 prosenttia kokee nuorten hakeneen Sanssi-kortin avulla aikaisempaa aktiivisemmin itse työtä ja noin 30 prosentin mukaan nuoria on Sanssi-kortin vuoksi priorisoitu rekrytoinneissa (Kuvio 19). Yrityksissä oli kiinnostuttu Sanssi-kortin myötä useammin nuorten palkkaamisesta ja palkattu heitä vakituisiin työsuhteisiin useammin kuin kunnissa. Kunnissa kerrotaan puolestaan priorisoidun nuoria käytännössä rekrytoinneissa useammin kuin yrityksissä. Täysin samaa mieltä siitä, että kiinnostus palkata nuoria on lisääntynyt Sanssi-kortin myötä, on 37 prosenttia yritysten ja 23 prosenttia kuntien edustajista. Sanssi-kortin myötä tapahtuneesta lisääntyneestä nuorten palkkauksesta vakituisiin työsuhteisiin kertoo kyselyssä 28 prosenttia yritysten, mutta vain 11 prosenttia kuntien edustajista.

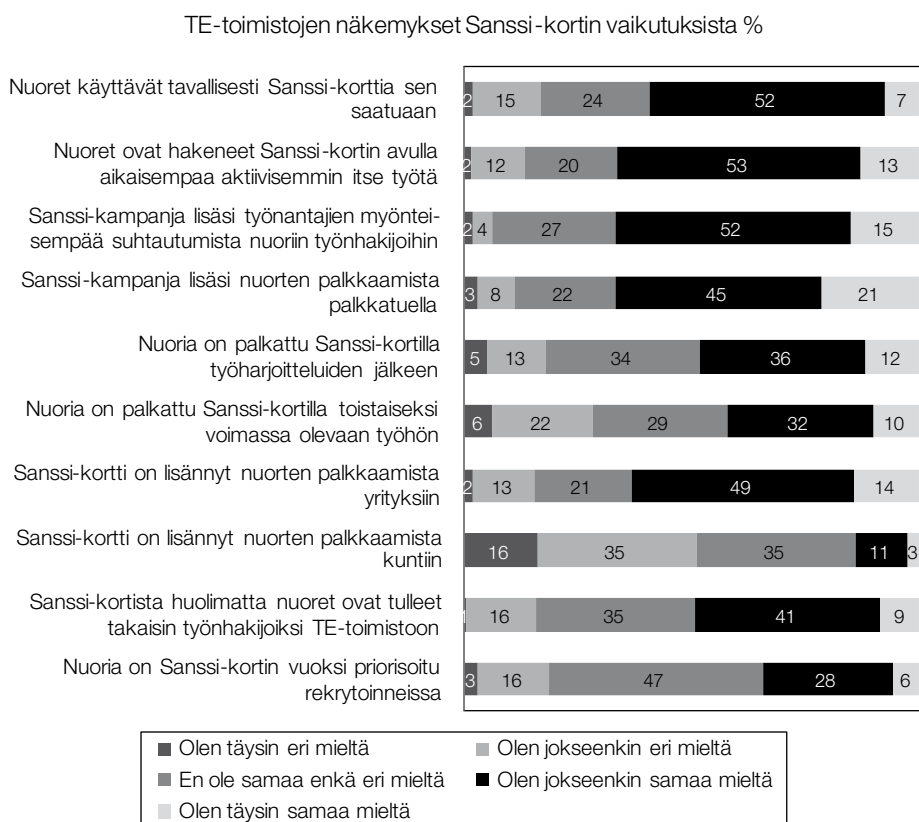
Työnantajien tavoin noin TE-toimistojen edustajista noin 70 prosenttia kokee työnantajien suhtautumisen nuoriin työnhakijoihin muuttuneen myönteisemmäksi Sanssi-kortin myötä ja yhtä usein koetaan nuorten palkkaamisen palkkatuella lisääntyneen sen avulla. TE-toimistoille suunnattuun kyselyyn vastanneista noin kaksi kolmasosaa koki, että nuoret olivat hakeneet Sanssi-kortin avulla aikaisempaa aktiivisemmin työtä. Noin 60 prosenttia kertoo nuorten käyttävän Sanssi-kortin heti sen saatuaan. TE-toimistojen arvion mukaan noin puolet nuorista on Sanssi-kortista huolimatta tullut takaisin työnhakijoiksi. Samoin noin puolet nuorista on palkattu Sanssi-kortilla työharjoitteluiden jälkeen ja noin 40 prosenttia toistaiseksi voimassa olevaan työhön. Kolmasosa arvioi, että nuoria on Sanssi-kortin vuoksi priorisoitu rekrytoinneissa. TE-toimistojen mukaan Sanssi-kortti on lisännyt nuorten palkkaamista noin 60 prosentilla. Nuorten yrityksiin palkkaamisen kokee lisääntyneen 63 prosenttia vastaajista, mutta kuntiin työllistymisen vain 10 prosenttia (Kuvio 20).

Kuvio 19. Työnantajien kokemus Sanssi-kortin vaikutuksesta

Työnantajan arvio Sanssi-kortin vaikutuksesta
nuoren työpaikkaan palkkaamiseen %

Kuvio 20. TE-toimistojen edustajien kokemus Sanssi-kortin vaikutuksesta

5.2 Nuorten palkkaaminen Sanssi-kortilla ja syitä sen käyttämättömyydelle ja nuoren palkkaamattomuudelle

5.2.1 Sanssi-kortin käyttämättömyys ja sillä palkkaamattomuus

Kaikki nuoret eivät käytä saamaansa Sanssi-korttia. TE-toimistojen edustajia pyydettiin kertomaan omia asiakastyöhön perustuvia arvioitaan siitä, miksi nuoret eivät käytä heille annettua Sanssi-korttia.

TE-toimistojen näkemysten mukaan yleisimpänä syynä Sanssi-kortin käyttämättömyyteen on se, etteivät nuoret uskalla markkinoida itseään sen avulla. Nuoret arastelevat yhteydenottoa ja itsensä markkinointia työnantajille. Vastavalmistuneilla nuorilla työkokemuksen puute aiheuttaa varovaisuutta työnhaussa. Nuoret eivät usko kykyihinsä saada työpaikkaa vähäisen ammattitaidon vuoksi, jonka

vuoksi työnantajalle ei uskalleta antaa Sanssi-korttia. Nuoret ovat myös arkoja kертomaan palkkatuesta, joka on vaikea ymmärtää kokonaisuutena. Sanssi-kortin tekstiä kuvataan ylipositiiviseksi ja vaikeaselkoiseksi, jonka vuoksi nuoret eivät sisäistä kortin tavoitetta. Nuoret voivat pelätä antavansa työnantajalle virheellistä tietoa kortista ja sen myötä menettävänsä mahdollisen työpaikan. Nuoret saattavat myös kokea olevansa muita huonompia työnhakijoita, koska heistä myönnetään palkkatukea. Nuoret eivät halua epävarmana mainostaa asiaa, kokevat sen alentavaksi ja epäröivät työnantajan suhtautumista.

Vastauksissa kerrotaan työllistymisen esteenä olevan sen, ettei työpaikkoja ole. Pieniltä paikkakunnilta ei löydy riittävästi sellaisia työnantajia, jotka voisivat työllistää. Työnantaja ei täytä vaatimuksia esimerkiksi lomautusten ja irtisanomisten takia. Osa nuorista hakee liian kapea-alaisesti vain oman koulutus- tai kiinnostuksen kohteen alansa työtä.

Lisäksi nykyisin nuoret työllistyvät runsaasti lyhyisiin työsuhteisiin ja henkilöstöpalveluyritysten kautta, joissa ei voida hyödyntää korttia. Nuoret työllistyvät ilman korttia tai suunnittelevat muuta kuin työhön suuntautumista kuten opintoja tai armeijaa. Muutamissa vastauksissa pohditaan myös nuorten todellista kiinnostusta hakea työtä elämänvaiheessaan. Nuoret haluavat esimerkiksi keskittyä pääsykokeisiin tai eivät yksinkertaisesti ole työelämäsuuntautuneita, vaan mm. sosiaalitoimen vaatimuksen vuoksi työnhakijoina TE-toimistossa.

Nuoret voivat ja yrittävätkin löytää työpaikan kortin avulla. Ei kuitenkaan ole helppoa löytää työnantajaa joka rekrytoisi. Kukaan ei palkkaa vain yhteiskuntavastuun perusteella, vaan on oltava oikeasti tarve ja resurssi. Pelkkä palkkatuki ei ole peruste palkkaamiselle.

Palkkatuettu työ on monimutkaista. Nuoren hakijan tulee esitellä työnantajalle lomakkeet yms, vaikka onhan nuorelle annettu lyhyt esite, jota voi tarjota myös työnantajalle. Monelle nuorelle jo työhaastatteluun pääseminen voi olla jännä juttu ja hakijalle voi tuoda epävarmuutta, se että pitää muistaa vielä että miten se Sanssi-juttu menikään.

Nuorten Sanssi-kortilla työllistymättömyyden syyt liittyvät myös työnantajiin, jotka hakevat ja ottavat nuoria työharjoitteluun palkkaamisen sijaan. Useat työnantajat rekrytoivat vain henkilöstövuokrausyritysten kautta, jolloin Sanssi-kortin käyttäminen ei ole mahdollista. Monet nuoret hakevat työpaikkoja kaupan alalta. Sanssi-korttia ei ole kuitenkaan voitu käyttää kaikissa kaupan alan yrityksissä, joissa on runsaasti osa-aikaisia työntekijöitä. Työnantajilla on myös liian suuret odotukset työnhakijoiden osaamisesta ja työnhakijalle laitetaan liian kovia ja sidottuja kriteereitä. Lisäksi taloustilanne, työpaikoilla tehdyt lomautukset ja irtisanomiset vaikeuttavat nuorten työllistymistä. Monessa yrityksessä tehdään töitä niin pienellä henkilökunnalla, että uuden opastamiseen ei ole aikaa, vaikka tarvetta olisi. Nuorten

perehdyttämisen tarpeeseen nähden tukisumma on pieni ja lyhytkestoinen, joten työnantajat pitävät palkkatuen merkitystä melko vähäisenä.

Osa nuorista pitää määräaikaisten töiden tekemisestä eivätkä työnantajat uskalla palkata heti vakituiseen työsuhteeseen taloustilanteesta ja nuoren iästä johtuen. Yksittäisemmin syy on myös palkkatukeen liittyvä hakumenettely, joka on monelle työnantajalle kompastuskivi. Nuorten työllistymistä Sanssi-kortilla on vaikeuttanut myös se, ettei kaikilla nuorilla ole riittävästi osaamista työelämässä käyttäytymiseen. Lisäksi TE-toimistojen mukaan nykyisin oppilaitokset eivät tee tarpeeksi työtä nuorten työllistymisen eteen, sillä pelkästään Sanssi-kortin avulla se voi olla vaikeaa. Oppilaitosten pitäisi aktivoitua nykyistä enemmän siten, että esimerkiksi harjoittelun kautta nuori integroitaisiin yritykseen jo ennen koulun päättymistä.

5.2.2 Nuorten palkkaaminen

Työnantajakyselyyn vastanneilta tiedusteltiin, mistä syystä he päätyivät **rekrytoimaan nuoren tai nuoria Sanssi-kortin avulla**.

Työnantajien mukaan nuori työnhakija on ollut tavallisimmin aiemmin työssä yrityksessä joko lopputyöntekijänä, kesätyöntekijänä, harjoittelijana tai muussa määräaikaaisessa työsuhteessa. Ennestään tuttua nuorta on haluttu auttaa antamalla hänelle mahdollisuus työkokemuksen saamiseen ja tuen myötä kynnys nuoren työllistämiseen on ollut matalampi. Työnantajat ovat jossain tapauksissa työllistäneet nuoren Sanssi-kortilla tarjotakseen tälle työkokemusta, vaikka akuuttia työvoiman tarvetta ei ole ollut. Työnantajalla on voinut kyselyn mukaan olla tarkoitus työllistää nuori vain kesätyöläiseksi, mutta palkkatuki on innostanut palkkaamaan nuoren pidemmäksi aikaa vakituiseen työsuhteeseen. Nuoret ovat myös voineet olla esimerkiksi viikonlopputyössä aiemmin ja heidän on palkattu Sanssi-kortilla jatkoon aieman kokemuksen sekä persoonan ja soveltuvuuden perusteella. Joissain tapauksissa aiemmin työnantajalla työharjoittelussa tai muulla tavoin työssä olleet nuoret eivät ole aina olleet ns. parhaimpia valintoja. Työnantajat ovat tienneet entuudestaan, kuinka nuori tarvitsee perehdyttämistä tai hänen työtapansa on ollut hidas. Tällöin ilman Sanssi-korttia työnantajalla ei olisi ollut mahdollisuutta palkata nuorta, mutta osaamisen ja hitauden kompensoinnin myötä yritykseen on rekrytoitu työstä aidosti kiinnostunut nuori.

Lähtökohta on tarve tietylle osaamiselle ja työpanokselle. Toinen teki lopputyön, ja sen aikana opimme tuntemaan henkilön ja soveltuvuutta. Toinen tuli Keko-koulutuksen harjoittelun ja työelämävalmennuksen kautta ja niiden aikana opimme tuntemaan henkilön ja jona aikana hän saattoi osittaa soveltuvuutta työhön.

Miltei yhtä yleisesti nuori on tullut hakemaan työtä yrityksestä ja esitellyt itsensä lisäksi Sanssi-kortin käyttömahdollisuuden. Osassa rekrytoinneista työnantaja on hakenut työntekijää TE-toimiston kautta ja työhaastatteluissa nuori on osoittautunut

sopivaksi työnhakijaksi. Kyselyssä kerrotaan esimerkkejä siitä, kuinka Sanssi-kortin lisäksi nuoren motivaatio on vaikuttanut hänen palkkaamiseensa verrattuna koke-neempaan työnhakijaan. Sanssi-kortti on helpottanut työkokemusta omaamatto-man henkilön rekrytointipäätöstä alempien työvoimakustannusten vuoksi. Työn-antajat korostavat, kuinka ketään ei palkata pelkästään sen perusteella, että työn-hakijalla on Sanssi-kortti. Palkkatuella todetaan olevan kuitenkin merkitystä nuo-ren palkkauspäätöstä tehtäessä. Sanssi-kortti on ollut työnantajille hyvä lisä, mutta tärkeintä on ollut, että persoonallisuus ja osaaminen ovat olleet työnantajan odo-tusten mukaisia.

Monissa vastauksissa kerrotaan, kuinka Sanssi-korttia käyttävien nuorten tode-taan olevan motivoituneempia työllistymään alalle ja sitoutuminen työpaikkaan on parempaa verrattuna muihin työtä hakeneisiin nuoriin. Sanssi-kortin myötä työl-listyneitä nuoria kuvataan motivoituneemmiksi kuin niitä nuoria, jotka ovat olleet tutustumassa työelämään muulla TE-toimiston tuella. Sanssi-kortin avulla palkattu-jen nuorten kerrotaan myös kuormittaneen henkilökuntaa vähemmän kuin harjoit-telijoiden. Nuoria on palkattu sen vuoksi, että heistä on voitu ryhtyä kouluttamaan yritykselle erityisosaaajaa.

Henkilö tuli esittäytymään, ja esitteli Sanssi-kortin mahdollisuudet, ja palkkatuki madalsi kynnystä palkata työkokemusta omamaton henkilö.

Nuori kävi kyselemässä töitä ja esittelemässä itsensä. Ilmoitettuaan Sanssi-kor-tista, aloitimme kartoittaa tarpeitamme. Nuori oli meille sopiva ja palkkasimme hänet heti.

Sanssi-kortti on mahdollistanut työpaikan saamisen myös lyhyisiin työsuhteisiin. Työnantajat kertoivat kyselyssä mm. ammatillisesta oppilaitoksesta ja armeijaan menossa olevista nuorista, joita on palkattu nimenomaan Sanssi-kortin takia, sillä muutoin lyhyeksi jäävään työsuhteeseen ei olisi nuorta otettu. Lisäksi etenkin pie-nille yrityksille palkkatuen rahoituksella on ollut merkitystä nuoren rekrytoinnissa. Palkkatuen saanti oppisopimukseen on ollut suuri apu ja varmistanut opiskelijan valinnan. Sanssi-kortin antama taloudellinen tuki on kyselyn mukaan mahdollista-nut sen, että useampia nuoria on rekrytoitu Sanssin avulla kuin tilanteessa, jossa heillä ei olisi ollut työllistymisensä tueksi palkkatukea.

Sanssi-kortilla ei ole ollut merkitystä nuoren työllistämislle silloin kuin työnan-tajaa ei ole houkutellut sen paperisodaksi koettu hakuprosessi. Kun nuorten hen-kilökohtaisen elämän vaikeudet kuten päihdeongelmat ovat aiheuttaneet nuoren työsuhteen katkeamisen, työnantaja ei ole jaksanut lähteä hakemaan oppisopimus-koulutukseen ottamansa nuoren palkkatukea. Sanssi-kortilla ei ole ollut merkitystä myöskään niissä tapauksissa, joissa TE-toimiston kanssa yhteistyötä tehnyt työnan-taja oli joutunut itse valistamaan nuoria rekrytointitilaisuudessa heidän valintansa valttina olevasta Sanssi-kortista, josta nuorilla ei ollut mitään käsitystä.

Sanssi-kortti mahdollisti taloudellisesti, sillä pienyrityksellä ei olisi ollut mahdollista palkata ketään töihin ilman Sanssi-korttia, vaikka tarvetta oli ollut jo pitempään. Perusteluina olivat juuri valmistuneen nuoren koulutus ja taidot vastata täsmällisesti yrityksen tarpeisiin eli tietotekniset taidot, mm. www-sivujen teko ja valokuvaustaidot eli mm. teoskuvaukset ym.

5.2.3 Nuoren palkkaamattomuus Sanssi-jakson jälkeen

Työnantajakyselyyn vastanneita pyydettiin kertomaan, miksi nuoria ei ole palkattu Sanssi-kortilla. Työnantajilta tiedusteltiin, miksi nuori ei ole saanut esimerkiksi työharjoittelun jälkeen työpaikkaa Sanssi-kortilla. Yleisin syy on kyselyn vastausten perusteella se, ettei Sanssi-korttia käyttäviä nuoria ole tullut työpaikalle hakeutumaan töihin. Työnantajat pohtivat vastauksissaan, onko nuorilla riittävästi tietoa Sanssi-kortista, sillä työpaikalla ei ole näkynyt suurempaa työnhakijoiden määrää.

Niillä työnantajilla, jotka ovat palkanneet nuoria, mutta joilla nuorten työsuhde ei ole jatkunut Sanssi-jakson jälkeen, syyt ovat tyypillisesti nuoreen liittyviä tekijöitä. Näistä nuoriin liittyvistä syistä ovat tavallisimpia nuoren asenteet: nuorella ei ole ollutkaan riittävästi motivoitumista työssä käymiseen. Nuorille on mm. jouduttu antamaan kirjallisia varoituksia työtehtävien laiminlyönnin vuoksi eikä työsuhdetta ole jatkettu määräaikaisuuden päätyttyä. Yksi tyypillinen nuoriin liittyvä syy on ollut se, että työntekijät ovat olleet töissä ennen armeijaan menoa, jatkaneet opintojaan työsuhteen lopuksi tai lähteneet muualle töihin. Osassa tapauksista nuoren henkilökohtaiset ongelmat, kuten päihdeongelmat, ovat olleet syy työsuhteen katkeamiseen. Joissain tapauksissa nuorella ei ole ollut ammatillisesta koulutuksesta huolimatta riittävästi ammatillista kokemusta eikä nuori ole osoittautunut yrityksen sen hetkisiin tarpeisiin sopivaksi. Nuoret eivät ole olleet valmiita itsenäiseen työskentelyyn ja osa työntekijöistä on katkaissut itse työsuhteensa kesken työsopimuksen. Nuorten työsuhteita ei ole jatkettu palvelualoilla mm. siitä syystä, että kaikki työntekijäksi valitut nuoret eivät ole mieltäneet joidenkin ammattien vuorotyötä ja työnantajan oikeutta määrittää työajat. Yksittäisesti työsuhteen jatkamattomuudessa on ollut kyse nuoren kielitaidosta. Työnantajien tavoin TE-toimistojen edustajat mainitsevat nuoren Sanssi-kortilla palkkaamattomuudelle tavallisimpina syinä nuoren osaamiseen ja henkilökohtaisiin ominaisuuksiin liittyviä asioita. Työnantajat hakevat parasta työvoimaa ja kun saatavilla on vähemmällä perehdytyksellä työhön pystyviä ammattitaitoisia, työkokemusta omaavia ja kielitaitoisia työnhakijoita, nuoria ei palkata.

Pari henkilöä meidän osalta eivät täyttäneet jatkokriteereitä. Vaikka oli toiveita jatkosta, heidän oma aktiviteettinsa ei täyttänyt edes minimitoiveita. Tahtotila puuttui näiltä nuorilta yrityksistä huolimatta. Muutoin yli 90 % on palkattu jatsoon.

Työnantajat etsivät itsenäiseen työskentelyyn valmiita ammattilaisia. Monesti nuoret ovat työnantajien mielestä vielä raakileita tämän kaltaisiin tehtäviin, eikä rahallisesta tuesta huolimatta työnantajan resurssit riitä jatkuvaan opastamiseen.

Työnantajien mukaan toiseksi yleinen syy nuorten palkkaamattomuuteen on ollut heikko työtilanne: työnantajalla ei ole ollut tarjolla työtä tarpeen muuttuessa. Pienessä yrityksessä työllistämismahdollisuudet ovat rajalliset eikä joissakin sesonkiluontoista työtä tarjoavissa yrityksissä ole mahdollisuus tarjota ympäri vuoden kestävää työsuhdetta. Myös työnantajan tuotannolliset ja taloudelliset syyt sekä rekrytointiin käytettävien määrärahojen puute ovat estäneet nuorten palkkaamisen. Työnantajaan liittyviä syitä nuorten palkkaamatta jättämiselle ovat olleet myös suuret organisaatiomuutokset ja työtehtävien uudelleen määritykset, joiden vuoksi uusia työpaikkoja ei ole voitu tarjota.

Työt ovat vähissä muutenkin ja kohteet ovat määräaikaisia. Jos olisi pitempi tilauskanta niin silloin voisi palkata ilman Sanssiakin.

Muita työnantajien ilmoittamia syitä nuorten palkkaamattomuuteen Sanssi-kortilla on ollut se, että nuoren on täytynyt olla työttömänä ennen kuin he voivat työllistyä kesälomaksi tai heti koulun päätyttyä. Vastausten perusteella syyt nuoren palkkaamattomuuteen liittyvät osassa tapauksista myös työnantajaan. Vaikka työtä hakeelle nuorelle on myönnetty Sanssi-kortti, työnantajan taustoissa ja tilanteessa on ollut palkkatuen saamisen estäviä tekijöitä. Yhtenä esimerkkinä kerrottiin siitä, kuinka TE-toimistossa ei ole myönnetty nuorille palkkatukea tietyille aloille vedoten kilpailun vääristämiseen. Yksittäistapauksessa kerrottiin, kuinka suuri työllistäjä palkkaa jatkuvasti nuoria työhön, muttei käytä siihen Sanssi-korttia. Syy tähän on ollut se, että logistiikka-alan työnantaja on tehnyt linjauksen jättää palkkatuet pienempien yritysten hyödynnettäväksi.

TE-toimistojen edustajien mukaan yhtenä syynä siihen, miksi Sanssi-kortti ei ole lisännyt merkittävästi nuorten työllistymistä on se, että monet paikat olisivat syntyneet ilman Sanssi-korttiakin. Sanssi-kortin markkinoinnin myötä palkkatuen kysyntä kasvoi. Uusia sijoittumismahdollisuuksia tai työpaikkoja kortin avulla ei kuitenkaan kyetty luomaan. Maaseudulla ja pienillä paikkakunnilla Sanssi-kortilla ei ole ollut vaikutusta, sillä palkkatuenkaan avulla nuoria ei voida työllistää. Myöskään paikkakunnilla, joissa on käytetty muutoinkin vähän palkkatukea, Sanssi-kortti ei ole saanut merkittävää muutosta aikaan. TE-toimistojen mukaan palkkatuella on toteutettu myös sellaisia rekrytointeja, jotka olisi voitu tehdä ilman Sanssi-korttia. TE-toimistojen vastausten mukaan osa nuorista, jotka olisivat työllistyneet ilman palkkatukea, työllistyivät nyt palkkatuella. Osa vastaajista kokee, kuinka suurin osa paikoista joihin haettiin palkkatukea, olisivat täyttyneet muutoinkin. Monissa vastauksissa tuotiin työttömyyden kestoon liittyvät tekijät syyksi, jotka vaikeuttavat nuorten työllistymistä Sanssi-kortilla. Työttömyysehdon lisäksi nuorten työllistymisen

esteeksi nostetaan esille palkkatuen hakemisen ja maksatusten käytäntöihin liittyvän asiat. Sanssi-kortin todetaan sekoittavan muutoinkin sekalaista tukiviidakkoa entisestään. Paperisota koetaan suureksi tuen määrään verrattuna, joten kaikki työnantajat eivät kiinnostu nuorten palkkaamisesta palkkatuella.

Sanssi kampanja selvästi aktivoi nuoria hakemaan itse työpaikkoja Sanssi kortin avulla ja madalsi työnantajien kynnystä palkata nuori työhön. Sanssi oli erittäin hyvä niin kauan kuin palkkatuen sai heti työttömyyden alettua. Kun Sanssi kortin käytön ehdoksi tuli vähintään 3 kk työttömyys, kortti menetti täysin merkityksensä. Hyvä hanke meni täysin hukkaan.

Ehkä lisännyt hieman nuorten työllistämistä. Mainonta on jonkin verran lisännyt nuorten työllistämistä. Yrittäjän kyselevät Sanssi-kortilla työllistämistä. Tukityöllistämisen "viidakko" tehty kuitenkin niin monimutkaiseksi että yritä siinä työnantajalle selvittää minkälaista tukea ta:lla mahdollista saada. Yksinkertaistakaa palkkatukea.

6 Sanssi-kortin vaikuttavuus rekisteriperusteisen seurannan mukaan

Tutkimustehtävä

Tutkimuksen rekisteriaineistoon perustuvassa osuudessa on haettu vastauksia varsinakin seuraaviin kysymyksiin:

- Kuinka suuri osa kohderyhmästä sai Sanssi-kortin ja millaisille työnhakijoille se erityisesti kohdistettiin?
- Kuinka suuri osa Sanssi-kortin saaneista / muista sittemmin osallistui palkkatuetettuun työhön?
- Missä työttömyyden vaiheessa kortti annettiin?
- Mihin muihin julkisiin työvoimapalveluihin Sanssi-kortin saaneet / vertailuryhmään kuuluvat osallistuivat? Lähinnä voidaan seurata aktiivitoimenpiteisiin osallistumista.
- Kuinka usein Sanssi-kortin saaneet ja palkkatuetettuun työhön osallistuneet työllistyivät muihin verrattuna?
- Kuinka suuri osa Sanssi-kortin saaneista nuorista on käyttänyt palkkatukea, mutta ei ole onnistunut kiinnittymään työmarkkinoille tai muuta ratkaisua ei ole löytynyt (nuori on edelleen työttömänä työnhakijana tai työn ja koulutuksen ulkopuolella)
- Työllistyivätkö nuoret ilman palkkatukea, vaikka käytössä oli Sanssi-kortti?
- Oliko lakimuutoksella vuonna 2010 vaikutusta kohderyhmän työllistymiseen yleisemmin?

Aineisto ja vertailuryhmät

Tutkimusta varten poimittiin työhallinnon tietojärjestelmästä satunnaisotokset vuosina 2008 ja 2010 työnhakijoina olleista alle 30-vuotiaista. Molempien otosten koko oli 5 000 henkilöä. Otoksille yhdistettiin järjestelmästä saatavilla olleet tutkimuksen kannalta kiinnostavat tiedot.

Otoksista muodostettiin kaksi tutkimusryhmää:

Sanssi-kortin piirissä olleet: 1.5.2010 tai sen jälkeen vuoden 2011 loppuun mennessä työnhakijana olleet alle 30-vuotiaat, $n = 4\,547$. (Huom: kaikki otokseen kuuluvat olivat työnhakijana vuoden 2010 aikana, eli poiminnan perusteena ollut työnhaku alkoi aikavälillä 1.5.-31.12.2010 tai jos se alkoi vuonna 2011, taustalla oli aikavälillä 1.1.-31.5.2010 päättynyt edellinen työnhaku.)

Vertailuryhmä: 1.5.2008 tai sen jälkeen vuoden 2009 loppuun mennessä työnhakijana olleet alle 30-vuotiaat, $n = 4\,257$. (Huom: kaikki otokseen kuuluvat olivat työnhakijana vuoden 2008 aikana, eli poiminnan perusteena ollut työnhaku alkoi

aikavälillä 1.5. -31.12.2008 tai jos se alkoi vuonna 2009, taustalla oli aikavälillä 1.1. -31.5.2008 päättynyt edellinen työnhaku.)

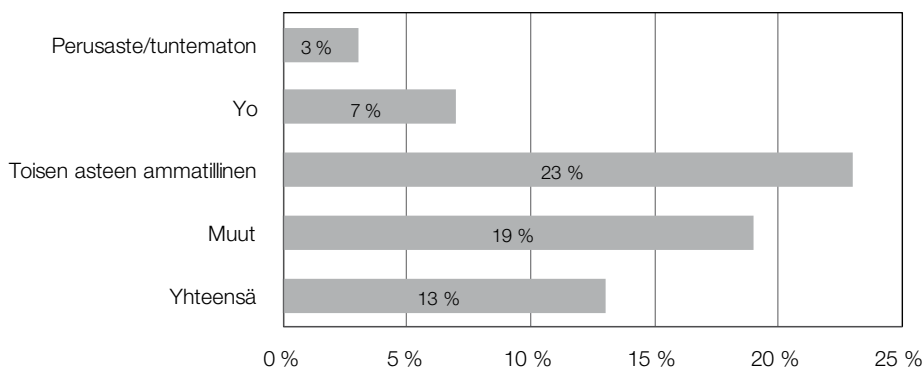
Pääosin raportoitavat analyysit koskevat alle 25-vuotiaita, koska Sanssi-kortin saaminen oli 25-29-vuotiaiden ikäryhmässä varsin harvinaista.

Sanssi-kortin kohdistuminen

Kuviossa 21 on esitetty koulutustason mukaan, kuinka suurelle osalle alle 25-vuotiaista kohderyhmään kuuluneista annettiin Sanssi-kortti ainakin kerran seuranta-aikana. Kaikkiaan Sanssi-kortin sai vuoden 2011 loppuun mennessä 13 prosenttia potentiaalisesta kohderyhmästä. Suhteellisesti selvästi useimmin kortti annettiin ammatillisen tutkinnon suorittaneille, mikä olikin ensisijainen kohderyhmä. Toisen asteen ammatillisen tutkinnon suorittaneista työnhakijoista lähes neljännes sai Sanssi-kortin ja korkeamman asteen tutkinnon suorittaneistakin (kuviossa "muut") lähes viidennes.

Liitetaulukosta 1 käy lisäksi ilmi myös se, että noin yksi prosentti alle 25-vuotiaista sai Sanssi-kortin tarkasteluajana useammin kuin kerran. Kaikista ainakin kerran kortin saaneista tämä useammin sen saaneiden osuus on vajaat kahdeksan prosenttia. Useammin kuin kahdesti kortin saaneita oli aineistossa yhteensä vain kuusi henkilöä. Kaikista 25-29-vuotiaista työnhakijoista kortti annettiin vain kahdelle prosentille.

Kuvio 21. Alle 25-vuotiaat työnhakijat 2010: Sanssi-kortin vuoden 2011 loppuun mennessä saaneiden osuus koulutustason mukaan

Taulukossa 2 on tarkasteltu Sanssi-kortin saantia eräiden taustamuuttujien mukaan. Kortin saanti vaihteli aikaisemman työttömyyshistorian mukaan vain vähän: kaikkein vähiten ja toisen asteen tutkinnon suorittaneiden ryhmässä myös kaikkein eniten työttömänä olleet saivat kortin hiukan muita useammin, mutta ero muihin on vähäinen. Jo aikaisemmin toimenpiteeseen osallistuneet saivat kortin hieman harvemmin kuin muut. Sukupuolten välillä ei ollut merkitsevää eroa kortin saannissa. Muut kuin suomea tai ruotsia äidinkielenään puhuvat saivat kortin suhteellisesti selvästi harvemmin kuin etniset suomalaiset.

Taulukko 2. Alle 25-vuotiaat työnhakijat 2010: Sanssi-kortin saaneiden osuudet aiemman työttömyyshistorian, sukupuolen ja äidinkielen mukaan.

	Yhteensä		Toisen asteen ammatillinen koulutus		Muu koulutus	
	Sanssi-kortti	N	Sanssi-kortti	N	Sanssi-kortti	N
Työttömyyden ja toimenpiteiden yhteenlaskettu kesto 1.1.2009–30.4.2010						
0 kk	15 %	1463	25 %	643	7 %	820
alle 3 kk	12 %	490	22 %	235	4 %	255
3–6 kk	11 %	335	20 %	137	5 %	198
6–9 kk	12 %	221	21 %	102	5 %	119
9 kk+	11 %	170	25 %	69	2 %	101
Toimenpide päättynyt 1.1.2009–30.4.2010						
Kyllä	11 %	518	20 %	233	4 %	285
Muut	14 %	2161	24 %	953	6 %	1208
Sukupuoli						
Mies	14 %	1564	24 %	731	6 %	833
Nainen	12 %	1115	23 %	455	5 %	660
Äidinkieli						
Kotimainen	14 %	2397	24 %	1132	6 %	1265
Muu	6 %	282	17 %	54	4 %	228
Yhteensä	13 %	2679	23 %	1186	5 %	1493

Mikäli Sanssi-kortti annettiin, se yleensä annettiin varsin nopeasti työttömyyden alettua. Alle 25-vuotiaista kortin saaneista 62 prosenttia oli ollut työttömänä enintään viikon, kun saivat kortin, ja 85 prosenttia enintään kuukauden. Vain kuusi prosenttia oli kortin saadessaan ollut työttömänä yli kolme kuukautta. (Nämä osuudet on laskettu niistä, joiden työttömyys alkoi Sanssi-kortin käyttöönoton eli 1.5.2010 jälkeen, jollaisia valtaosa kortin saaneista oli.)

Yleensä Sanssi-kortin saantia edelsi hiljattainen tai samanaikaisesti laadittu tai päivitetty työllistymissuunnitelma. Neljällä viidestä kortin saaneesta suunnitelma oli päivätty samalle ajankohdalle kuin kortin antaminenkin, vain kuudella prosentilla viimeisestä suunnitelmasta oli yli kolme kuukautta ja kymmenellä prosentilla ei korttia myönnettäessä ollut lainkaan rekisteröityä suunnitelmaa.

Osallistuminen toimenpiteisiin

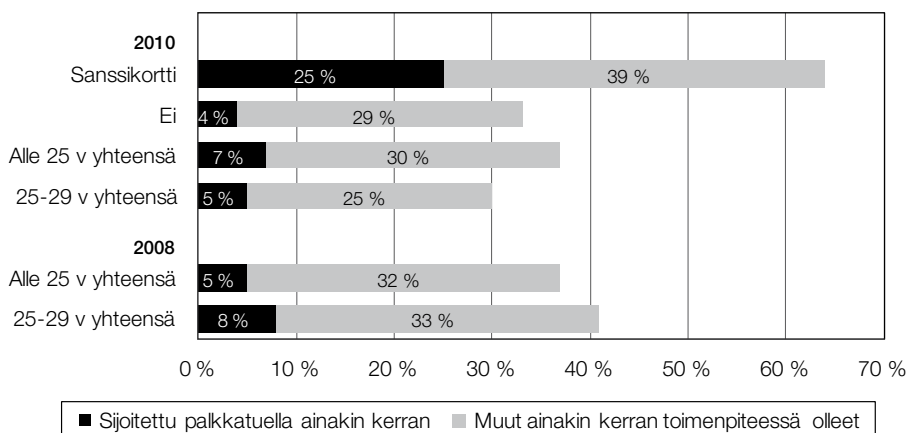
Kuviossa 22 on tarkasteltu alle 25-vuotiaiden osallistumista palkkatuettuun työhön ja muihin työvoimapolitiittisiin toimenpiteisiin Sanssi-kortin saannin mukaan. Vertailun vuoksi on tarkasteltu myös 25–29-vuotiaiden osallistumista sekä kummankin ikäryhmän osallistumista kaksi vuotta aikaisemmin.

Sanssi-kortin saanti näyttää moninkertaistavan palkkatuettuun työhön osallistumisen niihin verrattuna, joille korttia ei oltu annettu: alle 25-vuotiaiden ikäryhmässä Sanssi-kortin saaneista 25 prosenttia ja muista vain neljä prosenttia oli osallistunut palkkatuettuun työhön. Myös muihin toimenpiteisiin osallistuminen oli

Sanssi-kortin saaneiden ryhmässä selvästi muita yleisempää, vaikkei Sanssi-kortti mitenkään koskekaan näitä muita toimenpiteitä. Vaikuttaa siltä, että Sanssi-kortti on selvästi muita useammin annettu niille, jotka ovat jonkin tukitoimenpiteen tarpeessa. Heistä kaikki eivät kuitenkaan päässeet palkkatuettuun työhön tai se ei ollut heidän toiveidensa tai tarpeidensa kannalta sopivin toimenpide, mutta monet heistä osallistuivat myöhemmin johonkin muuhun toimenpiteeseen.

Jos verrataan koko ikäryhmän osallistumista toimenpiteisiin vuosien 2008 ja 2010 työnhakijoiden välillä, ei havaita mitään eroa kokonaisuudessa (37 %). Sanssi-kortin vaikutus näkyy siinä, että palkkatuettuun työhön osallistuneiden osuus on nousut pari prosenttiyksikköä, samalla kun muihin toimenpiteisiin osallistuminen on vastaavasti vähentynyt. Samalla aikavälillä 25-29-vuotiaiden osallistuminen sekä palkkatuettuun työhön että muihin toimenpiteisiin on selvästi vähentynyt.

Kuvio 22. Alle 25-vuotiaat työnhakijat 2010: työvoimapolitiittisiin toimenpiteisiin osallistuminen 1.5.2010 alkuen vuoden 2011 loppuun mennessä Sanssi-kortin saannin mukaan. Vertailuryhminä 25-29-vuotiaiden osallistuminen sekä vuoden 2008 työnhakijoiden osallistuminen.

Palkkatuettu työ – silloin kun siihen on osallistuttu – on usein alkanut varsin pian Sanssi-kortin myöntämisen jälkeen. Noin viidenneksellä työsijoitus oli alkanut viikon sisällä Sanssi-kortin saamisesta ja yhteensä lähes puolella enintään kuukauden kuluessa. Noin kolmanneksella palkkatuettu työ oli alkanut yli kolme kuukautta Sanssi-kortin myöntämisen jälkeen, jolloin Sanssi-kortti ei muodollisesti ollut enää voimassa (oikeus palkkatukeen ei sinänsä lakkaa kolmessa kuukaudessa eikä seuraava suoraan Sanssi-korttia – palkkatukipäätös tehdään aina erikseen sen mukaan, täyttääkö työpaikka palkkatuen ehdot).

Liitetaulukossa 2 ja 3 on tarkasteltu tarkemmin toimenpiteisiin osallistumista Sanssi-kortin piirissä olleiden ryhmässä ja vertailuryhmässä koulutustason mukaan.

Taulukossa 3 on tarkasteltu ensimmäisen seuranta-aikana alkaneen toimenpiteen tyyppin jakaumaa. Sanssi-kortin piirissä olleiden ryhmässä seuranta-aika

oli 1.5.2010–31.12.2011 ja vertailuryhmässä 1.5.2008–31.12.2009. Sanssi-kortin piirissä olleiden ja kaksi vuotta aikaisemmin työnhakijana olleiden vertailuryhmän välillä erona on lähinnä se, että yksityisen sektorin palkkatukityöhön osallistuneiden osuus on kasvanut muutamalla prosenttiyksiköllä ja ammatilliseen työvoimakoulutukseen osallistuneiden osuus on vastaavasti vähentynyt Sanssi-kortin käyttöönoton myötä. Molempina ajankohtina lähes puolet toimenpiteistä on ollut harjoittelua tai valmennusta työmarkkinatuella, ja noin neljännes muuta kuin ammatillista (pääsääntöisesti ohjaavaa) työvoimakoulutusta. Myös palkkatuki kuntiin ja oppisopimussijoitus näyttää hieman vähentyneen, mutta ero on tuskin merkitsevä. Ajankohtien välillä yksityiselle sektorille tai kuntiin palkkatuella sijoitettujen yhteenlaskettu osuus kasvoi yhdeksästä 13 prosenttiin ja ammatilliseen työvoimakoulutukseen osallistuminen samalla aleni 11:ta seitsemään prosenttiin kaikista toimenpiteistä.

Liitetaulukossa 4 on esitetty vastaava tarkastelu toisen asteen ammatillisen tutkinnon suorittaneiden eli Sanssi-kortin keskeisimmän kohderyhmän osalta. Muutos vertailuryhmään verrattuna on aivan vastaavanlainen eli erityisesti yksityisen sektorin palkkatukisijoitukset ovat lisääntyneet ja ammatillinen työvoimakoulutus vähentynyt, mutta muutos on jonkun verran suurempi.

Taulukko 3. Alle 25-vuotiaat toimenpiteeseen osallistuneet kohderyhmässä Sanssi-kortin saannin mukaan ja vertailuryhmässä: ensimmäisen seuranta-aikana alkaneen toimenpiteen tyyppi.

Ensimmäinen toimenpide 1.5. jälkeen	2010			2008
	Sanssi-kortti	Ei Sanssi-korttia	Yhteensä	Yhteensä
Harj. + valm. työmarkkinatuella	40 %	51 %	48 %	48 %
Ammatillinen koulutus	5 %	7 %	7 %	11 %
Muu koulutus	25 %	26 %	26 %	24 %
Työllistämistuki valtiolle	1 %	1 %	1 %	0 %
Sijoitus osa-aikaisällä		0 %	0 %	0 %
Starttiraha		1 %	1 %	1 %
Oppisopimus	2 %	4 %	3 %	4 %
Palkkatuki, kunta	4 %	3 %	3 %	5 %
Palkkatuki yksityinen	23 %	7 %	10 %	6 %
Yhteensä	100 %	100 %	100 %	100 %
N	224	770	994	804

Niiden kohdalla, joilla työttömyys päättyi toimenpiteeseen, Sanssi-kortin myötä kesto työttömyysjakson alkamisesta toimenpiteen alkamiseen on selvästi lyhentynyt. Kun tämä kesto lasketaan niiden joukossa, jotka tulivat työttömiksi Sanssi-kortin käyttöönoton jälkeen eli 1.5.2010 tai myöhemmin, ja tätä kestoja verrataan vastaavaan vertailuryhmään (työttömyys alkanut 1.5.2008 tai myöhemmin), ja ensimmäinen toimenpide on palkkatukisijoitus, toimenpide alkoi Sanssi-kortin piirissä olleilla keskimäärin 50 päivän kuluttua työttömyyden alusta ja vertailuryhmässä

keskimäärin 113 päivän kuluttua. Jos toimenpide oli joku muu, kesto alkamiseen oli sekin selvästi lyhentynyt keskimäärin 97 päivästä 63 päivään. Mielenkiintoista on, että nämä kestot olivat Sanssi-kortin piirissä ollutta kohderyhmää ja vertailuryhmää verrattaessa lyhentyneet selvästi riippumatta siitä, oliko kohderyhmään kuuluva saanut Sanssi-kortin vai ei.

Seuranta

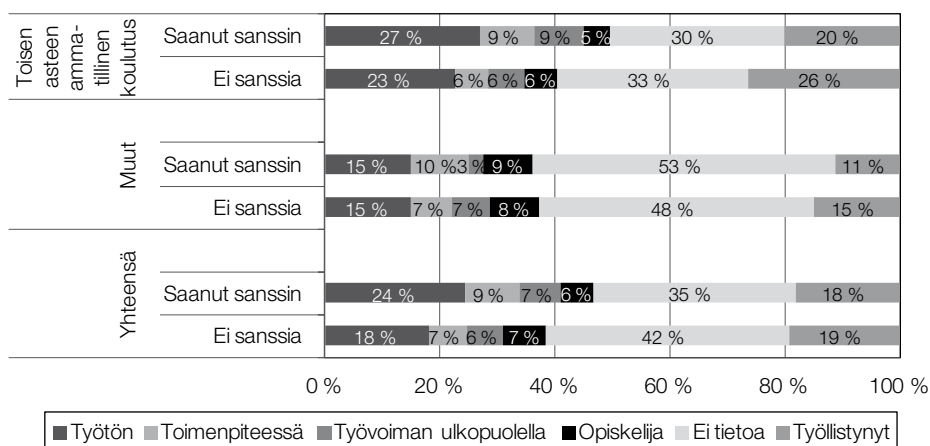
Seuraavassa on tarkasteltu Sanssi-kortin piirissä olleiden ja vertailuryhmän myöhempää työmarkkinatilannetta. Tulosten tarkastelun lähtökohdaksi on huomattava, että sinänsä tällaiset monitorointitulokset eivät ole riittäviä jonkun intervention (tässä Sanssi-kortin) vaikuttavuuden mittaamiseksi. Varsinainen vaikuttavuusmittaus olisi huomattavan vaativa tehtävä, joka edellyttäisi kaikkien merkittävien työllistymiseen sekä toimenpiteeseen valikoitumiseen (tässä Sanssi-kortin saantiin) vaikuttavien taustamuuttujien kontrollointia, eikä siihen ollut mahdollisuutta tässä hankkeessa käytettävissä olevien resurssien ja aineistojen pohjalta.

Seurantamuuttujana on käytetty Sanssi-kortin piirissä olleilla tilannetta vuoden 2011 lopussa ja vertailuryhmällä tilannetta vuoden 2009 lopussa. Seurantatieto on voitu muodostaa vain työhallinnon tietojen pohjalta. Seurantatieto on luotettava niiden kohdalla, jotka ovat seuranta-ajankohtana työttömänä tai toimenpiteessä. Muiden osalta tilannetta koskeva tieto perustuu viimeisimmän ennen seuranta-ajankohtaa päättyneen työttömyys- tai toimenpidejakson päättymisen syytä koskevaan tietoon. Tilanne on kuitenkin voinut muuttua myöhemmin – työssäolo tai opiskelu on voinut päättyä tai alkaa. Valitettavasti tämä päättymisen syytä koskeva tieto on varsin yleisesti puuttuva. Tällöin henkilön työnhaku on päätynyt ilman, että hän on ilmoittanut työvoimatoimistoon, että hän on esimerkiksi saanut töitä tai aloittanut opinnot. Aikaisemmissa tutkimuksissa tehdyt tarkistukset viittaavat siihen, että enemmistö ”ei tietoa” luokkaan kuuluvista on työllistynyt. Puutteistaan huolimatta seurantatieto on kuitenkin riittävän luotettava eri ryhmien karkeaan vertailuun – todennäköisesti tiedon laatu on kaikissa ryhmissä samantasoinen. Liitetaulukossa 5 ja 6 on esitetty seurantamuuttujan jakaumat Sanssi-kortin saaneiden piirissä olleiden ryhmässä ja vertailuryhmässä ikäryhmän ja koulutustason mukaan.

Kuviossa 23 on tarkasteltu alle 25-vuotiaiden Sanssi-kortin piirissä olleiden toimintaa seuranta-ajankohtana koulutustason ja Sanssi-kortin saannin mukaan (vrt. liitetaulukko 6). Toisen asteen ammatillisen koulutuksen suorittaneet, joiden kohdalla Sanssi-kortin saaminen on yleisintä, on erotettu muista. Sanssi-kortin saaneiden tilanne on seuranta-ajankohtana jonkun verran heikompi kuin muiden – työttömien ja toimenpiteessä olevien osuus on suurempi ja työllistyneiden osuus pienempi kuin niiden kohdalla, jotka eivät olleet saaneet Sanssi-korttia. Ero on muita selvempi toisen asteen ammatillisen koulutuksen saaneiden ryhmässä, joille Sanssi-kortti on muita useammin annettu.

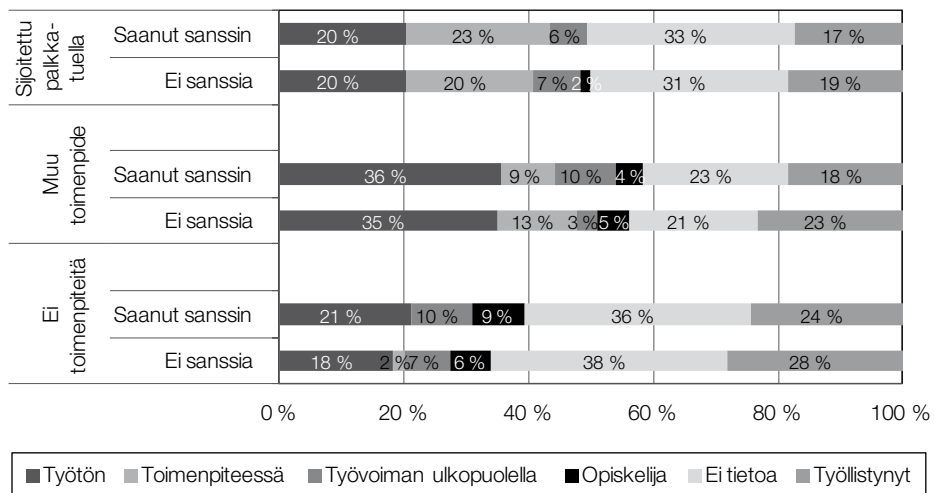
Sanssikortin saaminen ei sinänsä voine heikentää myöhempää menestystä, vaan heikompien seurantalulosten syynä on varmastikin valikoituminen: Sanssi-kortti on ilmeisesti (aivan tarkoituksenmukaisesti) muita useammin annettu niille, joiden työllistymismahdollisuudet ilman toimenpiteitä on arvioitu heikommiksi kuin muiden ja niille, joilla ei ole ollut selviä tulevaisuudensuunnitelmia. Tähän viittaa vahvasti se, että kortin saaneet ovat muita hyvin selvästi useammin osallistuneet myös muihin toimenpiteisiin kuin palkkatuettuun työhön (joihin osallistumisen kannalta Sanssi-kortilla ei ole sinänsä mitään merkitystä; vrt. kuvio 21 edellä). Valitettavasti tässä seurannassa ei ole ollut käytettävissä valikoitumiseen kontrollin kannalta riittäviä tietoja.

Kuvio 23. Alle 25-vuotiaat työnhakijat 2010: toiminta vuoden 2011 lopussa Sanssi-kortin saannin ja koulutustason mukaan.

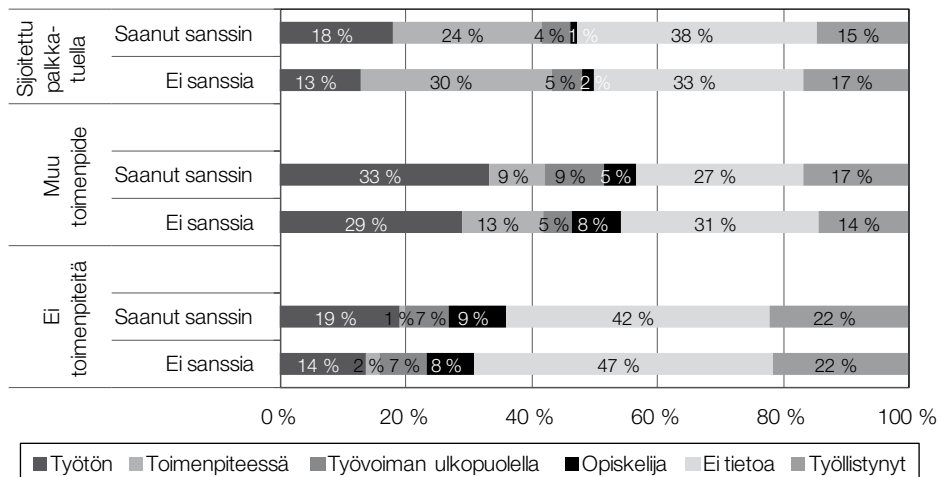

Kuvioissa 24 ja 25 alle 25-vuotiaiden seurantaluloksia on tarkasteltu sen mukaan, onko Sanssi-kortti saatu ja onko osallistuttu palkkatukisijoitukseen tai ylipäänsä toimenpiteisiin. Kuviossa 24 ovat mukana vain Sanssi-kortin keskeisin kohderyhmä eli toisen ammatillisen tutkinnon suorittaneet ja kuviossa 25 koko ikäryhmä. Kuviot osoittavat, että jos verrataan palkkatukitoimenpiteeseen osallistuneiden ryhmässä Sanssi-kortin saaneita ja muita, merkitsevää eroa seuranta-ajankohdan tilanteessa ei havaita. Merkittävin ero on, että koko ikäluokkaa tarkasteltaessa (kuvio 25) muut kuin Sanssi-kortin saaneet palkkatuella sijoitetut ovat seuranta-aikana kortin saaneita useammin edelleen toimenpiteessä (eli toimide on alkanut myöhemmin). On huomattava, että ilman Sanssi-korttia palkkatuella sijoitettujen ryhmä on aineistossa melko pieni, joten eroa koskevaan tietoon on suhtauduttava varauksella. Kaiken kaikkiaan on todettava, että seuranta-aika on liian lyhyt, koska hyvin suurella osalla (karkeasti neljänneksellä) työvoimapolitiittinen toimenpide jatkuu vielä seuranta-ajan lopussa. Vrt. liitetaulukot 7-9.

Kuvio 24. Alle 25-vuotiaat työnhakijat 2010: toiminta vuoden 2011 lopussa
 Sanssi-kortin saannin ja toimenpiteisiin osallistumisen mukaan. Toisen asteen
 ammatillisen tutkinnon suorittaneet.

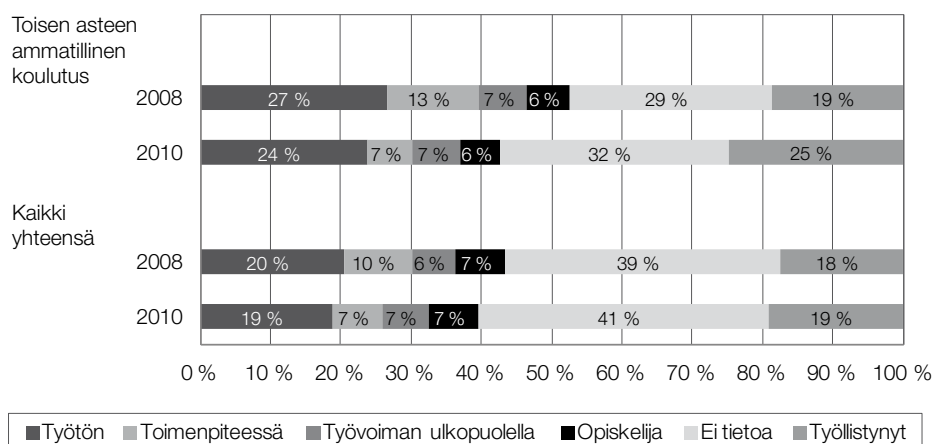

Kuvio 25. Alle 25-vuotiaat työnhakijat 2010: toiminta vuoden 2011 lopussa
 Sanssi-kortin saannin ja toimenpiteisiin osallistumisen mukaan. Kaikki
 yhteensä

Kuviosta 26 näemme, että kaiken kaikkiaan seurantatulokset ovat hieman parempia vuoden 2010 työnhakijoiden kuin vuoden 2008 työnhakijoiden kohdalla, ja ero on erityisen selvä Sanssi-kortin keskeisimmän kohderyhmän eli toisen asteen ammatillisen koulutuksen suorittaneiden kohdalla. Muutos on kuitenkin ilmeisesti seurausta yleisestä työllisyystilanteen paranemisesta eikä Sanssi-kortin käyttöönotolla luultavasti ole ollut tähän merkittävää vaikutusta. Tähän viittaa se, että Sanssi-kortin saaneiden kohdalla seurantatulokset eivät ole paremmat kuin muiden kohdalla (kuvio 24).

Kuvio 26. Alle 25-vuotiaat työnhakijat vuosina 2008 ja 2010: toiminta seuranta-ajankohtana: Toisen asteen ammatillisen tutkinnon suorittaneet ja kaikki yhteensä

Yhteenveto

Rekisteriperusteisessa seurannassa on aineistoina ollut satunnaisotos Sanssi-kortin piirissä olleista (1.5.2010 jälkeen työnhakijana olleet, $n = 4\,547$) nuorista sekä vertailuryhmästä, joka oli työnhakijana kaksi vuotta aikaisemmin ($n = 4\,257$).

Sanssi-kortin jakaminen on kohdistunut varsinkin alle 25-vuotiaisiin toisen asteen ammatillisen tutkinnon suorittaneisiin, kuten tarkoitus on ollutkin. Kaikkiaan Sanssi-kortin sai vuoden 2011 loppuun mennessä 13 prosenttia alle 25-vuotiaista työttömistä työnhakijoista. Toisen asteen ammatillisen tutkinnon suorittaneista työnhakijoista lähes neljännes sai Sanssi-kortin ja korkeamman asteen tutkinnon suorittaneista lähes viidennes. 25–29-vuotiaista työnhakijoista kortti annettiin vain kahdelle prosentille.

Sanssi-kortti on jonkun verran lisännyt yksityiselle sektorille suunnatun palkkatuen käyttöä kohderyhmässä ammatillisen työvoimakoulutuksen kustannuksella, mutta ei toimenpiteisiin osallistumista kaiken kaikkiaan. Kortin saaneista alle 25-vuotiaista palkkatuella sijoitettiin seuranta-aikana joka neljäs. Tässä ikäryhmässä

kaikkiaan palkkatuella sijoitettiin seitsemän prosenttia ja muihin toimenpiteisiin 30 prosenttia, kun kaksi vuotta aikaisemmin vertailuryhmässä vastaavat osuudet olivat viisi ja 32 prosenttia. Ajankohtien välillä lähinnä ammatillisen työvoimakoulutuksen osuus väheni. Molempina ajankohtina yleisimmät toimenpiteet olivat harjoittelu työmarkkinatuella (lähes puolet kaikista toimenpiteistä) ja ohjaava työvoimakoulutus (noin neljännes). Ajankohtien välillä yksityiselle sektorille tai kuntiin palkkatuella sijoitettujen yhteenlaskettu osuus kasvoi yhdeksästä 13 prosenttiin ja ammatilliseen työvoimakoulutukseen osallistuminen samalla aleni 11:ta seitsemään prosenttiin kaikista toimenpiteistä.

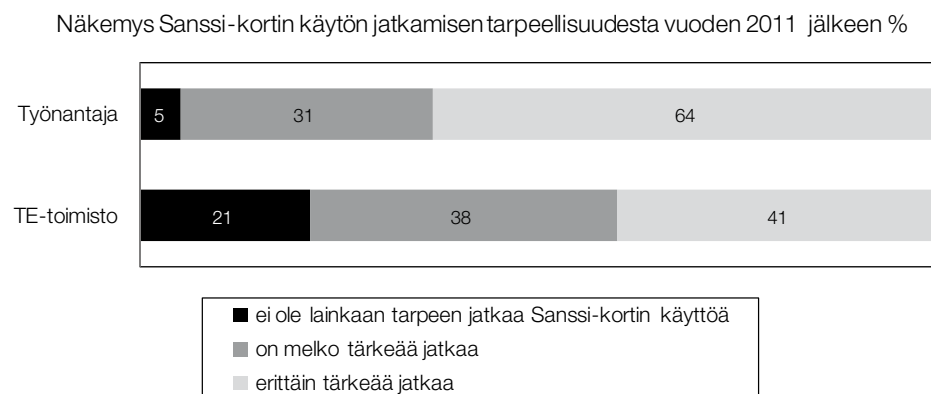
Sanssi-kortin piirissä olleiden nuorten työllistyminen seuranta-ajan loppuun mennessä oli yleisempää kuin vertailuryhmässä kaksi vuotta aikaisemmin. Samana aikana myös muiden ikäluokkien työllisyystilanne parani. Tämän hankkeen puitteissa ei voida osoittaa, että Sanssi-kortti olisi vaikuttanut nuorten työllistymiseen. Muutos johtui ilmeisesti yleisen työllisyystilanteen paranemisesta.

7 Sanssi-kortin jatkuvuus

7.1 Työnantajien ja TE-toimistojen edustajien näkemykset Sanssi-kortin käytön jatkamisen tarpeellisuudesta

Työnantajilta ja TE-toimistojen edustajilta tiedusteltiin, kuinka tarpeellisenä he pitävät Sanssi-kortin käytön jatkamista vuoden 2011 jälkeen. Työnantajista 95 prosentin ja TE-toimistojen edustajista 80 prosentin mukaan on erittäin tai melko tärkeää jatkaa Sanssi-kortin käyttöä (erittäin tärkeää TE-toimistot 41 %, työnantajat 64 %) (Kuvio 27).

Kuvio 27. Sanssi-kortin käytön jatkamisen tarpeellisuus

Työnantajille ja TE-toimistoille suunnattuihin kyselyihin vastanneita pyydettiin perustelemaan, millä perusteilla he pitävät **Sanssi-kortin käytön jatkamista tai jatkamattomuutta tärkeänä myös vuoden 2011 jälkeen.**

Työnantajat pitävät Sanssi-kortin käyttöä tärkeänä, sillä se auttaa nuoria työllistymään. Työnantajien mukaan Sanssi-kortti on toimiva työkalu nuorten työllistämisen edistämisessä. Sanssi-kortin myötä yrityksillä on madaltunut kynnys uskaltaa ottaa nuori tuleva ammattilainen töihin. Palkkatuki motivoi palkkaamaan vähemmän kokemusta omaavia ja perehdytystä vaativia nuoria. Sanssi-kortti edistää sitä, etteivät nuoret syrjäydy, vaan heidän mielenkiintonsa työtä kohtaan lisääntyy ja nuoret saavat mahdollisuuden päästä helpommin työelämään.

TE-toimistojen edustajien vastauksissa kerrotaan yleisimmin Sanssi-kortin työllistymisessä tukemiseen liittyvien perusteluiden lisäksi palkkatuen tunnettuuteen liittyvistä syistä, joiden vuoksi Sanssi-korttia kannattaisi jatkaa. Sanssi-kortin

käytön jatkoa puoltaa se, että se tukee hyvin nuorten yhteiskuntatakuun toteuttamista. Sanssi koetaan vaikuttavaksi toimintamuodoksi, johon työnantajat suhtautuvat positiivisesti. Sanssi-kortin myötä nuoret hakevat itse rohkeammin työtä ja heidän on helpompi työllistyä. Työnantajien tavoin TE-toimistojen edustajat arvioivat, kuinka Sanssi-kortti ehkäisee nuorten työttömyyden pitkittymistä. TE-toimistoissa koetaan kerrankin olevan hyvä palvelu nuorille, ja kun Sanssista on tullut tukimuotona tunnetumpi, sitä ei haluttaisi lopettaa. Sanssin koetaan olevan helppo ja hyvä työkalu, jota tosin voisi hieman selkiyttää ja poistaa työttömyyden kestoon liittyvät kriteerit. Sanssi-korttia haluttaisiin jatkaa edelleen kampanjanomaisesti mainostamalla. Palvelua tulisi tuotteistaa edelleen ja tuottaa hyvä esitteet.

Koska se on mielestäni erittäin toimiva väline nuorten työllistämiseen. Se madaltaa merkittävästi nuorten palkkaamisen kynnystä.

Yhdessäkään työnantajien vastauksessa ei kerrota perusteluita Sanssi-kortin käytön päättymiselle, vaan sen kehittämiseksi. Sanssi-kortin jatkamista pidetään tärkeänä, mutta siitä tulisi lisätä tietoa ja mahdollistaa nuoren nopea palkkaaminen työhön, joka on yrityksille tärkeää. Kortin käyttö haluttaisiin sitoa entistä paremmin nuoren koulutusalaan, vaikka kaikenlainen työkokemus onkin nuoren kannalta tärkeää.

Sen sijaan kaikki TE-toimistojen edustajat eivät pitäneet Sanssi-kortin käyttöä tarpeellisenä sen vuoksi, että vastaajien mukaan kortti ei vaikuta työllistämisen perusedellytyksiin. Sanssi-kortilla ei ole ollut työllistävää vaikutusta eikä siitä ole ollut apua vakituiseen työn saamiseen. Sanssi-korttia kuvataan markkinointikikaksi, joka ei ole muuttanut palkkatuen saamisen ehtoja eikä vähentänyt byrokratiaa. Sanssi-kortin koetaan myös sotkevan työllistämisprosessia. Huonona pidetään sitä, että myöntämisen ehdot ovat muuttuneet koko ajan ja muutoksia on ollut vaikea muistaa. Palkkatuki pysyy samana ja se voidaan myöntää muutenkin kuin pahvilapulla ilman korttia. Tarpeellisenä pidetään palkkatukilinjausten yhtenäistämistä ja sellaisen yhden kunnollisen palkkatuki-kortin luomista, jota voi käyttää joka tilanteessa. Tämä helpottaisi muistamista, jota nykyisin hankaloittavat erilaiset kortit ja setelit. Koska TE-toimistoissa siirrytään palvelutarpeen mukaiseen palveluun, erilisryhmään kohdentuviin palveluihin panostamista ei koeta hyväksi. Sähköisiin palveluihin panostavassa TE-toimistossa koetaan riittäväksi se, että palkkatukea ma-
nostettaisiin verkostossa.

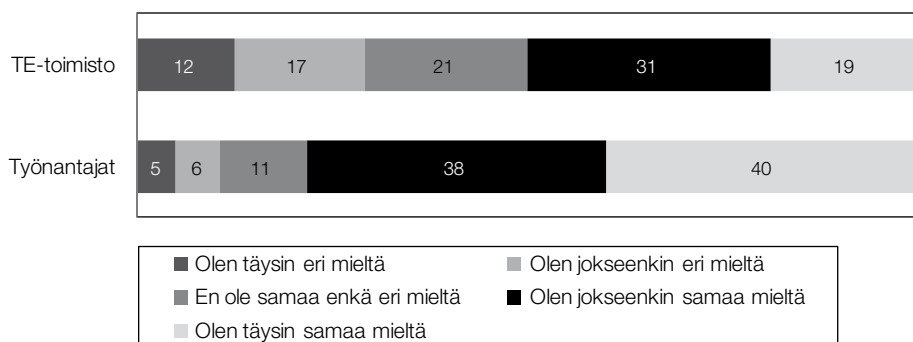
7.2 Sanssi-kortin laajentaminen vanhempiin ikäryhmiin

Kyselyyn vastaajilta tiedusteltiin, **parantaisiko Sanssi-kortin kaltainen kortti 30 vuotta täyttäneiden mahdollisuuksia löytää palkkatuettua työtä yrityksistä.**

Sanssi-kortin käyttöä yli 29-vuotiaille kannattaa erittäin paljon tai paljon noin 80 prosenttia kyselyyn vastanneista työnantajista ja 50 prosenttia TE-toimistojen edustajista (Kuvio 28).

Kuvio 28. Sanssi-kortin tarpeellisuus 30 vuotta täyttäneillä työnhakijoilla

Näkemykset Sanssi-kortin kaltaisen kortin mahdollisuuksista parantaa 30 vuotta täyttäneillä palkkatuetun työn löytämistä yrityksistä %

Työnantajakyselyn mukaan 29 vuotta täyttäneille suunnattu palkkatuki antaisi suuremmalle ryhmälle mahdollisuuden näyttää osaamistaan. Varsinkin jonkin aikaa työelämästä ulkona olleille se on hyvä tuki työllistämiseen ja työhön uudelleen perehdyttämiseen. Tuki helpottaa varsinkin pienten yritysten riskinhallinnassa, sillä työnhakijan palkkaaminen on riski toiminnan kannattavuudelle. Konkreettinen kortti kertoo vastausten mukaan työnantajalle, että riski työnhakijan palkkaamisessa on yritykselle pienempi. Työnantajien mukaan ilman työkokemusta oleva uuden ammatin opiskellut henkilö on sitä iästä riippumatta. Jos työnhakija on ollut työttömänä koulutuksen jälkeen, teoreettiset tiedot eivät ole ajan tasalla ja tukea tarvitaan perehdyttämiseen. Yli 30-vuotiaille suunnattu Sanssi-kortti voisi auttaa etenkin nuoria naisia, jotka ovat olleet vuosia kotona pienten lasten kanssa ja unohtaneet tuntuman työhön. Yli 30-vuotiaille ehdotetaan Sanssi-kortin sitomista koulutuslakohtaiseksi, jolloin uudelle alalle kouluttautunut työnhakija saisi tukea työllistyessään opiskelemalleen alalle. Vanhemmille ikäryhmille suunnatun Sanssi-kortin toteuttamista puoltaisi se, että yrittäjien kokemusten mukaan aikuiset sitoutuivat nuoria paremmin lyhyempäänkin työsuhteeseen.

TE-toimiston edustajien perusteluita sille, miksi vastaava kortti auttaisi 30 vuotta täyttäneitä, ovat yleisimmin palkkatuki-sanan vaihdon myötä tuleva moderni brändi ja myönteinen imago, joka helpottaa markkinointia. Jos vastaava kortti tarjottaisiin vanhemmille, sen tulisi olla Sanssi-kortin tavoin selkeä, helppo ja vastaavalla tavalla työnantajille valtakunnallisesti markkinoitu tuote. Nykyisiä palkkatukiseteleitä pidetään vanhanaikaisina ja palkkatukea on ollut hankala markkinoida. Kortti on tuote, jota on helpompi markkinoida ja avata. Kortin avulla työnantajat saisivat

tietoa tukikelpoisuudesta. Lisäksi kortissa tulisi olla hakijan työllistymistä helpottavat selkeät ohjeet. Palkkatuen arvioidaan auttavan työnhakijan työllistymisessä etenkin kun kyseessä on mikro- tai makroyritys. Yli 30-vuotiaiden Sanssi-kortilla saataisiin hyvin näkyvyyttä ja huomiota. Yli 30-vuotiaiden Sanssi-kortissa pidetään tärkeänä sitä, että se olisi nuorten Sanssin tavoin käytettävissä myös juuri työttömäksi jääneille palvelutarpeen arvion mukaisesti.

Työnantajien mukaan 30 vuotta täyttäneille suunnatun Sanssi-kortin mielekkyys riippuu sille asettavista kriteereistä. Sanssi-kortin todetaan luovan epätervettä kilpailua työmarkkinoille. Sanssi-kortti nähdään tukimuotona, joka sopii erityisesti koulutetuille, muttei vielä käytännön työkokemusta omaaville nuorille. Työnantajat epäilevät, löytyisikö yli 30-vuotiaista työntekoon motivoitunut ehdokas, jolla ei olisi kannustinesteitä muiden toimeentulotukijärjestelmien takia. Työnantajat kokevat, kuinka työnsaanti on usein kiinni työnhakijan omasta aktiivisuudesta ja Sanssia tehokkaampi keino olisi työnhakijoiden rohkaisu suuremman henkilökohtaisen kontaktin ottamiseen.

TE-toimistojen edustajat perustelevat palkkatukiseteleillä sitä, ettei yli 30-vuotilaille tarvittaisi omaa Sanssi-korttia. Palkkatukiseteleitä on kokeiltu työhallinnossa eikä se ole tuonut mitään todellista lisäarvoa työllistämismahdollisuuksien lisäämisessä. Tukimuotoja ei haluttaisi laajennettavan vanhemmille ikäryhmille, vaan säilyttää Sanssi-kortti nuorille kohdennettuna palkkatukena. Vanhemmat työnhakijat eivät TE-toimistojen mukaan pidä mielekkäänä työn hakemista aikuisten Sanssi-kortilla kuten he eivät pidä palkkatukiseteleilläkään. Tukimuotojen määrää pidetään jo nykyisin riittävänä ja jopa liiallisena. Jos luodaan liiallisesti erilaisia kortteja eri ryhmille, selkeys katoaa ja samalla katoaa myös työmarkkinoiden kiinnostus korttiin. Hyvänä pidettäisiin myös työttömyyden keston poistamista nuorilta ja vanhemmilta, jolloin huomiota kiinnitettäisiin hakijan tuen tarpeeseen. Erillistä korttia parempana keinona pidetään työllistämiseen varattujen rahojen riittävyttä. Sanssi-kortin työllisyysvaikutuksiin ei uskota, vaan halutaan yritysten työllistävän työnhakijoita myös ilman tukia. Vastausten mukaan määrärahat tuskin riittäisivät kaikkien työllistämiseen, varsinkin jos huomioidaan tulossa oleva omaehtoisen koulutustuen piiristä vastavalmistuneiden määrä.

7.3 Sanssi-kortin kehittämiskohteet työnantajien ja TE-toimistojen näkökulmasta

Työnantajilta ja TE-toimistojen edustajilta tiedusteltiin, mitä **kehittämisehdotuksia heillä on Sanssi-kortin käytön parantamiseksi ja Sanssi-kortista saatavien hyötyjen lisäämiseksi.**

Yleisimmin työnantajien vastauksissa kerrotaan *Sanssi-korttia koskevan tiedon lisäämisestä työnantajilla ja nuorilla*. Nuorille tulisi lisätä informaatiota ja kannustaa nuoria käyttämään Sanssi-korttia tehokkaammin, sillä työnantajien mukaan nuoret eivät ymmärrä sen merkitystä työtä hakiessaan. Nuorten tulisi saada tietoa

Sanssi-kortin olemassa olosta jo ammattioppilaitoksessa. Nuorille voitaisiin tarjota tietoa myös palkkalaskennasta, jotta nuorten käsitys rekrytoinnin kustannuksista avautuisi heille ja suuret palkkatoiveet realisoituisivat.

Myös TE-toimistoilla kehittämistoiveet liittyvät usein eli toiseksi yleisimmin Sanssi-kortista tiedottamiseen ja markkinointiin. Sanssi-kortin tiedottamista ja mainostamista haluttaisiin jatkaa. Sanssi-kortista voitaisiin tehdä ulkoisesti vähän isompi, sillä tekstiä on nykyisin hankala lukea. Ehdottoman tärkeänä pidetään internetin Sanssi-aiheista sivustoa. Tarpeellisena pidetään myös Sanssi-neuvontapuhelimen käyttöönottoa. TE-toimistojen mukaan tarvittaisiin vieläkin enemmän työnantajiin kohdennettua tiedotusta, jotta työnantajat osaisivat itse kysellä nuorilta Sanssi-korttia. Sanssi-korttia ja palkkatukea olisi markkinoitava tehokkaammin työnantajille muutenkin kuin vain TE-toimiston virkailijan tai nuoren työnhakijan tekemänä. Lisäksi Sanssi-korttia koskevassa viestinnässä tulisi korostaa, kuinka palkkatuki ei ole työnantajan automaattinen oikeus. Työelämävalmennus lyhyenä jaksona voisi olla paikallaan ennen kuin palkkatukea myönnettäisiin, sillä nuorten kohdalla työelämän vaatimukset ja omat tiedot ja taidot voivat olla ristiriitaisia tai liian optimistisia todellisuuteen verrattuna. Nuorille haluttaisiin henkilökohtaista työnhakuneuvontaa, jossa opastetaan mm. miten Sanssi-kortista voi kertoa työhakemuksessa ja miten sitä hyödynnetään piilotyöpaikkoja hakiessa. Sanssi-kortin käyttöön tulisi kannustaa joBitti-verkkoryhmissä ja nuoria tulisi ohjata osallistumaan verkkoryhmiin saamaan työnhakuvinkkejä.

Toiseksi yleisimmin sekä työnantajien että TE-toimiston edustajien vastauksissa kerrotaan *tarpeesta yksinkertaistaa Sanssi-kortin hallinnointiin eli palkkatuen hakemiseen ja maksatukseen liittyviä käytäntöjä*. Tätä voitaisiin tehdä sähköisten palveluiden avulla ja pidentämällä maksatusaikaa. TE-toimistoilta toivotaan nopeampia päätöksiä ja yksinkertaisempaa palvelua, jossa esimerkiksi yhden puhelun avulla saisi tiedon palkkatukimahdollisuudesta. Työnantajat toivovat TE-toimistoilla olevan yhtenäiset ja selkeät käytännöt eri puolilla Suomea. Tämä ei ole valtakunnallisesti toimivien ja eri puolelta Suomea nuoria palkanneiden työnantajien mukaan toistaiseksi toteutunut. TE-toimistot haluaisivat Sanssi-korttiin mahdollisimman selkeät ja yksiselitteiset ohjeet sekä TE-toimiston virkailijoille että työnhakijoille ja työnantajille. Toiveena on, ettei Sanssin ehtoja muuteta joka vuosi. Palkkatuen määrän laskemiseen ja kestoajan pituuteen toivotaan selkeämpää esitystä. Työnantajat joutuvat nykyisin hoitamaan Sanssi-korttiin liittyviä asioita TE-toimistoissa käyden ja vastauksissa kerrottiin käytännön esimerkkejä siitä, millaisia kokemuksia työnantajilla on ollut heidän asioidessaan kiireisinä ruuhkaisten TE-toimistojen jonoissa.

TE-toimistojen edustajat haluaisivat siirtää Sanssi-kortin sähköiseen asiointiin, sillä hakumenettelyä ja tilitysten hakemista pitäisi kehittää nykytekniikan avulla nopeammaksi ja helpommaksi. Sähköisen muutoksen myötä järjestelmä tunnistaisi työttömyyden keston, Sanssi-kortti olisi asiakkaan tulostettavissa hakijan tiedoilla ja Ura-järjestelmään tulisi automaattimerkinnät tulostetusta Sanssi-kortista. Tuen hakeminen ilman joka kuukausi erikseen täytettävää hakemusta haluttiin

mahdolliseksi. Kaupparekisteriotteiden ja verovelkatodistusten toimittamista kolmen kuukauden välein pidetään myös liian tiiviinä tahtina. Samat tiedot voisi tarkistaa työnantajien mukaan pankkitunnuksilla tai tilaajavastuu.fi palvelusta, jonne kirjautumista voitaisiin työnantajilta edellyttää prosessin helpottamiseksi. Osassa TE-toimistojen vastauksissa ehdotetaan sitä, että Sanssi-kortti poistettaisiin ja sen tilanne annettaisiin työnhakijalle esite. Jos Sanssi-korttia halutaan edelleen jakaa, se voisi olla painokustannusten säästämiseksi internetistä tulostettava tai kännykkään ladattava versio. Sanssi-korttitutkimuksen työnantajien ja TE-toimistojen näkemyksistä kertovat tulokset tukevat työhallinnossa jo käynnistynyttä työtä, jolla pyritään yksinkertaistamaan palkkatuen hallinnoinnin käytäntöjä.

Työnantajat ja TE-toimistojen edustajat tuovat yhtä yleisesti eli kolmanneksi yleisimmin vastauksissa esille *palkkatuen kohdentamiseen, porrastamiseen ja suuruuteen liittyviä kehittämiskohteita*. Vastauksissa kerrotaan nuoreen asiakaskuntaan ja sen jatkokoulutustarpeeseen, työpaikan kokoon ja ammattialaan sekä työsuhteen kestoon liittyviä kehittämisehdotuksia.

Työnantajien ja TE-toimiston edustajien mukaan Sanssi-kortti tulisi antaa kaikille nuorille. Molemmilla vastaajaryhmillä tyypillinen kehittämistoive liittyy siihen, että Sanssi-kortti annettaisiin kaikille nuorille heti ilman työttömyyden keston vaatimuksia. Nuoret voitaisiin Sanssi-kortin avulla velvoittaa heti aktiiviseen työnhakuun nuoren tultua työnhakijaksi, jolloin voidaan tukea nuoren siirtymistä työelämään saman tien koulutuksesta valmistumisen jälkeen. TE-toimistojen vastauksissa ehdotettiin, kuinka ammattikoulutuksesta valmistuville tulisi antaa Sanssi-kortti jo opintojen loppuvaiheessa eikä odottaa minkäänlaista työttömyyden kertymää, joka lisää työttömyyden alkuvaiheen passiivista työnhakua. Sanssi-kortin etuna on ollut nuoren työllistymisen nopeus ja tämä pitäisi turvata poistamalla yrityksiin määrääkäksiin työsuhteisiin palkkaamiseen liittyvä työttömänä olemisen ehto. Vaadittavaa työttömyysaika pidetään liian pitkänä ja nuorille haluttaisiin taata työllistyminen palkkatuella ilman odotusaikaa. Työnantajien mukaan Sanssi-kortin tulisi käsittää kaikki vastavalmistuneet, sillä 30 vuoden ikäraja pidetään teennäisenä mm. akateemisen koulutuksen suorittaneiden vastavalmistuneiden työllistymisessä.

Työnantajien mukaan Sanssi-tukea pitäisi kohdistaa etenkin pienille ja keski-suurille yrityksille. Tämän kokoiset yritykset voisivat työllistää useammin nuoria ja kasvattaa toimintaansa, jos yrityksillä olisi tiedossa Sanssi-kortin kaltainen tehokas väline. TE-toimistojen mukaan tuki voisi olla korkeampi tai matalampi riippuen alan rekrytointitarpeesta. Sanssi-korttia voitaisiin porrastaa nuoren työllisyystilanteen mukaisesti ja se voisi vaihdella myös yrityksen koosta ja liikevaihdosta riippuen. Sanssi-kortin roolia haluttaisiin vahvistaa ammattialoilla, joille vastavalmistuneet eivät helposti pääse tai joilla ei ole runsaasti avoimia työpaikkoja. Vastauksissa kerrotaan, kuinka palkkatuki pitäisi muuttaa yrityksen saaman tuen sijasta työnhakijan tueksi. Lisäksi sosiaalisen yrityksen olisi voitava edelleensijoittaa myös Sanssi-kortin saaneita nuoria. Nykyisin henkilöstövuokrausta tekevät yritykset eivät voi käyttää Sanssi-korttia. Kyselyvastausten mukaan henkilöstövuokrausyritykset voisivat

auttaa nuoria työllistymään Sanssi-kortin avulla, jos niille selvitettäisiin Sanssi-kortin käyttöä ja käyttöehtoja.

TE-toimistojen edustajien mukaan Sanssi-korttia suurempi merkitys on palkkatukeen varatuilla määrärahoilla. Palkkatuen suuruuteen haluttaisiin harkinnanvaraisuutta ja tuen harkinnanvaraista suurentamista. Palkkatuen määrään haluttaisiin joustoa, jolloin eri alueilla voisi olla erilaisia tukisummia. Lisäksi virkailijan harkinnan mukaan kortti voisi saada tuen joko lyhyemmäksi työttömyysajaksi tai tarjoamalla suurempi tuki työnantajalle. Vakituiseen työhön voisi myöntää hieman korkeamman tuen esimerkiksi 30 prosentilla korotettuna. Tuki voisi olla työnantajien mukaan lyhyempi määräaikaisiin työsuhteisiin ja pidempi vakituisiin: esimerkiksi määräaikaisiin noin 8 kuukautta ja vakituisiin työsuhteisiin 12–18 kuukautta. Nuorten palkkatukea haluttaisiin kohdentaa määräaikaisissa töissä selkeästi vain pienyrityksille esimerkiksi työpaikkoihin, joissa on enintään kymmenen työntekijää. Tuen suuruus voisi olla isompi kuin perustuki, jolla voitaisiin kompensoida nuoren vastavalmistuneen ammattitaitoa ja osaamista ja antaa mahdollisuuden kehittyä tulevaisuuden tekijäksi. Tällöin Sanssi-kortti erottuisi muusta palkkatuesta.

Työnantajat pitävät tarpeellisena palkkatukiajan jatkamista ja tuen porrastamista siten, että kortissa huomioitaisiin nuoren työpaikkaan tarvitsema työnantajakohtainen lisäkoulutus. Työnantajat kertovat tapauksista, joissa nuori on käynyt ensimmäisen puolen vuoden aikana kolme - neljä työnantajan maksamaa erillistä syventävää koulutusta. Työnantajat kertovat tarpeesta saada sisällytettyä ensiapu-, tilityö- ja työturvallisuuskoulutusta Sanssi-korttiin, mikäli ne puuttuvat tai ovat vanhentuneet. Myös TE-toimistoissa pidettäisiin hyvänä, että Sanssi-kortissa olisi maininta, jos työnhakija koulutetaan tukijakson aikana. Tästä erikseen tehtävään koulutussuunnitelmasta työnantaja saisi korkeampaa palkkatukea. Työttömyyden keston poistaminen ja koulutuslisän käyttöön oton mahdollistuminen tulisi olla esillä tiedotuskampanjaan. Näiden keinojen avulla työnantajalla olisi mahdollisuudet saada parempaa tukea, koska kuitenkin suurin osa ainakin yrityksistä kouluttaa nuoria alussa työtehtäviin.

8 Johtopäätökset ja kehittämisehdotukset

8.1 Johtopäätökset

Työ- ja elinkeinoministeriön toimeksiannosta tehdyn tutkimuksen tehtävänä on ollut selvittää Sanssi-kortin käyttöä, sitä koskevaa tietoutta ja kokemuksia sekä Sanssi-kortin vaikutuksia. Sanssi-kortti otettiin vuosiksi 2010–2011 käyttöön lisäbudjetin myötä uutena keinona, jonka tavoitteena oli aktivoida nuoria hankkimaan työpaikka itse ja välittämään työnantajille tietoa palkkatuesta. Sanssi-kortin käyttöä tuettiin Sanssi-kampanjalla. Palkkatuen myöntämisehtoja lievennettiin muuttamalla säännöksiä määräajaisesti. Vuonna 2010 yritykselle voitiin sen palkatessa alle 25-vuotiaan myöntää palkkatukea määräajaiseen työsuhteeseen ilman työtömyyden vähimmäiskestoa. Sanssi-kortti kohdistettiin 17–29-vuotiaille, erityisesti vastavalmistuneille ammatillisen tutkinnon suorittaneille nuorille. Sanssi-korttia käytettäessä työnantajana voi olla kunta, yritys, yhdistys tai säätiö, mutta ei valtio.

Sanssi-kortin käyttöä ja vaikutuksia nuorten työllistymiseen selvittäneen tutkimuksen ovat toteuttaneet yhteistyössä Sosiaalikehitys Oy ja Tampereen yliopiston Työelämän tutkimuskeskus. Tutkimuksessa on käytetty aineistona kirjallista materiaalia kuten Sanssi-kortin käyttöä kuvaavia valtakunnallisia tilastoja, työ- ja elinkeinohallinnon URA-tietojärjestelmän pohjalta tehtyä rekisteriaineistoon pohjautuvaa analysointia sekä sähköisiä kyselyitä. Sähköiset kyselyt toteutettiin nuorille (564 vastausta), työnantajille (614 vastausta) sekä TE-toimistoille ja työvoiman palvelukeskuksille. Rekisteriaineiston analysoinnissa on poimittu työhallinnon tietojärjestelmästä satunnaisotokset vuosina 2008 ja 2010 työnhakijoina olleista alle 30-vuotiaista. Molempien otosten koko oli 5 000 henkilöä.

Tietämys Sanssi-kortista

Tutkimuksen tehtävänä on ollut kartoittaa, millaisia ovat olleet työnantajien tiedot Sanssi-kampanjasta ja palkkatukimahdollisuuksista. Tutkimuksen tavoitteena on ollut myös selvittää Sanssi-kampanjan vaikutuksia työnantajien tietämykseen, suhtautumiseen nuoriin työnhakijoihin ja nuorten palkkatuen käyttöön.

Sanssi-kampanjassa tehty palkkatuetun työn tuotteistus ja markkinointi on ollut hyvä ratkaisu, vaikka työnantajille median viestiminen palkkatuesta ei ole ollut keskeisin tiedon saamisen kanava. Enemmistö työnantajista tuntee Sanssi-kampanjan ja arvioi siinä käytetyt viestintäkeinot onnistuneiksi: esimerkiksi noin kaksi kolmasosaa työnantajista kokee Sanssin internet-sivut informatiivisiksi. Myös TE-toimistot ovat tyytyväisiä Sanssi-kampanjan näkyvyyteen ja siinä käytettyyn tuotteistettuun ja palkkatukea selkeyttäneeseen Sanssi-korttiin. Sanssi-kampanja on lisännyt etenkin työnantajien, mutta myös nuorten tietoja palkkatuesta. Vain noin 40 prosentilla

työnantajista on ollut ennen kampanjaa hyvin tietoa palkkatuesta, kun noin 60 prosenttia on kokenut Sanssi-kampanjan lisänneen tietoa palkkatuesta. TE-toimistoilla on hyvin tärkeä rooli palkkatuesta viestimisessä nuorille ja työnantajille. Miltei puolet kyselyyn vastanneista nuorista toivoo saavansa nykyistä enemmän tietoa Sanssi-kortista TE-toimistoilta. Nuoret kaipaavat myös nykyistä enemmän tukea TE-toimistoista sekä Sanssi-jaksoon valmistautumiseen että sen jälkeiseen työllistymiseen. Nuorten saamaan ohjeistukseen palkkatuesta on tärkeää kiinnittää huomiota, sillä he ovat keskeisin tiedon välittämisen kanava työnantajille.

Sanssi-kortin käyttö

Toisena tutkimuksen tehtävänä on ollut selvittää Sanssi-kortin käyttöä. Tutkimuksen tavoitteena on ollut tarkastella Sanssi-kortin antamiskriteereitä, Sanssin merkitystä osana TE-toimistojen palveluprosessia sekä nuorten työnhakijoiden Sanssi-kortin käyttämistä.

Työnantajien ja TE-toimistojen edustajien mukaan Sanssi-kortilla ovat työllistyneet etenkin alle 25-vuotiaat ja ammattikoulutetut nuoret. Nuorille suunnattuun kyselyyn vastanneista noin 60 prosenttia on käyttänyt Sanssi-korttia työnhakuun ja noin viidennes on saanut hakemansa työpaikan. Kielteisiä tukipäätöksiä on annettu etenkin työnantajaan liittyvistä syistä, joista yleisimpiä ovat verovelat sekä yrityksessä tapahtuneet lomautukset ja irtisanomiset. Kyselyyn vastanneista yrityksistä noin 70 prosenttia on palkannut nuoria ja noin 60 prosentilla oli kokemuksia nuorten palkkaamisesta Sanssi-kortilla. Reilu puolet työsuhteista on ollut määräaikaista, mutta etenkin yksityiset yritykset ovat palkanneet nuoria toistaiseksi voimassa oleviin työsuhteisiin. Nuorten työsuhteita ei ole jatkettu tyypillisesti heihin liittyvistä syistä johtuen. Tyypillistä on ollut, ettei nuori olekaan osoittautunut työpaikkaan sopivaksi eikä ole oppinut sen tehtäviä. Yleistä on myös se, että nuoret ovat lähteneet muuhun toimintaan kuten opiskelemaan tai armeijaan.

Sanssi-korttia koskevat kokemukset

Kolmantena tutkimustehtävänä on ollut kartoittaa sitä, mitä mieltä työnantajat, nuoret ja TE-toimistojen edustajat ovat olleet Sanssi-kortista. Tutkimuskysymyksenä on ollut selvittää, miten Sanssi-kortin käyttö on koettu ja onko sillä ollut merkitystä nuorten työnhakuun. Kyselytulosten mukaan nuoren ammattiin ja työtehtäviin perehdyttäneille työnantajille työsuhteen jatkuvuus on tärkeää, joten vanhempia työntekijöitä useammin työpaikkaansa vaihtavien nuorten palkkaaminen koetaan riskiksi. Sanssi-kampanja on vaikuttanut siihen, että työnantajat ovat palkanneet aiempaa useammin nuoria. Enemmistö työnantajista kokee, että Sanssi-kortin myötä työnantajalla on ollut matalampi kynnys palkata vähän työkokemusta omaavia ja enemmän perehdyttämistä vaativia nuoria. Taloudellinen tuki on ollut merkittävä tekijä etenkin pienille ja vastikään aloittaneille yrityksille. Nuoret ovat hyötynneet Sanssi-kortista etenkin oman koulutusalan työkokemuksen saamisen kautta. Noin kaksi kolmasosaa kyselyyn vastanneista nuorista oli saanut työpaikan omalta

alaltaan ja noin kolmasosa muun alan työkokemusta. Nuoret kokevat Sanssi-kortin saamisen helpoksi, mutta työpaikan löytämisen vaikeaksi.

TE-toimistojen näkökulmasta nuoret ovat arkoja hakemaan työtä ja Sanssi-kortti on osaltaan helpottanut kynnystä mennä markkinoimaan omaa työpanostaan vasta valmistuneena ja vailla työkokemusta. Työnantajien ja TE-toimiston näkökulmasta nuorten omalla motivoitumisella ja aktiivisella työhaulla on ollut suuri merkitys työpaikan saamiselle. Työnantajat ovat palkanneet yleisimmin palkkatuella nuoria, joihin he ovat tutustuneet aiemmin työharjoittelun, opinnäytetyön tekemisen tai muun työssä olemiseen liittyvän syyn aikana. Palkkatuki on hyvä kannustin, mutta keskeisintä nuoren palkkaamisessa on nuoren oma aktiivisuus. Työnantajien ja TE-toimistojen edustajien arvion mukaan Sanssi-kortin avulla työllistyneet nuoret ovat keskimääräistä motivoituneempia ja aktiivisempia. Nuoret pelkäävät siten turhaan sitä, että Sanssi-kortin avulla työtä saaneita nuoria pidettäisiin muita nuoria heikompiina työnhakijoina. Tyytyväisimpiä Sanssi-korttiin ovat olleet sen avulla työtä saaneet nuoret, jotka pitävät Sanssi-korttia muita nuoria useammin hyödyllisenä ja ovat valmiimpia suosittelemaan korttia tuttavilleen.

Kaikkein myönteisimpiä kokemuksia Sanssi-kortista on työnantajilla. Sanssi-kortti on työnantajille houkutteleva tapa palkata ammattikoulutettuja, mutta vähän työkokemusta omaavia nuoria. Sanssista on ollut hyötyä etenkin pienyrityksille. Työnantajista noin kolme neljäsosaa ja TE-toimistojen edustajista noin kaksi kolmasosa on tyytyväisiä Sanssi-korttiin. Selvä enemmistö pitää Sanssi-korttia vaivattomana ja selkeänä palkkaamisen tukimuotona, ja kokee saaneensa riittävästi tietoa TE-toimistoilta heidän käyttäessään palkkatukea. Sanssi-korttia pidetään hyvänä tukimuotona, josta on hyötyä sekä nuorelle että työnantajalle: työnantajalle on tuen myötä paremmat mahdollisuudet palkata kokematon nuori, ja nuori saa ammatillista perehdytystä tarjoavan työpaikan ja jatkotyöllistymistä helpottavaa työkokemusta. Sanssi-kortti saa hyvää palautetta myös TE-toimistoilta. Työnantajat ja TE-toimisto kritisoivat palkkatuen hakemiseen liittyviä käytäntöjä kuten useaan kertaan lähetettäviä hakemusten liitteitä sekä sähköisten palveluiden vähäisyyttä Sanssi-kortin hakemisessa ja sen raportoinnissa.

Sanssi-kortin vaikutukset

Neljäntenä tutkimustehtävänä on ollut selvittää Sanssi-kortin vaikutusta nuorten työllistymiseen. Tutkimuksessa on kartoitettu, millaisia vaikutuksia Sanssi-kortilla ja palkkatuetulla työllä on ollut nuorten työllistymiseen. Tutkimuksessa on selvitetty, millaisiin tehtäviin ja työsuhteisiin nuoret ovat työllistyneet ja mikä rooli palkkatuetulla työllä on ollut nuorten työmarkkinoille siirtymisessä. Työnantajilta, nuorilta ja TE-toimistoilta kootun aineiston perusteella Sanssi-kortilla koetaan olleen myönteisiä vaikutuksia nuorten työllistymiseen. Kyselyiden perusteella työnantajien suhtautuminen nuoriin työnhakijoihin on muuttunut myönteisemmäksi, kiinnostus palkata nuoria työnhakijoita on lisääntynyt ja työnantajat ovat aiempaa useammin palkanneet nuoria palkkatuella. Sanssi-kortin koetaan lisänneen nuorten

palkkaamista vakituisiin työtehtäviin sekä nuorten palkkaamista työharjoittelun jälkeen palkkatuella etenkin yksityisissä yrityksissä.

Rekisteriaineistoon perustuvan Sanssi-kortin kohdistumista ja vaikutuksia koskevan osuuden johtopäätökset ovat seuraavat:

Sanssi-kortin jakaminen on kohdistunut varsinkin alle 25-vuotiaisiin toisen asteen ammatillisen tutkinnon suorittaneisiin, kuten tarkoitus on ollutkin. Kaikkiaan Sanssi-kortin sai vuoden 2010 toukokuun ja vuoden 2011 lopun välisenä aikana mennessä 13 prosenttia niistä alle 25-vuotiaista nuorista, jotka olivat työnhakijoina vuoden 2010 aikana Sanssi-kortin käyttöönoton jälkeen. Toisen asteen ammatillisen tutkinnon suorittaneista työnhakijoista lähes neljännes sai Sanssi-kortin ja korkeamman asteen tutkinnon suorittaneista lähes viidennes. 25–29-vuotiaista työnhakijoista kortti annettiin vain kahdelle prosentille.

Sanssi-kortti on jonkun verran lisännyt yksityiselle sektorille suunnatun palkkatuen käyttöä kohderyhmässä ammatillisen työvoimakoulutuksen kustannuksella, mutta ei toimenpiteisiin osallistumista kaiken kaikkiaan. Alle 25-vuotiaiden ikäryhmässä palkkatuella sijoitettujen osuus kasvoi yhdeksästä 13 prosenttiin ja ammatilliseen työvoimakoulutukseen osallistuminen aleni 11:ta seitsemään prosenttiin kaikista toimenpiteistä vertailuajankohtaan verrattuna. Molempina ajankohtina yleisimmät toimenpiteet olivat harjoittelu työmarkkinatuella (lähes puolet kaikista toimenpiteistä) ja ohjaava työvoimakoulutus (noin neljännes). Ei voida osoittaa, että Sanssi-kortti olisi vaikuttanut nuorten työllistymiseen.

Johtopäätöksenä voi todeta, että Sanssi-korttia pidetään hyvänä keinoja saada nuoret nopeasti työelämään. Tutkimusta varten tehtyjen kyselyiden mukaan Sanssikampanjalla on ollut merkitystä siihen, että nuorten työllistymiseen on kiinnitetty huomiota. Sanssista ei ole saatu riittävästi tietoa, mutta se koetaan hyväksi, helpoksi ja nuorten työllistymiseen myönteisesti vaikuttavaksi tukimuodoksi. Nuoret suhtautuvat Sanssi-korttiin myönteisesti, mutta kokemukset sen vaikutuksesta omaan työllistymiseen vaihtelevat: esimerkiksi työpaikan löytäminen Sanssi-kortilla ei ole ollut helppoa. Nuorille on ollut yleisimmin hyötyä Sanssi-kortista siinä, että se on mahdollistanut työkokemuksen omalta ammattialalta. Sanssi-kampanjan myötä on palkkatuen käyttö nuorten rekrytoinneissa lisääntynyt. Sanssi-kortissa pidetään kehittämiskohteen palkkatuen saamisen ehtoja ja palkkatuen käyttöön liittyviä hallinnollisia käytäntöjä. Tutkimusta varten tehdyn rekisteriaineiston analysoinnin perusteella Sanssi-kortti on jonkun verran lisännyt palkkatuen käyttöä, mutta näyttöä sen työllisyysvaikutuksista ei ole.

8.2 Kehittämisehdotukset

Tutkimuksen viidentenä tehtävänä on ollut laatia kehittämisehdotuksia siitä, millä tavoin työvoimapalveluita, palveluprosessia ja Sanssi-korttia tukee kehittää, jotta nykyistä paremmin tuettaisiin vastavalmistuneiden ja ilman ammatillista koulutusta olevien nuorten nopeaa siirtymistä työmarkkinoille. Tutkimuksen johtopäätöksissä

on tullut toimeksiannon mukaisesti arvioida sitä, mitä muita TE-hallinnon palveluja nuoret työnhakija-asiakkaat tarvitsisivat ja miten yhteistyötä eri toimijoiden välillä tulee kehittää vaikuttavuuden parantamiseksi.

Tutkimuksen toteuttamisen aikana Sanssi-kortin käyttöä on päätetty jatkaa. Työ- ja elinkeinoministeriössä on aloitettu palkkatuen myöntämiseen ja maksatukseen liittyvien prosessien kehittäminen, mikä on tämän tutkimuksen perusteella tarpeellinen. Tutkimuksen perusteella palkkatuen hakemiseen ja tuen maksatukseen liittyviä prosesseja on tärkeää yksinkertaistaa. Sekä työnantajat että TE-toimistojen edustajat pitävät tarpeellisena lomakkeiden, vaadittavien liitteiden ja muun haku-prosessin yksinkertaistamista ja sähköisten palveluiden kehittämistä palkkatuen haku- ja maksatusvaiheessa.

Seuraavaksi esitetään muutamia ehdotuksia, joilla voitaisiin parantaa Sanssi-kortin käyttöä ja sitä koskevaa nuorten palveluprosessia työvoimapalveluissa.

1. Sanssi-korttia koskevaa tiedottamista ja markkinointia kannattaa jatkaa.

Tärkeää on panostaa jatkossa etenkin nuorten, mutta myös työnantajien tiedon lisäämiseen nuorten palkkatukityön mahdollisuuksista. Sanssi-kampanja saa myönteistä palautetta työnantajilta. Kampanja on lisännyt palkkatuen ja nuorten työllistämisen tunnettuutta. Nuoret, työnantajat ja viranomaiset toivovat Sanssi-kortin markkinoinnin ja tiedottamisen jatkuvan. Tulosten mukaan työtä hakevat nuoret ovat tärkeässä asemassa Sanssi-korttia koskevan tiedon välittämisessä. Nuorten tietoutta Sanssi-kortista haluttaisiin lisätä jo oppilaitoksissa. Tällöin vastavalmistuneet saisivat tietoa heitä työhaussa auttavasta tukimahdollisuudesta ja nuorten siirtymät koulutuksesta työelämään voisivat sujua paremmin.

2. Nuorten työllistymistä Sanssi-kortin avulla voitaisiin helpottaa sillä, että Sanssi-kortin käyttöön ohjattaisiin ja motivoitaisiin nuoria.

Työnantajien mukaan nuorten omalla aktiivisuudella on keskeinen merkitys nuorten työllistymiselle. TE-toimistojen edustajat kokevat, että keskeinen Sanssi-kortin käyttöä vähentänyt tekijä on ollut nuorten vähäinen uskallus. Nuorille on jaettu runsaasti Sanssi-kortteja, mutta aineiston perusteella sen käyttöön ei ole opastettu ja kannustettu riittävästi. Sanssi-kortin vaikutuksia ei myöskään useinkaan seurata TE-toimistoissa. Tutkimuksen tulokset kertovat siitä, että TE-toimistojen tulisi panostaa nykyistä enemmän nuorten opastamiseen Sanssi-kortin käytössä ja rohkaisuun sen käyttämisessä.

3. Nuorten palkkatuen käyttämiseen voitaisiin jatkossa yhdistää useammin työpaikkakohtaista täsmäkoulutusta, joilla tuettaisiin vastavalmistuneiden nuorten perehdyttämistä ja jatkotyöllistymistä Sanssi-jakson jälkeen.

Työnantajat ja TE-toimiston edustajat perustelevat palkkatuetun työllistämisen tarvetta nuorten vähäisellä työkokemuksella ja muita työnhakijoita suuremmalla perehdyttämisen tarpeella. Palkkatuki kompensoi sitä, että työnantaja joutuu käyttämään nuoren perehdyttämiseen keskimääräistä enemmän

resursseja. Nuorten työttömyys ei ole merkittävästi vähentynyt samaan aikaan, kun suurten ikäluokkien eläköityminen kiihtyy lähivuosina. Työnantajille kannattaisikin markkinoida työ- ja elinkeinohallinnon uuden henkilöstön perehdyttämistä tukevaa koulutustarjontaa, kuten erilaisia työpaikkakoh-
taisia täsmäkoulutuksia.

Kyselyaineiston perusteella Sanssi-kortista antavat myönteisintä palautetta yksityiset työnantajat. Etenkin pienet ja juuri toimintansa käynnistäneet yritykset ovat kokeneet saaneensa Sanssi-kortin avulla tarvitsemaansa työvoimaa, josta ne haluavat pitää perehdytyksensä ja muun panostuksensa jälkeen kiinni palkkaamalla nuoren vakituisen työsuhteeseen. Pienet ja uudet yritykset kertovat Sanssin myötä tapahtuneesta kiinnostuksen lisääntymisestä nuorten palkkaamiseksi. Kyselyyn vastanneet yritykset ovat myös palkanneet nuoria toistaiseksi voimassa oleviin työsuhteisiin useammin kuin julkisen ja kolmannen sektorin edustajat. Palkkatuetun työn vaikuttavuus on aiempien tutkimusten mukaan parempi silloin, kun työntekijä työllistyy yksityiselle sektorille. TE-toimistojen kannattaisikin tehdä aiempaa enemmän yhteistyötä pienten ja uusien yritysten kanssa nuorten rekrytointien sekä siihen tarvittavan palkkatuen ja työpaikkakohtaisen täsmäosaamisen tarjoamiseksi nuorille.

Liite 1

Sanssi-korttia koskevat taulukot

Liitetaulukko 1. Sanssi-kortin saajat ja palkkatuella työllistyneet Sanssi-kortin saajat vuosina 2010–2011.

	Sanssi-kortin saajat vuosina 2010 ja 2011					
	2010			2011		
	M	N	yhteensä	M	N	yhteensä
Uusimaa	2 032	1 378	3 410	660	403	1 063
Varsinais-Suomi	1 147	769	1 916	667	458	1 125
Satakunta	532	389	921	93	53	146
Häme	901	652	1 553	540	391	931
Pirkanmaa	1 173	852	2 025	263	181	444
Kaakkois-Suomi	416	267	683	89	38	127
Etelä-Savo	433	264	697	95	63	158
Pohjois-Savo	572	427	999	158	71	229
Pohjois-Karjala	467	337	804	49	23	72
Keski-Suomi	441	339	780	74	26	100
Etelä-Pohjanmaa	489	296	785	40	25	65
Pohjanmaa	745	461	1 206	382	233	615
Pohjois-Pohjanmaa	839	664	1 503	257	202	459
Kainuu	278	179	457	40	26	66
Lappi	623	359	982	199	76	275
puuttuu	53	38	91	7	5	12
Yhteensä	11 127	7 649	18 776	3 611	2 272	5 883
	Palkkatuella työllistyneet Sanssi-kortin saajat päätösvuoden mukaan					
	2010			2011		
	M	N	yhteensä	M	N	yhteensä
Uusimaa	305	283	588	184	150	334
Varsinais-Suomi	145	82	227	139	81	220
Satakunta	110	67	177	75	53	128
Häme	139	107	246	142	138	280
Pirkanmaa	176	117	293	150	86	236
Kaakkois-Suomi	60	51	111	45	40	85
Etelä-Savo	90	62	152	61	26	87
Pohjois-Savo	121	66	187	70	45	115
Pohjois-Karjala	110	55	165	51	21	72
Keski-Suomi	93	67	160	52	38	90
Etelä-Pohjanmaa	144	51	195	40	26	66
Pohjanmaa	124	86	210	113	67	180
Pohjois-Pohjanmaa	121	142	263	129	115	244
Kainuu	60	32	92	24	13	37
Lappi	106	69	175	78	35	113
Yhteensä	1 901	1 335	3 236	1 353	933	2 286

Liitetaulukko 2. Sanssi-kortin saajat ja palkkatuella työllistyneiden osuus vuosina 2010–2011 (%).

	vuosi 2010	vuosi 2011
Uusimaa	17	31
Varsinais-Suomi	12	20
Satakunta	19	88
Häme	16	30
Pirkanmaa	14	53
Kaakkois-Suomi	16	67
Etelä-Savo	22	55
Pohjois-Savo	19	50
Pohjois-Karjala	21	100
Keski-Suomi	21	90
Etelä-Pohjanmaa	25	102
Pohjanmaa	17	29
Pohjois-Pohjanmaa	17	53
Kainuu	20	56
Lappi	18	41
Yhteensä	17	39

Liitetaulukko 3. Sanssi-kortin saaneet sekä saamisen jälkeen tehdyt palkkatukipäätökset iän, sukupuolen ja kortin saamisvuoden mukaan

Sanssi-kortin saaneet iän, sukupuolen ja kortin saamisvuoden mukaan							
	Vuosi 2010			Vuosi 2011			Yhteensä 2010–2011
	Miehet	Naiset	Yhteensä	Miehet	Naiset	Yhteensä	
–19	2 969	2 217	5 186	630	532	1 162	6 294
20–24	7 119	4 710	11 829	2 592	1 457	4 049	15 363
25–29	1 019	724	1 743	380	280	660	2 358
Yhteensä	11 107	7 651	18 758	3 602	2 269	5 871	24 015
Sanssi-kortin antamispäivänä tai sen jälkeen tehdyt palkkatukipäätökset iän, päätösvuoden ja sukupuolen mukaan							
	Vuosi 2010			Vuosi 2011			Yhteensä 2010–2011
	Miehet	Naiset	Yhteensä	Miehet	Naiset	Yhteensä	
–19	557	375	932	88	95	183	1 115
20–24	1 204	859	2 063	1 040	690	1 730	3 793
25–29	153	116	269	227	153	380	649
Yhteensä	1 914	1 350	3 264	1 355	938	2 293	5 557

Liitetaulukko 4. Sanssi-kortin saaneet ja palkkatuella työllistyneet koulutuksen mukaan vuonna 2010.

Sanssi-kortin vuonna 2010 saaneet koulutuksen mukaan		Sanssi-kortin saaneet henkilöt, joista tehty palkkatuki-päätös vuonna 2010		
Koulutusaste		Koulutusaste		%
Esiaste	2	Esiaste	1	50,0
Alempi perusaste	15	Alempi perusaste	1	6,7
Ylempi perusaste	1 223	Ylempi perusaste	186	15,2
Keskiaste	15 769	Keskiaste	2 771	17,6
Alin korkea-aste	318	Alin korkea-aste	44	13,8
Alempi korkeakouluaste	1 090	Alempi korkeakouluaste	186	17,1
Ylempi korkeakouluaste	300	Ylempi korkeakouluaste	45	15,0
Tutkijakoulutusaste	3	Tutkijakoulutusaste		0,0
Koulutusaste tuntematon	52	Koulutusaste tuntematon	10	19,2
Yhteensä	18 772	Yhteensä	3 244	17,3

Liitetaulukko 5. Yleisimmät 20 Sanssi-kortin saaneiden tutkintonimikettä.

Tutkintonimike	Lukumäärä
Tekniikan peruskoulutus, keskiaste	2 310
Palvelualojen peruskoulutus, keskiaste	1 216
Tekniikan peruskoulutus, keskiaste	617
Ylioppilastutkinto	601
Kaupan ja hallinnon peruskoulutus, keskiaste	519
Yleissivistävä koulutus, ylempi perusaste	470
Taidealan, käsi- ja taideteoll. perusk.,keskiaste	451
Tietojenkäsittelyn peruskoulutus, keskiaste	315
Maa- ja metsätalouden peruskoulutus, keskiaste	213
Terveys- ja sosiaali-alan peruskoulutus, keskiaste	213
Muu koulutus, keskiaste	121
Insinööri (ammattikorkeakoulu)	106
Kaupan ja hallinnon koulutus, alin korkea-aste	105
Tradenomi, liiketal. ammattikork.k.tutkinto	96
Tekniikan ammattitutkinto	86
Hum, taide- ja kult.alan ammattikorkeakoulututk.	69
Insinööri	47
Tekniikan ammattitutkinto	43
Palvelualojen ammattitutkinto	42
Terveys- ja sosiaali-alan ammattitutkinto	40

Liitetaulukko 6. Sanssi-kortin saaminen ja palkkatukipäätöksen myöntäminen työttömyyden kesto mukaan vuonna 2010.

Sanssi-kortin 28.10.2010 mennessä saaneet kortin saamista edeltäneen työttömyyden keston mukaan (päivää) / Työttömyyden kesto laskettu kortin saamispäivään asti.									
0	1-14	15 -28	29-56	57-84	85-182	183-273	274-365	yli 365	yhteensä päivää
3 486	3 906	1 094	1 305	869	2 365	1 518	1 058	1 403	17 004
Sanssi-kortin saaneet, joista tehty palkkatukipäätös 28.10.2010 mennessä työttömyyden keston mukaan / Työttömyyden kesto laskettu sijoituksen alkamispäivään asti.									
0	1-14	15 -28	29-56	57-84	85-182	183-273	274-365	yli 365	yhteensä päivää
229	673	380	451	281	393	113	45	63	2 628

Liitetaulukko 7. Sanssi-kortin saaneiden palkkatukijaksot pituuden ja lajin mukaan vuonna 2010.

Sanssi-kortin saaneet, joista tehty palkkatukipäätös, tukijakson pituuden ja työsuhteen lajin mukaan*, tilanne 13.10.2010				
palkkatuen kesto, viikkoa	yhteensä	näistä määräaikaisia		
	Lkm	%	Lkm	%
1-4 vkoa	53	1,9	42	2,5
5-12 vkoa	531	18,9	436	25,5
13-26 vkoa	856	30,5	544	31,8
27-52 vkoa	1 280	45,5	627	36,7
53-104 vkoa	66	2,3	43	2,5
yli 104	25	0,9	17	1,0
yhteensä	2 811	100,0	1 709	100,0

* Jos henkilön työllistamisestä on tehty jatkopäätös, joka on eri pituinen kuin ensimmäinen päätös, henkilö sijoittuu kahteen eri luokkaan

Liitetaulukko 8. Sanssi-kortin saaneiden palkkatukipäätös sektorin mukaan vuonna 2010, tilanne 13.10.2010.

Sektori	Lukumäärä
Kunta	368
Kuntayhtymä	24
Yhteisö	150
Yritys	2 352
Yksityishenkilö	14
Yhteensä	2 908

Liite 2

Taustatietoja työnantaja- ja TE-toimistonkyselyyn vastanneista

Liitetaulukko 1. Kyselyyn vastanneiden asuinalue.

	TE-toimisto ja TYP		Työnantaja	
	Lkm	%	Lkm	%
Etelä-Pohjanmaa	5	3	36	6
Etelä-Savo	5	3	34	6
Häme	11	6	43	7
Kaakkois-Suomi	5	3	11	2
Kainuu	8	4	17	3
Keski-Suomi	7	4	29	5
Lappi	16	9	32	6
Pirkanmaa	16	9	50	9
Pohjanmaa	10	5	50	9
Pohjois-Karjala	5	3	13	2
Pohjois-Pohjanmaa	19	10	40	7
Pohjois-Savo	14	8	59	10
Satakunta	11	6	21	4
Uusimaa	38	20	104	18
Varsinais-Suomi	16	9	41	7
Yhteensä	186	100	580	100

Liitetaulukko 2. Kyselyyn vastanneen työnantajan sektori.

	Lkm	%
Kunta	49	9
Yritys	479	83
Yhdistys, säätiö, muu yksityisen sektorin toimija	48	8
Yhteensä	576	100

Liitetaulukko 3. Kyselyyn vastanneen työnantajan toimiala.

	Lkm	%
Hallinto- ja toimistotyö	37	6
Kaupallinen työ	108	19
Kuljetus- ja liikennetyö	28	5
Maa- ja metsätaloustyö	13	2
Palvelutyö	96	17
Rakennustyö, kaivostyö	53	9
Teollinen työ	90	16
Terveystyö, sosiaalialan työ	52	9
Tieteellinen, tekninen, taiteellinen ja humanistinen työ	29	5
Jokin muu, mikä	74	13
Yhteensä	580	100

Työnantajia oli mm. henkilöstöpalveluista hotelli- ja ravintola-alalta, kauneudenhoitoalalta, eläintenhoitopalveluista, viihde- ja vapaa-ajan palveluista, lvi-alan yrityksistä, sähkö- ja metallialalta, veneteollisuudesta ja rakennusosalta.

Liitetaulukko 4. Työnantajan käyttämä TE-toimiston palvelu.

	Lukumäärä	Prosentti
Avoimen työpaikan ilmoittaminen	377	67
Työpaikan täyttämiseen liittyvä neuvonta	89	16
Sopivien ehdokkaiden etsiminen ja esittely työnantajalle	166	30
Maksulliset rekrytointin lisäpalvelut (mm. soveltuvuuden arviointi)	5	1
Avustaminen kansainvälisissä rekrytoinneissa (EURES-palvelut)	3	1
Yhteishankintakoulutus (Rekry-, Täsmä- ja MuutosKoulutus)	24	4
Muutosturvapalvelut (mm. uudelleensijoitusvalmennus)	6	1
Palkkatuki	402	72
Jokin muu	35	6

Kyselyyn vastanneissa yrityksissä oli ollut tyypillisesti työharjoittelijoita ja työelämävalmennuksessa olleita henkilöitä. Yhteistyötä oli tehty TE-toimiston kanssa myös oppisopimusten tiimoilta. Yritykset olivat käyttäneet yksittäisesti myös yrityksen perustamista tukevia palveluita, CV-nettiä. TOPPIS-koulutusta ja yksittäisiä koulutushankintoja.

Liitetaulukko 5. Kyselyyn vastannut TE-toimiston edustaja.

	Lkm	%
TE-toimiston johtaja/johtoon kuuluva	26	14
Työvoimaneuvoja/työvoimaohjaaja	150	81
Koulutusneuvoja	0	0
AmmatINVALINTpsykologi	0	0
Vastauksen laatimiseen on osallistunut useampi henkilö	6	3
Jokin muu, mikä	4	2
Yhteensä	186	100

Kyselyyn vastanneita muiden ammattien edustajia TE-toimistossa olivat mm. yritysneuvoja, projektityöntekijä, johtava työvoimaohjaaja, työnantajapalveluiden johtaja ja nuorten neuvoja.

Seurantatutkimuksen liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Alle 25- ja 25–29-vuotiaat työnhakijat 2010: Sanssi-kortin vuoden 2011 loppuun mennessä saaneiden osuus koulutustason mukaan

	Koulutus				
	Perusaste/ tuntematon	Yo	Toisen asteen ammattillinen	Muut	Yhteensä
Alle 25 v					
Sai kerran Sanssin	2 %	6 %	22 %	17 %	12 %
Sai ainakin kaksi kertaa Sanssin	0 %	1 %	1 %	2 %	1 %
Yhteensä	3 %	7 %	23 %	19 %	13 %
N	917	463	1186	113	2679
25–29 v					
Sai kerran Sanssin	1 %		2 %	4 %	2 %
Sai ainakin kaksi kertaa Sanssin			0 %	0 %	0 %
Yhteensä	1 %		2 %	4 %	2 %
N	450	128	819	471	1868

Liitetaulukko 2. Työnhakijat 2010: työvoimapolitiisiin toimenpiteisiin osallistuminen 1.5.2010 alkaen vuoden 2011 loppuun mennessä Sanssi-kortin saannin ja koulutuksen mukaan ikäryhmittäin.

Koulutus	Sanssi-kortti myönnetty ainakin kerran	Toimenpiteeseen osallistuminen 1.5.2010 jälkeen				
		Sijoitettu palkkatuella ainakin kerran	Muut aina- kin kerran toimenpi- teessä olleet	Ei toimen- pidettä		N
Alle 25 v						
Perusaste + tuntematon	Kyllä	36 %	28 %	36 %	100 %	25
	Ei	4 %	36 %	60 %	100 %	892
Yo	Kyllä	18 %	26 %	56 %	100 %	34
	Ei	3 %	25 %	71 %	100 %	429
Toisen asteen ammattillinen	Kyllä	25 %	41 %	34 %	100 %	278
	Ei	6 %	26 %	69 %	100 %	908
Muut	Kyllä	24 %	33 %	43 %	100 %	21
	Ei	2 %	14 %	84 %	100 %	92
Yhteensä	Kyllä	25 %	39 %	37 %	100 %	358
	Ei	4 %	29 %	66 %	100 %	2321
25–29 v						
Yhteensä	Kyllä	17 %	22 %	61 %	100 %	41
	Ei	5 %	25 %	70 %	100 %	1827

Liitetaulukko 3. Työnhakijat 2008 ja 2010: työvoimapolitiittisiin toimenpiteisiin osallistuminen 1.5.2008/2010 alkaen vuoden 2009/2011 loppuun mennessä koulutuksen mukaan ikäryhmittäin.

Koulutus		Toimenpiteeseen osallistuminen 1.5. jälkeen				
		Sijoitettu palkkatuella ainakin kerran	Muut ainakin kerran toimenpiteessä olleet	Ei toimenpidettä		N
Alle 25 v						
Perusaste + tuntematon	2010	4 %	36 %	60 %	100 %	917
	2008	6 %	34 %	60 %	100 %	708
Yo	2010	4 %	25 %	70 %	100 %	463
	2008	2 %	22 %	76 %	100 %	499
Toisen asteen ammatillinen	2010	10 %	29 %	60 %	100 %	1186
	2008	7 %	37 %	56 %	100 %	1100
Muut	2010	6 %	18 %	76 %	100 %	113
	2008	3 %	22 %	75 %	100 %	152
Yhteensä	2010	7 %	30 %	62 %	100 %	2679
	2008	5 %	32 %	62 %	100 %	2459
25–29 v						
Perusaste + tuntematon	2010	5 %	30 %	65 %	100 %	450
	2008	9 %	41 %	51 %	100 %	354
Yo	2010	5 %	20 %	75 %	100 %	128
	2008	4 %	17 %	79 %	100 %	139
Toisen asteen ammatillinen	2010	7 %	25 %	68 %	100 %	819
	2008	11 %	36 %	53 %	100 %	815
Muut	2010	3 %	21 %	77 %	100 %	471
	2008	4 %	26 %	70 %	100 %	490
Yhteensä	2010	5 %	25 %	70 %	100 %	1868
	2008	8 %	33 %	59 %	100 %	1798

Liitetaulukko 4. Alle 25-vuotiaat toimenpiteeseen osallistuneet toisen asteen ammatillisen tutkinnon suorittaneet kohderyhmässä Sanssi-kortin saannin mukaan ja vertailuryhmässä: ensimmäisen seuranta-aikana alkaneen toimenpiteen tyyppi

Ensimmäinen toimenpide 1.5. jälkeen	2010			2008
	Sanssi-kortti	Ei Sanssi-korttia	Yhteensä	Yhteensä
Ammatillinen koulutus	6 %	12 %	10 %	15 %
Muu koulutus	26 %	27 %	27 %	25 %
Työllistämistuki valtiolle	1 %	2 %	1 %	1 %
Sijoitus osa-aikaisällä		1 %	0 %	1 %
Oppisopimus	1 %	5 %	3 %	3 %
Palkkatuki, kunta	3 %	4 %	4 %	7 %
Starttiraha		2 %	1 %	1 %
Palkkatuki yksityinen	25 %	12 %	17 %	7 %
Harj. + valm. työmarkkinatuella	38 %	36 %	37 %	41 %
Yhteensä	100 %	100 %	100 %	100 %
N	181	286	467	424

Liitetaulukko 5. Työnhakijat 2010: toiminta vuoden 2011 lopussa ikäryhmän ja koulutustason mukaan

Tilanne vuoden 2011 lopussa	Koulutus				
	Perusaste/ tuntematon	Yo	Toisen asteen ammatillinen	Muut	Yhteensä
Alle 25 v					
Työtön	19 %	6 %	24 %	15 %	19 %
Sijoitus palkkatuella	3 %	2 %	3 %	3 %	2 %
Muu sijoitus	2 %	2 %	2 %		2 %
Työvoimakoulutus	5 %	1 %	2 %	3 %	3 %
Työllistynyt	13 %	14 %	25 %	33 %	19 %
Opiskelija	6 %	15 %	6 %	3 %	7 %
Työvoiman ulkopuolella	6 %	8 %	7 %	4 %	7 %
Ei tietoa	46 %	53 %	32 %	41 %	41 %
Yhteensä	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
N	917	463	1186	113	2679
25–29 v					
Työtön	32 %	19 %	26 %	17 %	25 %
Sijoitus palkkatuella	3 %	4 %	3 %	1 %	3 %
Muu sijoitus	2 %	1 %	2 %	2 %	2 %
Työvoimakoulutus	6 %	2 %	5 %	2 %	4 %
Työllistynyt	16 %	17 %	29 %	36 %	27 %
Opiskelija	3 %	11 %	5 %	4 %	5 %
Työvoiman ulkopuolella	7 %	12 %	5 %	7 %	6 %
Ei tietoa	30 %	34 %	26 %	31 %	29 %
Yhteensä	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
N	450	128	819	471	1868

Liitetaulukko 6. Työnhakijat 2008: toiminta vuoden 2009 lopussa ikäryhmän ja koulutustason mukaan

Tilanne vuoden 2009 lopussa	Koulutus				
	Perusaste/ tuntematon	Yo	Toisen asteen ammattillinen	Muut	Yhteensä
Alle 25 v					
Työtön	23 %	6 %	27 %	14 %	20 %
Sijoitus palkkatuella	3 %	2 %	4 %	1 %	3 %
Muu sijoitus	2 %	1 %	4 %	2 %	3 %
Työvoimakoulutus	4 %	1 %	5 %	2 %	3 %
Työllistynyt	13 %	17 %	19 %	31 %	18 %
Opiskelija	5 %	14 %	6 %	7 %	7 %
Työvoiman ulkopuolella	5 %	7 %	7 %	4 %	6 %
Ei tietoa	45 %	53 %	29 %	39 %	39 %
Yhteensä	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
N	708	499	1100	152	2459
25–29 v					
Työtön	37 %	13 %	32 %	22 %	29 %
Sijoitus palkkatuella	5 %	1 %	6 %	1 %	4 %
Muu sijoitus	3 %		4 %	1 %	3 %
Työvoimakoulutus	6 %	6 %	6 %	2 %	5 %
Työllistynyt	8 %	19 %	20 %	36 %	22 %
Opiskelija	3 %	9 %	2 %	1 %	3 %
Työvoiman ulkopuolella	9 %	6 %	6 %	5 %	6 %
Ei tietoa	29 %	45 %	24 %	31 %	29 %
Yhteensä	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
N	354	139	815	490	1798

Liitetaulukko 7. Työnhakijat 2010: toiminta vuoden 2011 lopussa Sanssi-kortin saannin, ikäryhmän ja koulutustason mukaan.

Koulutus	Sanssi-kortti myönnetty ainakin kerran	Tilanne vuoden 2011 lopussa									
		Työtön	Sijoitus palkkatuella	Muu sijoitus	Työvoimakoulutus	Työvoiman ulkopuolella	Opiskelija	Ei tietoa	Työdi-listynyt	Yh-teensä	N
Alle 25 v											
Toisen asteen ammatillinen	Kyllä	27 %	4 %	3 %	2 %	9 %	5 %	30 %	20 %	100 %	278
	Ei	23 %	2 %	1 %	2 %	6 %	6 %	33 %	26 %	100 %	908
Muut	Kyllä	15 %	4 %	3 %	4 %	3 %	9 %	53 %	11 %	100 %	80
	Ei	15 %	2 %	2 %	3 %	7 %	8 %	48 %	15 %	100 %	1413
Yhteensä	Kyllä	24 %	4 %	3 %	3 %	7 %	6 %	35 %	18 %	100 %	358
	Ei	18 %	2 %	2 %	3 %	6 %	7 %	42 %	19 %	100 %	2321
25–29 v											
Yhteensä	Kyllä	22 %	5 %		5 %	5 %		20 %	44 %	100 %	41
	Ei	25 %	3 %	2 %	4 %	6 %	5 %	29 %	26 %	100 %	1827

Liitetaulukko 8. Alle 25-vuotiaat Sanssi-kortin saaneet työnhakijat 2010: toiminta vuoden 2011 lopussa koulutustason ja toimenpiteeseen osallistumisen mukaan.

Koulutus	Toimenpiteeseen osallistuminen 1.5.2010 jälkeen	Tilanne vuoden 2011 lopussa									
		Työtön	Sijoitus palkkatuella	Muu sijoitus	Työ-voi-makoulutus	Työvoiman ulkopuolella	Opiskelija	Ei tietoa	Työllistynyt	Yh-teensä	N
Toisen asteen ammatillinen koulutus	Sijoitus palkkatuella	20 %	17 %	3 %	3 %	6 %		33 %	17 %	100 %	69
	Muu toimenpide	36 %		5 %	3 %	10 %	4 %	23 %	18 %	100 %	115
	Ei toimenpidettä	21 %				10 %	9 %	36 %	24 %	100 %	94
Muut	Sijoitus palkkatuella	10 %	15 %		10 %		5 %	55 %	5 %	100 %	20
	Muu toimenpide	10 %	15 %		10 %		5 %	55 %	5 %	100 %	23
	Ei toimenpidettä	14 %			3 %		11 %	57 %	16 %	100 %	37
Yhteensä	Sijoitus palkkatuella	18 %	17 %	2 %	4 %	4 %	1 %	38 %	15 %	100 %	89
	Muu toimenpide	33 %		6 %	3 %	9 %	5 %	27 %	17 %	100 %	138
	Ei toimenpidettä	19 %			1 %	7 %	9 %	42 %	22 %	100 %	131

Liitetaulukko 9. Muut kuin Sanssi-kortin saaneet alle 25-vuotiaat työnhajijat 2010: toiminta vuoden 2011 lopussa koulutustason ja toimenpiteeseen osallistumisen mukaan.

Koulutus	Toimenpiteeseen osallistuminen 1.5.2010 jälkeen	Tilanne vuoden 2011 lopussa									
		Työtön	Sijoitus palkkatuella	Muu sijoitus	Työvoimakoulutus	Työvoiman ulkopuolella	Opiskelija	Ei tietoa	Työllistynyt	Yhteensä	N
Toisen asteen ammatillinen koulutus	Sijoitus palkkatuella	20 %	19 %		2 %	7 %	2 %	31 %	19 %	100 %	54
	Muu toimenpide	35 %	3 %	5 %	4 %	3 %	5 %	21 %	23 %	100 %	232
	Ei toimenpidettä	18 %			2 %	7 %	6 %	38 %	28 %	100 %	622
Muut	Sijoitus palkkatuella	4 %	38 %	2 %	2 %	2 %	2 %	35 %	15 %	100 %	48
	Muu toimenpide	26 %	2 %	5 %	6 %	5 %	9 %	37 %	10 %	100 %	444
	Ei toimenpidettä	10 %	0 %		2 %	7 %	8 %	54 %	17 %	100 %	921
Yhteensä	Sijoitus palkkatuella	13 %	27 %	1 %	2 %	5 %	2 %	33 %	17 %	100 %	102
	Muu toimenpide	29 %	3 %	5 %	5 %	5 %	8 %	31 %	14 %	100 %	676
	Ei toimenpidettä	14 %	0 %		2 %	7 %	8 %	47 %	22 %	100 %	1543

Liitetaulukko 10. Alle 25-vuotiaat työnhakijat 2010 yhteensä: toiminta vuoden 2011 lopussa koulutustason ja toimenpiteeseen osallistumisen mukaan.

Koulutus	Toimen- piteeseen osallis- tuminen 1.5.2010 jälkeen	Tilanne vuoden 2011 lopussa									
		Työtön	Sijoitus palkkatuella	Muu sijoitus	Työvoimakoulutus	Työvoiman ulkopuolella	Opiskelija	Ei tietoa	Työllistynyt	Yhteensä	N
Toisen asteen amma- tillinen koulutus	Sijoitus palkkatuella	20 %	18 %	2 %	2 %	7 %	1 %	33 %	18 %	100 %	123
	Muu toimenpide	35 %	2 %	5 %	4 %	5 %	5 %	22 %	22 %	100 %	347
	Ei toimen- pidettä	19 %			2 %	8 %	7 %	38 %	28 %	100 %	716
Muut	Sijoitus palkkatuella	6 %	31 %	1 %	4 %	1 %	3 %	41 %	12 %	100 %	68
	Muu toimenpide	25 %	2 %	5 %	5 %	6 %	9 %	37 %	10 %	100 %	467
	Ei toimen- pidettä	10 %	0 %		3 %	7 %	9 %	54 %	17 %	100 %	958
Yhteensä	Sijoitus palkkatuella	15 %	23 %	2 %	3 %	5 %	2 %	36 %	16 %	100 %	191
	Muu toimenpide	30 %	2 %	5 %	5 %	5 %	7 %	31 %	15 %	100 %	814
	Ei toimen- pidettä	14 %	0 %		2 %	7 %	8 %	47 %	22 %	100 %	1674

Liitetaulukko 11. Alle 25-vuotiaat Sanssi-kortin saaneet työnhakijat 2008: toiminta vuoden 2009 lopussa koulutustason ja toimenpiteeseen osallistumisen mukaan.

Koulutus	Toimen- piteeseen osallis- tuminen 1.5.2008 jälkeen	Tilanne vuoden 2009 lopussa									
		Työtön	Sijoitus palkkatuella	Muu sijoitus	Työvoimakoulutus	Työvoiman ulkopuolella	Opiskelija	Ei tietoa	Työllistynyt	Yhteensä	N
Toisen asteen ammatillinen koulutus	Sijoitus palkkatuella	37 %	34 %	1 %	4 %	1 %	1 %	10 %	11 %	100 %	79
	Muu toimenpide	44 %	4 %	11 %	12 %	6 %	5 %	11 %	7 %	100 %	406
	Ei toimenpidettä	14 %		0 %		8 %	7 %	43 %	27 %	100 %	615
Muut	Sijoitus palkkatuella	22 %	44 %	2 %	6 %	2 %		13 %	11 %	100 %	54
	Muu toimenpide	34 %	2 %	6 %	8 %	6 %	8 %	28 %	8 %	100 %	387
	Ei toimenpidettä	7 %	0 %		0 %	6 %	9 %	57 %	21 %	100 %	918
Yhteensä	Sijoitus palkkatuella	31 %	38 %	2 %	5 %	2 %	1 %	11 %	11 %	100 %	133
	Muu toimenpide	39 %	3 %	8 %	10 %	6 %	6 %	19 %	7 %	100 %	793
	Ei toimenpidettä	10 %	0 %	0 %	0 %	7 %	8 %	52 %	23 %	100 %	1533

Tekijät Författare Authors		Julkaisuaika Publiceringstid Date	
Sari Pitkänen, Simo Aho, Sannu Syrjä		Juni 2012	
		Toimeksiantaja(t) Uppdragsgivare Commissioned by	
		Työ- ja elinkeinoministeriö Arbets- och näringsministeriet Ministry of Employment and the Economy	
		Toimielimen asettamispäivä Organets tillsättningsdatum Date of appointment	
Julkaisun nimi Titel Title			
Marknadsföring och nya möjligheter – Undersökning av användningen av Sanssi-kortet och erfarenheter och effekter med anknytning till användningen			
Tiivistelmä Referat Abstract			
Syftet med undersökningen som har gjorts på uppdrag av arbets- och näringsministeriet var att utreda användningen av kunskapen om och erfarenheterna av Sanssi-kortet, samt vilka effekterna har varit av det. Sanssi-kortet togs genom tilläggsbudget i bruk för åren 2010–2011 som en ny åtgärd, vars syfte var att aktivera unga att söka arbete själva och att förmedla information om lönesubvention till arbetsgivarna. Användningen av Sanssi-kortet stöddes genom Sanssi-kampanjen. Undersökningen som klarlade användningen av Sanssi-kortet och dess effekter på sysselsättningen av unga genomfördes i samarbete mellan Sosiaalikehitys Oy och Forskningscentrumet för arbetslivet vid Tammerfors universitet. I undersökningen har man använt skriftligt material, som t.ex. riksomfattande statistik över användningen av Sanssi-kortet, en analys av registermaterial som baserar sig på arbets- och näringsförvaltningens datasystem URA samt elektroniska enkäter. De elektroniska enkäterna genomfördes bland ungdomar som hade fått Sanssi-kort (564 svar), arbetsgivare (614 svar) samt vid TE-byråer och servicecenter för arbetskraft. I analysen av registermaterialet har i arbetsförvaltningens datasystem gjorts ett slumpmässigt urval av arbetssökande personer åren 2008 och 2010, vilka vid tidpunkten var under 30 år. Båda samplen omfattade 5 000 personer. På basis av enkätmaterialet anses Sanssi-kortet vara en bra metod att snabbt få in unga i arbetslivet. Sanssi-kampanjen har gjort att sysselsättningen av unga har uppmärksammats. Man har inte fått tillräckligt mycket information om Sanssi, men systemet upplevs som en bra och enkel stödform med positiv effekt på sysselsättningen av unga. De unga förhåller sig positivt till Sanssi-kortet, men erfarenheterna av dess effekt på den egna sysselsättningen varierar: det har till exempel inte varit lätt att hitta en arbetsplats med Sanssi-kortet. De unga har oftare haft nytta av Sanssi-kortet genom att det har gett dem möjlighet till arbetserfarenhet inom den egna branschen. På basis av enkäterna har arbetsgivarnas inställning till unga arbetssökande ändrats i en positiv riktning, intresset att anställa unga arbetssökande har ökat och arbetsgivarna har oftare än tidigare anställt unga med lönesubvention. Sanssi-kortet upplevs ha ökat fasta anställningar av unga samt anställning av unga med lönesubvention efter arbetspraktik speciellt i privata företag. Man anser att det finns utrymme för förbättring av villkoren för och administrativ praxis i anslutning till användningen av Sanssi-kortet. Enligt analysen av registermaterialet som gjordes för undersökningen har Sanssi-kortet i viss mån ökat användningen av lönesubvention, men det finns inte bevis på dess sysselsättande effekter.			
ANM kontakts: Avdelningen för sysselsättning och företagande/Janne Savolainen, tfn 010 606 47042 (029 506 47042 med början 14.6.2012)			
Asiasanat Nyckelord Key words			
Sanssi-kort, erfarenheter, effekter, sysselsättning av unga			
ISSN		ISBN	
1797-3562		978-952-227-660-5	
Kokonaissivumäärä Sidoantal Pages		Kieli Språk Language	Hinta Pris Price
94		Suomi, Finska, Finnish	22 €
Julkaisija Utgivare Published by		Kustantaja Förläggare Sold by	
Työ- ja elinkeinoministeriö Arbets- och näringsministeriet Ministry of Employment and the Economy		Edita Publishing Oy / Ab / Ltd	

Tekijät Författare Authors		Julkaisuaika Publiceringstid Date	
Sari Pitkänen, Simo Aho, Sannu Syrjä		June 2012	
		Toimeksiantaja(t) Uppdragsgivare Commissioned by	
		Työ- ja elinkeinoministeriö Arbets- och näringsministeriet Ministry of Employment and the Economy	
		Toimielimen asettamispäivä Organets tillsättningsdatum Date of appointment	
Julkaisun nimi Titel Title			
Marketing and new possibilities – A study on the use of the Sanssi card, the experiences gained and the effects derived from the use of the card			
Tiivistelmä Referat Abstract			
The purpose of the study, which was conducted by the order of Ministry of Employment and the Economy, was to clarify the use of the Sanssi card, the knowledge about it, as well as the experiences gained and the effects derived from its use. The Sanssi card was introduced as a new procedure in the 2010–2011 supplementary budget. The aim was to encourage young people to assume a more active role in seeking employment and in informing employers about the salary subsidy. The use of the Sanssi card was supported by the Sanssi campaign. The study on the use of the Sanssi card and its effects on youth employment was conducted as a joint study by Social Development Co Ltd. and the Work Research Centre at the University of Tampere. The material used in the study was written material such as national statistics describing the use of the Sanssi card, an analysis made on register material retrieved from the Employment and Economic development administration's URA data system, as well as electronic enquiries. The electronic enquiries were carried out among youth having received a Sanssi card (564 responses), employers (614 responses), as well as among Employment and Economic Development Offices and Labour Force Service Centres. In the analysis of the register material from the Labour Administration's data system, a random sample of jobseekers, which in 2008 and 2010 were under the age of 30, was selected. The size of both sample groups was 5,000 people. According to the results of the enquiry the Sanssi card is considered to be a good method for rapidly integrating young people into working life. The Sanssi campaign has been of importance for raising the awareness of the prevalent employment situation among young people. It appears that the information about the card has not been sufficient, but it is perceived to be a good and convenient support method with a positive effect on youth employment. Young people view the card positively, however, the experiences of its impact on the own employment opportunities vary: for example, finding a job with the Sanssi card has not been easy. The most common advantage of possessing a card has been finding employment within one's own trade. According to the enquiry, employers' attitudes towards young applicants have changed into a more positive one, the interest in employing youth has increased and employers have more often than before employed youth through the salary subsidy scheme. The Sanssi card is regarded to have increased the opportunities for permanent employment, as well as the employment of youth after their practical training periods through the pay subsidy scheme, in particular in private companies. There is room for improvement in the requirements for obtaining the salary subsidy and in the administrative procedures for how the salary subsidy is used. On the basis of the analysis made in this study it can be concluded that the Sanssi card, to some extent, has increased the utilization of the salary subsidy, however there is no proof that it has had any effect on youth employment.			
MEE contacts: Employment and entrepreneurship department/Janne Savolainen, tel. +358 10 606 47042 (+358 29 506 47042 since 14.6.2012)			
Asiasanat Nyckelord Key words			
Sanssi card, experiences, effects, youth employment			
ISSN		ISBN	
1797-3562		978-952-227-660-5	
Kokonaissivumäärä Sidoantal Pages		Kieli Språk Language	Hinta Pris Price
94		Suomi, Finska, Finnish	22 €
Julkaisija Utgivare Published by		Kustantaja Förläggare Sold by	
Työ- ja elinkeinoministeriö Arbets- och näringsministeriet Ministry of Employment and the Economy		Edita Publishing Oy / Ab / Ltd	

Markkinointia ja uusia mahdollisuuksia – Tutkimus Sanssi-kortin käytöstä, käyttöön liittyvistä kokemuksista ja vaikutuksista nuorten työllistymiseen

TE-toimisto voi myöntää työnantajalle palkkatukea työttömän henkilön palkkaus-kustannuksiin. Työnantajien kynnystä palkata vastavalmistuneita nuoria alennettiin työ- ja elinkeinohallinnossa vuoden 2010 lisäbudjetista saaduilla määrärahoilla, joita käytettiin muun muassa nuorille suunnattuun palkkatukeen. Palkkatukimääryksiä lievennettiin ja palkkatukikelpoisuuden osoittamiseksi ja markkinointivälineeksi nuorille suunniteltiin TE-toimistosta saatava ns. Sanssi-kortti.

Tutkimus Sanssi-kortin käytöstä ja sen vaikutuksista nuorten työllistymiseen tilattiin syyskuussa Sosiaalikehitys Oy:ltä. Keskeiset tutkimuskysymykset olivat:

- miten Sanssi-korttia käytettiin
- oliko Sanssi-kortilla vaikutusta nuorten työllistymiseen
- mitä mieltä Sanssi-kortista oltiin
- työnantajien tietoisuus Sanssi-kampanjasta ja palkkatukimahdollisuuksista.

Nyt valmistunut tutkimus sisältää sekä rekisteriaineistotietoja että työnantajien ja Sanssi-kortin saaneiden nuorten haastatteluaineistoa. Tietojen pohjalta on tehty analyysit ja yhteenveto. Tutkijat esittävät myös suosituksia Sanssi-kortin kehittämiselle tulevaisuudessa.

Tätä julkaisua myy:
Netmarket
Edita Publishing Oy
www.edita.fi/netmarket
asiakaspalvelu.publishing@edita.fi
Puhelin 020 450 05
Faksi 020 450 2380

Painettu
ISSN 1797-3554
ISBN 978-952-227-659-9

Verkojulkaisu
ISSN 1797-3562
ISBN 978-952-227-660-5

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ
ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIET
MINISTRY OF EMPLOYMENT AND THE ECONOMY